

Lasāmgrāmata un darba burtnīca A2 līmenim

Tekstus sakārtojusi un darba burtnīcu veidojusi

Dace Copeland

Rediģējusi un koriģējusi Dace Mažeika

Vitas Radziņas ilustrācijas

Amerikas Latviešu apvienība

2025

Satura rādītājs

Ievads.....	iii
Lasāmības indeksa LIX skaidrojums	iv
Grāmatas uzbūve	v

MANA PASAULE

Lasīšana. Eduards Freimanis	1. lpp.
1. Vientuļie Anna un Ģirts. Erna Taube	2. lpp.
Visi desmit. Rainis	14. lpp.
2. Draugi. Dace Copeland	15. lpp.
3. Jaunās mājas. Erna Taube.....	27. lpp.
4. Miķeļi. Dace Copeland	37. lpp.
Lūdzu, lūdzu un paldies. Jāzeps Osmanis	39. lpp.

RUDENS PASAULE

Blusas ūsas. Astrīda Ivaska	49. lpp.
5. Gatavošanās ziemai. Māra Straumane	50. lpp.
6. Dabas pētnieki. Lilija Blūma	61. lpp.
Ēna. Elvīra Leja	72. lpp.
7. Helovīns. Dace Copeland	73. lpp.
Vasariņa atvadās. Dzidra Rinkule-Zemzare	74. lpp.

LATVIJA UN LATVIEŠI PASAULĒ

Dzimtene. Ojārs Vācietis.....	83. lpp.
8. Brīvības piemineklis. Dace Copeland.....	84. lpp.
9. Rīga. Dace Copeland	93. lpp.
Tautas lūgšana. Kārlis Jēkabsons	101. lpp.
10. Ko svinam Lāčplēša dienā? Dace Copeland	102. lpp.
11. Mārtiņi. Lilija Blūma	110. lpp.

ZIEMAS PASAULE

Bērnu ziemas dziesmiņa. Vilis Plūdons	120. lpp.
12. Sniegpārslas. Dace Copeland.....	121. lpp.
Ziemas miegs. Dzidra Rinkule-Zemzare	130. lpp.
13. Rūķu darbnīca. Nikolajs Kalniņš.....	131. lpp.
Ziemassvētku rūķītis. Vilis Plūdons	139. lpp.

Tautasdziesmas par Ziemassvētkiem	140. lpp.
---	-----------

PASAKU UN TEIKU PASAULE

Ziemas prieks. Kārlis Skalbe.....	141.lpp.
14. Lauku pele un mājas pele. Tautas pasaka	142. lpp.
15. Lakstīgalas skaistā balss. Tautas pasaka	152. lpp.
16. Kāpēc papagailis ir raibs? Tautas teika.....	162. lpp.
Sniedziņš. Rasma Breikša	171. lpp.
17. Kā kokiem izgāja. Tautas teika	172. lpp.

DZĪVNIEKU PASAULE

Lācis. Rainis	182. lpp.
18. Dūkas un Pūkas prieki un bēdas. Velta Dindone	183. lpp.
Ziemas miegā. Imants Lasmanis.....	192. lpp.
19. Lāči. Autors nezināms.....	193. lpp.
Silkenriz. Zigfrīds Sīmansons.....	204. lpp
20. Izīrējama māja. Tamāra Arāja	205. lpp.
21. Ķengurmātes nerātnais Kārlis. Tamāra Arāja, Daces Copeland redakcijā ..	217. lpp

DEBESS PASAULE

22. Ceļojums uz Jupiteru. Aivars Šmits.....	227. lpp.
23. Lorēnas zvaigznes. Zinta Aistare	237. lpp.
Lieldiena. Rainis	249. lpp
24. Lielā diena / Lieldienas. Dace Copeland	250. lpp.
Zaķīts. Elīna Vennere	251. lpp.

PAVASARA / VASARAS PASAULE

Saules svētki. Fricis Bārda	261. lpp.
25. Pavasaris. Mirdza Paudrupe, Daces Copeland redakcijā	262. lpp.
26. Ciemos uz laukiem. Dace Copeland	272. lpp.
Vasaras šūpoles. Gundega Salna	283. lpp.
27. Vēl nav. Inese Cīrule.....	284. lpp
Tautasdziesmas par Jāņiem.....	292. lpp.
28. Jāņus gaidot. Inese Cīrule	293. lpp.
Zelta sietiņš. Rainis	302. lpp.

Grāmatā esošo mīklu atrisinājumi	303. lpp.
--	-----------

Ievads

“Mūsu pasaule. Lasāmgrāmata un darba burtnīca A2 līmenim” ir paredzēta skolēniem, kas mācās lasīšanu un latviešu valodas mācību A2 līmenī. Lasāmgrāmatas tekstiem norādīts LIX lasāmības pakāpes indekss no 25 līdz 39, kas paredzēts A2 valodas prasmes līmenim. Lasāmgrāmatā teksti sākas ar zemāko sarežģītības līmeni, turpmāk tekstu grūtības pakāpei arvien palielinoties. Līdz lasāmgrāmatas beigām teksti jau atspoguļo augstāko A2 LIX. Vairāk par lasāmības indeksu LIX lasiet nākamajā lappusē.

Katrai lasāmgrāmatas "Mūsu pasaule" nodaļai ir vairāki elementi: lasāmais teksts; jauno vārdu saraksts; jauno vārdu apguves, teksta izpratnes, rakstīšanas iemaņu nostiprināšanas un gramatikas zināšanu atkārtotības vai nostiprināšanas vingrinājumi. Gramatikas atkārtotības vai nostiprināšanas vingrinājumi sniegti ALA izstrādātās valodas mācības programmas secībā.

Pirms skolēni pilda gramatikas darbalapas, skolotājam jāsniedz informācija par atbilstošo tematu, lai skolēniem būtu izprotami jēdzieni un apgūstamā viela. Tāpēc katras nodaļas beigās sniegtas norādes uz papildu materiāliem, kuros skolotājs var meklēt nepieciešamo informāciju.

Lasāmgrāmatā ir iekļauti arī dažādi dzejoļi, tautasdziesmas, sakāmvārdi un mīklas. Tajos esošie jaunie vārdi nav iekļauti ne jauno vārdu sarakstā, ne vingrinājumos. Dažkārt šie papildu teksti ir iekļauti nodarbību norisē, bet skolotājs var tos izmantot pēc saviem ieskatiem. Minētie papildu teksti ir piemēroti, lai skolēni varētu tos mācīties no galvas un uzstāties kādā pasākumā.

“Mūsu pasaules” lasāmgrāmatai ir arī atsevišķa Skolotāju grāmata, kas paredzēta skolotājiem un vecākiem. Skolotāju grāmatas sākumā ir atrodami izmantošanas norādījumi.

Novēlu jauku ceļojumu “Mūsu pasaulē”!

Sastādītāja

Lasāmības indeksa LIX skaidrojums

Gatavojot lasāmvielu nākamajai stundai, skolotāj9 parasti noskaidro teksta tēmu un saturu un darbu izvēlas ar pieņēmumu, ka lasāmviela skolēniem interesēs.

Tomēr pastāv vēl kāds apsvērums, kura nosaukums angļiski ir ‘readability’ jeb ‘lasāmība’. Šis izvērtējums nosaka, kāda ir teksta grūtības pakāpe, cik tas viegli lasāms un saprotams. Lasāmību ietekmē teikumu garums un struktūra, kā arī tajā izmantotie vārdi. Ja skolēns labi neprot valodu, kurā lasa, lasāmības indeksam jābūt atbilstošam: vārdiem jābūt īsiem, teikumiem jābūt skaidriem ar vienkāršu teikumu struktūru. Piemēram, ASV lielie ziņu avoti veido tekstus 8. klases angļu valodas lasāmības līmenī, lai sasniegtu pēc iespējas vairāk lasītāju.

Angļu valodā izmanto vairākus lasāmības rādītājus: *SMOG*, *Flesch-Kincaid*, *Fry* un citus. Amerikā izdotām bērnu grāmatām uz aizmugures vāka var atrast *Lexile* numuru, kas norāda grāmatas lasāmību. Vecāki no skolotājas var uzzināt savam bērnam piemērotāko *Lexile* līmeni un, izmantojot šo skaitli, var izvēlēties grāmatas, kas ir bērna prasmēm atbilstošā līmenī.

Latviešu valodā nepastāv lasāmības līmeņa standarti. Tāpēc, veidojot jaunus ALA Izglītības nozares materiālus, šķita svarīgi atrast veidu, kā noteikt latviešu valodas tekstu lasāmību. Esošie angļu valodas rādītāji nebija piemērojami latviešu valodai, tāpēc ALA materiālu veidotājas izvēlējās zviedru valodas lasāmības rādītāju *The Lasbarhetsindex Swedish Readability Formula*, jeb LIX.

Lasāmā teksta LIX skaitu veido formula, kurā attiecina teksta kopējo vārdu skaitu pret garo vārdu skaitu un teikumu skaitu pret garo teikumu skaitu. LIX skaitļi ir no 1 līdz 60. Jo zemāks LIX skaitlis, jo vieglāks ir lasāmais teksts. Izglītības nozares speciālisti LIX skaitļu intervālus arī attiecināja uz Eiropā izmantotajiem valodas prasmes līmeņu apzīmējumiem, lai skolotājiem būtu vieglāk lemt par lasāmā teksta piemērotību. Piemēram, A2 līmenim LIX skaitļi ir no 25 līdz 39. Ja ”Mana pasaule” teksta lappuses apakšā ir norādīti skaitļi **A2:27**, tas nozīmē, ka teksts paredzēts **A2 valodas prasmes līmenim**, turklāt tas ir salīdzinoši viegls, jo **27 ir tuvāk intervāla sākumam – skaitlim 25, nevis intervāla beigām, kas ir 39.**

LIX	LIX apzīmējums	ALA līmenis	Vārdu saraksts
1-12	Ļoti vienkāršs teksts	A1	Pamata un paplašinātais
13-24	Ļoti vienkāršs teksts	Augsts A1	Pamata un paplašinātais
25-39	Vienkāršs teksts	A2	Paplašinātais
40-50	Vidējas grūtības pakāpes teksts	B1	Paplašinātais un specializētais
50-60	Augstas sarežģītības pakāpes teksts	B2	Specializētais

LIX lasāmības indekss ir norāde, nevis nosacījums. Ir jāņem vērā teksta saturs, konkrēta lasītāja prasmes, zināšanas un vecums, ne tikai LIX skaitlis. LIX skaitlis nenosaka skolēna interesi par tematu un neierobežo lasītāja iespējas. Tas ir tikai papildu darbarīks, kas var palīdzēt skolotājam izvēlēties piemērotākos lasāmos tekstus.

Lai laba lasīšana!

Elisa Freimane
ALA Izglītības nozares vadītāja
2025. gadā

Grāmatas uzbūve

Daži teksti grāmatā atrodas krāsainos lodziņos.

Mīklas ir sarkanbrūnas krāsas lodziņos. Mīklu atminējumi atrodami grāmatas beigās.

1. Balta pļava, melni lopi, vajag gudra ganītāja.

Sakāmvārdi un parunas ir dzeltenbrūnas krāsas lodziņos.

Mūžu dzīvo, mūžu mācies.

Gudrību ar karoti neieliesi.

Tautasdziesmas ir zilgas krāsas lodziņos.

Labāk man daudz(i) draugu
Nekā daudz ienaidnieku:
Draugs draugam roku deva,
Ienaidnieki zobentiņu.

Acis darba izbijās,
Rokas darba nebijās:
Rokas darba nebijās —
Zinājās padarot.

Tdz.

Jauno vārdu tabulā treknrakstā izcelti vārdi, kas ir ALA 1000 vārdu sarakstā.

Jaunie vārdi						
divritenis	čīkstēt, čīkst, čīkstēja, čīkstēs	ievākties, ievācas, ievācās, ievāksies	sagrābt, sagrābj, sagrāba, sagrābs	sainis	taure	vientuļš, -a

Lasīšana

Eduards Freimanis

Lasu sēnes, lasu ogas,
lasu grāmatiņu.
Pielasīju pilnus grozus,
pilnu galvu – ziņu.

1. Vientuļie Anna un Ģirts

Erna Taube

Kāda maza, jauka meitene vārdā Anna un viņas brālis Ģirts ievācās lielajā mājā Smilšu ielas stūrī. Māmiņa tūlīn sāka tīrīt un kārtot istabas. Tētis aizbrauca uz darbu. Bet Anna un Ģirts bija vientuļi. Viņi bija tik vientuļi, ka nezināja, vai viņiem patiks Smilšu ielā dzīvot.

Bet Anna un Ģirts nebija bērni, kas čīkst un rāda bēdīgas sejas, tāpēc viņi abi izgāja pastaigāties. Visur, kur viņi gāja, viņi bija laipni un smaidīgi.

"Hollo!" viņi uzsauca kādam zēnam. "Tavam divritenim ir ļoti skaista, sarkana taure! Kā tevi sauc?"

"Labdien, labdien!" viņi teica kādam pavecam kungam, "Vai mēs varam palīdzēt jums sagrābt lapas? To mēs labi protam."

"Vai, tik daudz saiņu gan vienam cilvēkam ir par smagu!" viņi sacīja kādai kundzei, kas ne tikai nesa pakas, bet arī stūma bērnu ratus. "Ģirt, tu nes šo, es panesišu to!"

Tad Anna un Ģirts gāja atpakaļ mājās. Tā tajā pašā dienā abiem bērniem, kas nečīkstēja un nerādīja bēdīgas sejas, bija pa draugam gandrīz vai katrā Smilšu ielas mājā. Viņi vairs nemaz nejutās vientuļi.

Jaunie vārdi						
divritenis	čīkstēt, čīkst, čīkstēja, čīkstēs	ievākties, ievācas, ievācās, ievāksies	sagrābt, sagrābj, sagrāba, sagrābs	sainis	taure	vientuļš, -a

1. Balta pļava, melni lopi, vajag gudra ganītāja.

1.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. divritenis

2. sains (saiņi)

3. taure

2. Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

divritenis

sains (saiņi)

taure

- a. Kārlim patīk viņa jaunais _____.
- b. Mana divriteņa _____ ir ļoti skaļa.
- c. Viņai rokās ir pieci _____.
- d. Lielais _____ man izkrita no rokām.
- e. Uldim arī ir jauns _____.
- f. Tēta automašīnai arī ir skaļa _____.

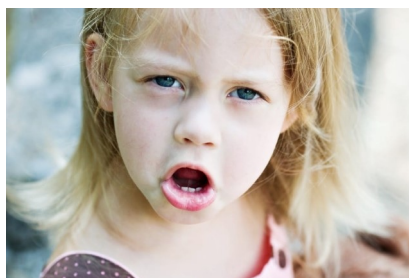
1.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. čīkstēt

2. ievākties

3. sagrābt

2. Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

1. čīkstēt (čīkst, čīkstēja, čīkstēs)

2. ievākties (ievācas, ievācās, ievāksies)

3. sagrābt (sagrābj, sagrāba, sagrābs)

- a. Anna un Ģirts nebija bērni, kas _____.
- b. Vai mēs varam palīdzēt jums _____ lapas?
- c. Anna un Ģirts _____ jaunā mājā.
- d. Viņš _____ kaimiņa pagalmā lapas un nopelnīja naudu.
- e. Mana mazā māsa _____ visu vakaru.
- f. Viņi rīt _____ savā dzīvoklī.

1.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Kāds? Kāda?

1. Vai varētu domāt, ka lācis šinī attēlā ir vientuļš? ____Jā ____Nē

2. Kāpēc tu tā domā? _____

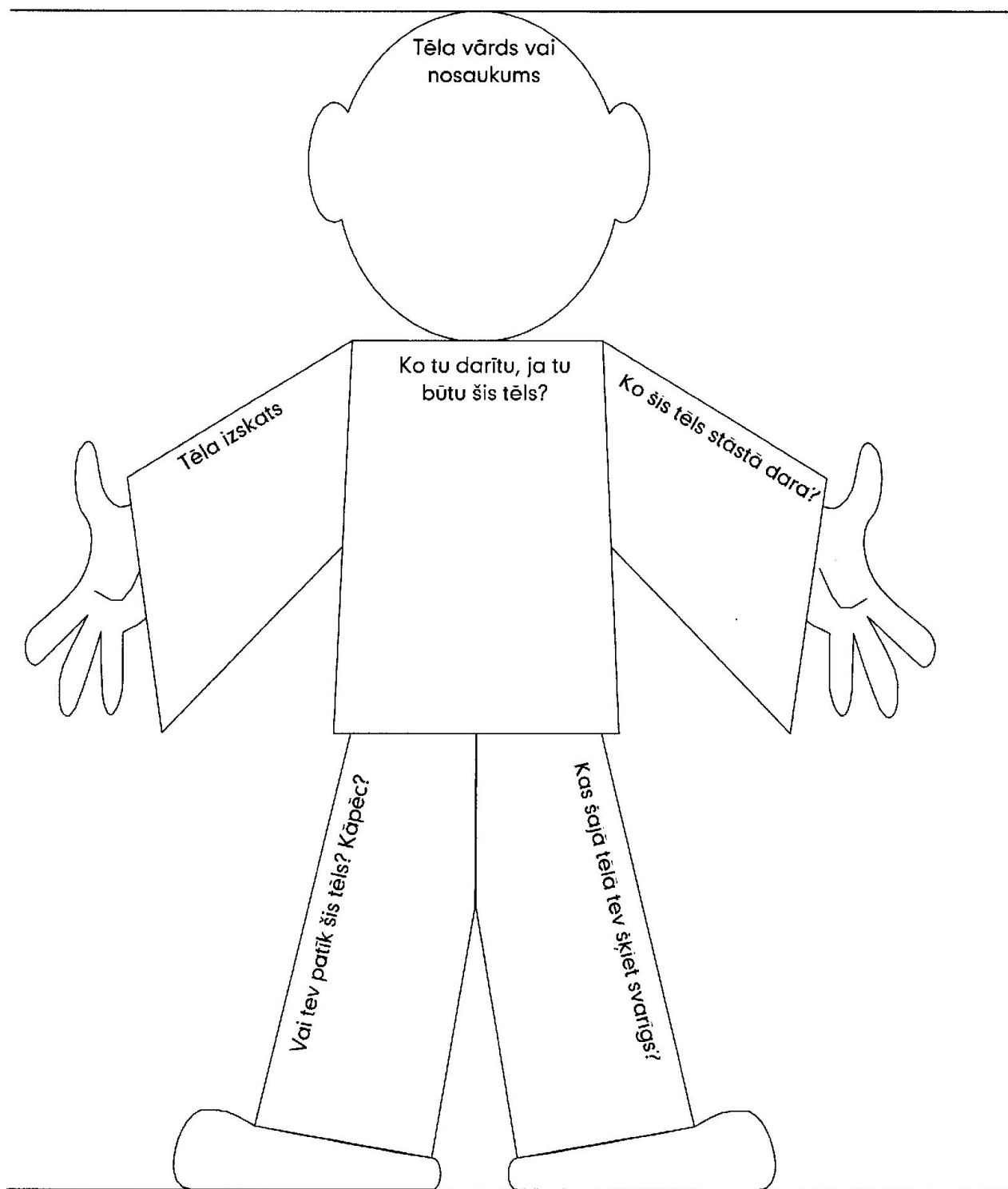

3. Kas vēl var būt vientuļš vai vientuļa? _____

4. Kas Smilšu ielā ir vientuļš? Uzzīmē to!

1.-4. Stāsta tēla īpašības

Izvēlies kādu no tēliem stāstā! Aizpildi darba lapu!

1.-5. Stāsta karte

Izlasi stāstu! Padomā, kas notika stāsta sākumā, vidū un beigās! Ieraksti katrā lodziņā 1-2 teikumus!

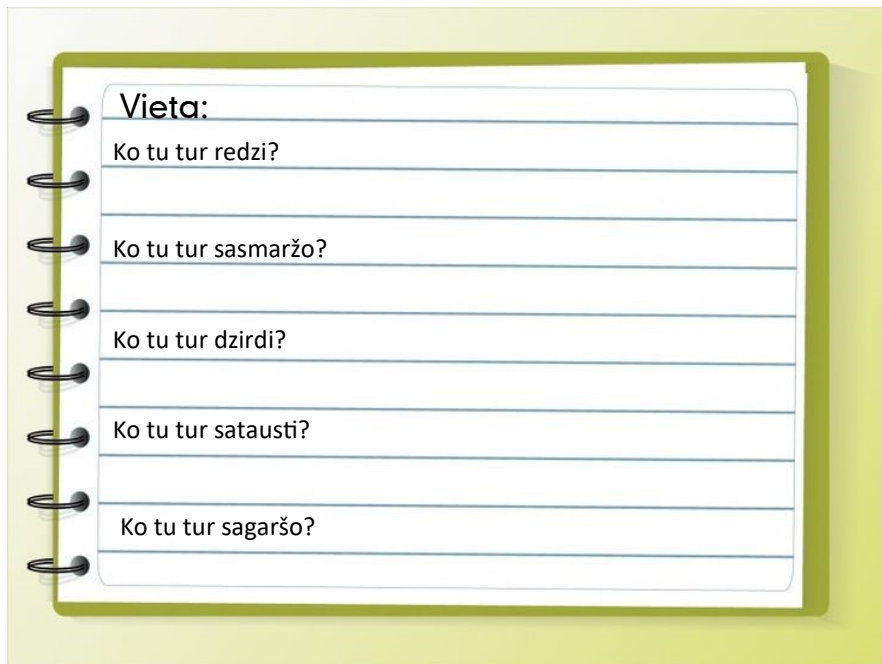
Sākumā

Vidū

Beigās

1.-6. a Mana vismīļākā vieta pasaulē

1. Iedomājies savu pasaulē vismīļāko vietu! Ko tu tur redzi, sasmāržo, dzirdi, satausti un sagaršo? Uzraksti vārdus – atbildes uz jautājumiem!

Vieta:

Ko tu tur redzi?

Ko tu tur sasmāržo?

Ko tu tur dzirdi?

Ko tu tur satausti?

Ko tu tur sagaršo?

2. Iesaisti dažus no uzrakstītajiem vārdiem teikumos!

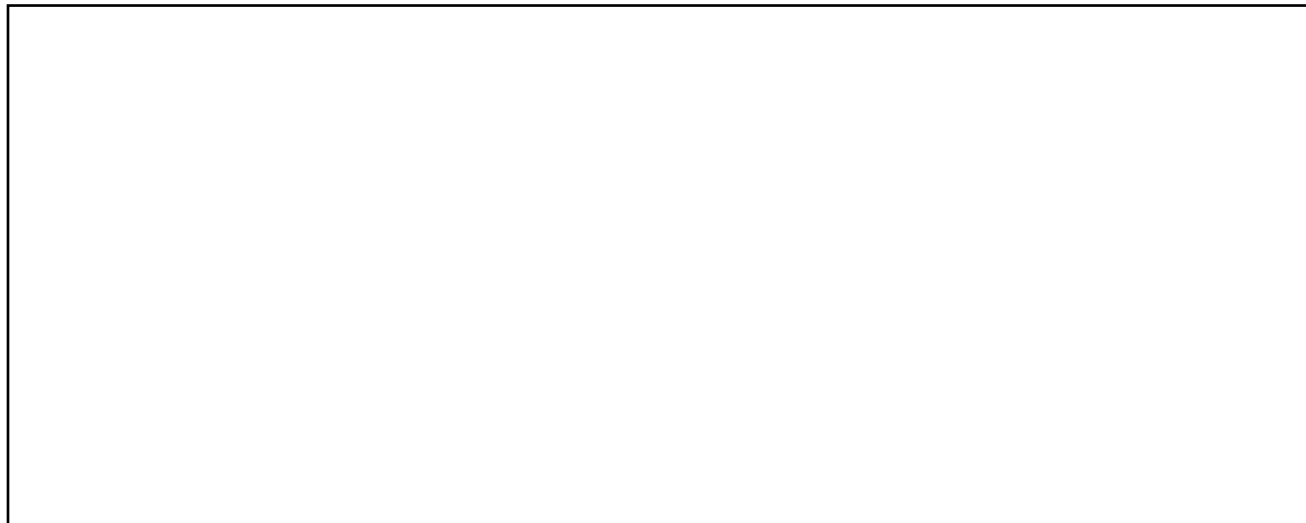
- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____

3. Lasi tekstu! Uz līnijām raksti vārdus no saviem teikumiem!

Mana vismīļākā vieta pasaulē ir _____. _____ es redzu
_____. Tur es sasmāržuju _____.
un dzirdu _____. Pieskaroties man patīk sajūt
_____. Visvairāk man patīk _____, jo tur ir garšīgas/-i
_____.

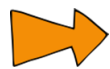
1.-6. b Mana vismīļākā vieta pasaulē

1. Uzzīmē: ko tev patīk darīt savā vismīļākajā vietā pasaulē!

2. Uzraksti pēc iespējas vairāk teikumu par savu zīmējumu! Savos teikumos izmanto iepriekšējā uzdevumā uzrakstītos vārdus!

1.-7. Atkārtojums: Lietvārds

ATCERIES! Lietvārdi ir vārdi, kas nosauc lietas, priekšmetus vai dzīvas būtnes.

1. Izlasi tekstu! Uz līnijām raksti lietu nosaukumus!

Kāda maza, jauka meitene vārdā Anna un viņas brālis Ģirts ievācās lielajā mājā Smilšu ielas stūrī.

Māmiņa tūliņ sāka tīrīt un kārtot istabas. Tētis aizbrauca uz darbu.

Bet Anna un Ģirts bija vientuļi. Viņi bija tik vientuļi, ka nezināja, vai viņiem patiks Smilšu ielā dzīvot.

meitene _____

ATCERIES! Īpašvārdi nosauc noteiktu priekšmetu vai dzīvu būtni. Īpašvārdus vienmēr raksta ar lielo sākuma burtu.

2. Īpašvārdi šīnī tekstā ir _____ un _____.

3. Uzraksti lietu nosaukumus, kas sākas ar dotajiem burtiem! Neizmanto tekstā esošos vārdus!

1. a _____

2. m _____

3. s _____

4. d _____

5. p _____

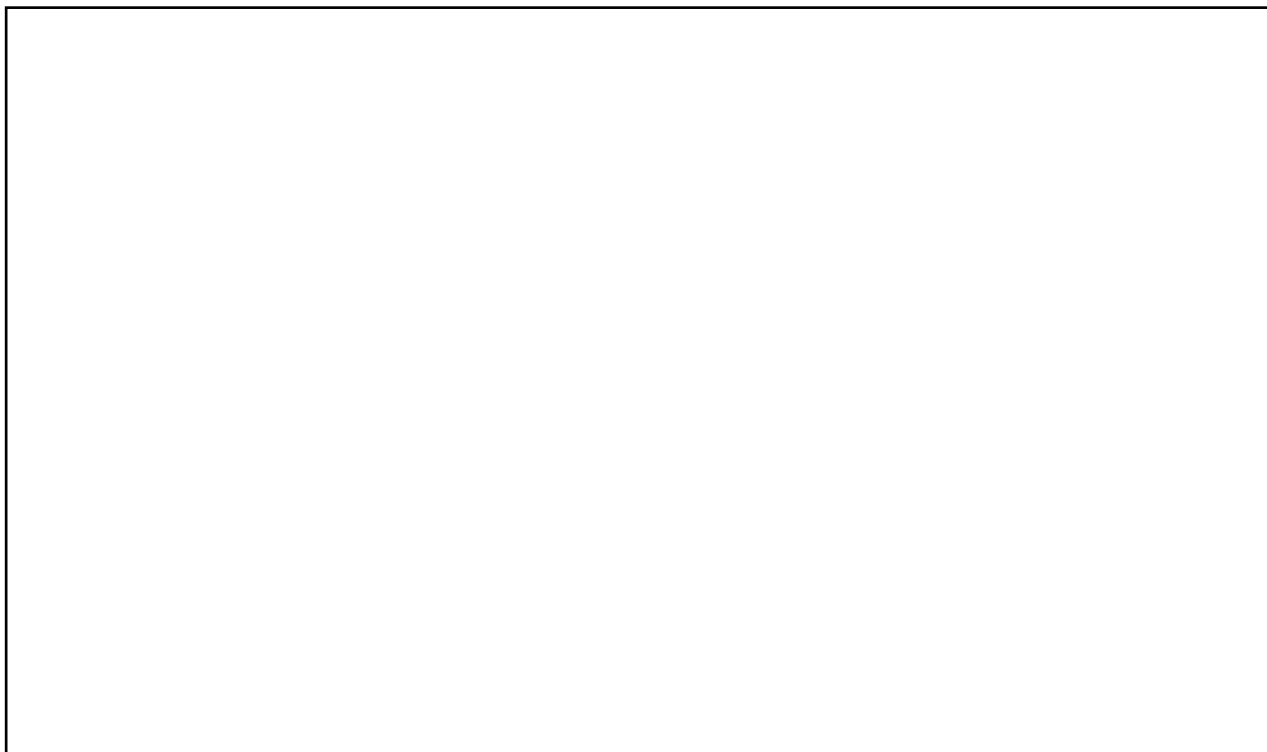
1.-8. Atkārtojums: Lietvārds

1. Uzraksti piecas lietas, ko var lasīt!

2. Uzraksti četras lietas, kas dod gaismu!

3. Uzraksti divas lietas, ko lieto mērīšanai!

4. Uzzīmē trīs mājdzīvniekus un pieraksti, kā tos sauc!

1.-9. Atkārtojums: Lietvārds

1. Ieraksti tabulā prasītos lietvārdus!

Lietas, kas atrodas manā mājā.	Lietas, kas atrodas ap manu māju.	Lietas, kas atrodas manā ielā.	Lietas, kas atrodas manā garāžā.

2. Uzraksti teikumu ar kādu no katras tabulas slejas vārdiem! Teikumā jābūt 5-7 vārdiem.

Visi desmit

Rainis

Raudzīsim, kā lai to darām,
Ka visus desmit saskaitīt varam.
Viens, divi, trīs –
Tie citi būs drīz.
Četri, pieci, seši –
Tie mums ar' nav sveši.
Septiņi, astoņi, deviņi –
Areče nu – te viņi!
Pieliec vēl vienu klāt:
Nu visi desmit ir akurāt.

2. Draugi

Dace Copeland

Toms un Jānis ir draugi. Viņi dzīvo kaimiņos. Toma māja ir tumši dzeltena ar baltām durvīm. Jāņa māja ir gaiši zila ar melnām durvīm. Draugi bieži sagērbjas ļoti līdzīgās drēbēs – zilos džinsu kreklos ar īsām piedurknēm. Viņiem abiem patīk likt galvā cepures.

Tomam un Jānim patīk spēlēt futbolu. Viņi spēlē vienā komandā. Viņu komandas

nosaukums ir *Tīgeri*. Jānis ir vārtsargs. Toms spēlē uzbrucēja pozīcijā. Ja zēnu komanda spēlē uzvar, tad viņi abi ļoti priecājas. Ja viņu komanda zaudē, tad viņi viens otru mierina.

Toms pie Jāņa pavada daudz laika. Viņi spēlē jaunākās video spēles. Dārzā draugi vingrinās futbola prasmēs. Jāņa dārzā lielā kokā ir uzcelts namiņš. Zēni tajā pavada daudz laika, sapņojot un runājot par savu nākotni. Draugiem nekad neapnīk būt kopā.

Jānis palīdz Tomam strādāt ģimenes dārzā. Toma vecāki audzē tomātus, gurķus, ķirbjus, pupas, redīsus un

kartupeļus. Dārzs ir jālaista. Dārzā jāizravē nezāles. Kad dārzeni ir nogatavojušies, tie jānovāc. Jānis bieži nes mājās kādu velti no Toma dārza.

Nāk rudens, un tuvojas laiks atsākt skolas gaitas. Toms un Jānis ļoti cer, ka viņi būs vienā klasē. Taču to viņi uzzinās tikai pirmajā skolas dienā.

Jaunie vārdi						
draugs	gaitas	kaimiņos	līdzīgs, -a	mierināt, mierina, mierināja, mierinās	nākotne	(ne)apnīkt, neapnīk, neapnīka, neapnīks
nezāle	prasme	uzbrucējs, -a	vārti	vārtsargs	velte	

Labāk man daudz(i) draugu
Nekā daudz ienaidnieku:
Draugs draugam roku deva,
Ienaidnieki zobentiņu.

Acis darba izbijās,
Rokas darba nebijās:
Rokas darba nebijās —
Zinājās padarot.

Tdz.

Mūžu dzīvo, mūžu mācies.

Gudrību ar karoti neieliesi.

2.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. draugi

2. kaimiņi

3. nezāles

4. (dārza) veltes

2. Ieraksti teikumā pareizo vārdus!

draugi

kaimiņi

nezāles

(dārza) veltes

- a. Pie sētas aug _____.
- b. Varis un Māra ir mūsu _____.
- c. Kuras mūsu dārza _____ tev garšo vislabāk?
- d. Toms un Jānis dzīvo _____.
- e. Iesim mammai palīgā ravēt _____.
- f. Man ir četri _____ un divi _____.

2.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. mīrināt

2. (ne)apnīkt

2. Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

mīrināt (mīrina, mīrināja, mīrinās)

(ne)apnīkt (neapnīk, neapnīka, neapnīks)

- Mana draudzene raudāja. Es viņu _____.
- Ja esmu bēdīgs, man palīdz, ja kāds mani _____.
- Man _____ lasīt grāmatas.
- Kad nokritu un sasitu kāju, mana mamma mani _____.
- Mums ar Kārli _____ spēlēties ārā.
- Kāpēc Annai _____ spēlēties ar lellēm?

2.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Kāds? Kāda?

levēro!

Āboli ir līdzīgi.

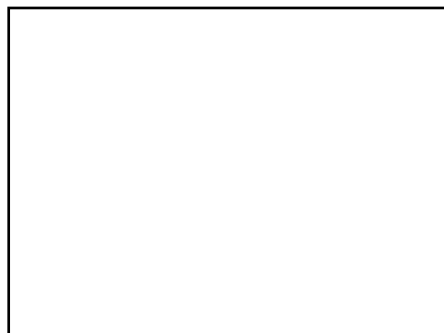

Zosis ir līdzīgas.

Lasi teikumus! Uzzīmē attēlu, kas attēlo izceltos vārdus!

1. Draugi bieži velk līdzīgas drēbes.

2. Mums ar māsu ir līdzīgas zupas bļodas.

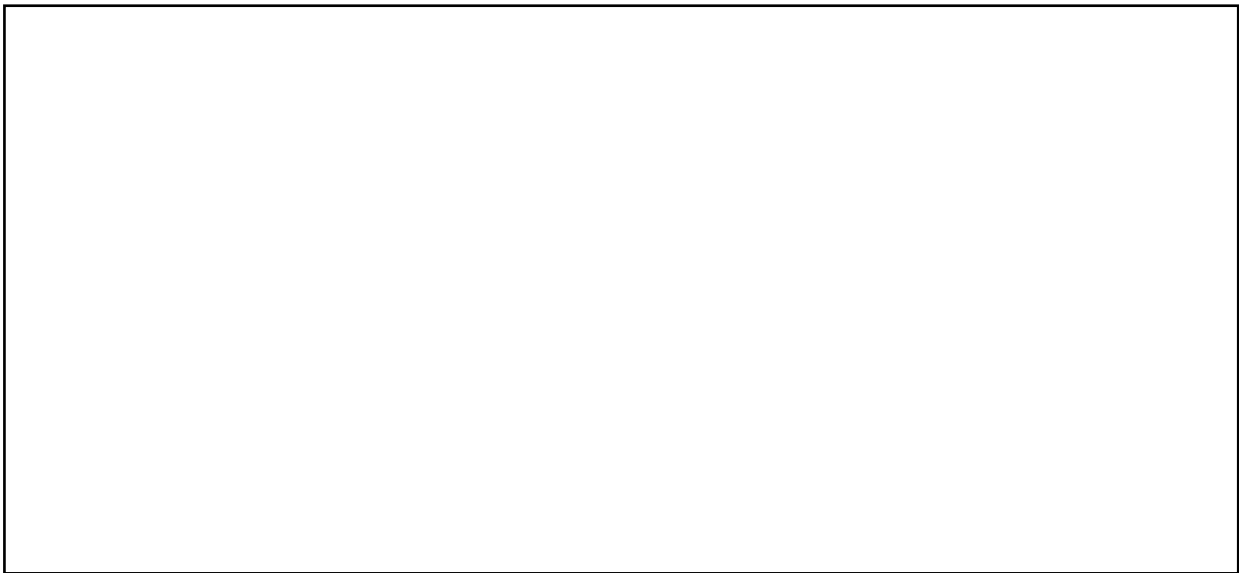
3. Baseinā ir iekritušas līdzīgas bumbas.

2.-4. Mācīsimies jaunus vārdus! Izpēti pats!
(papildu nodarbība)

Šie ir teksta vārdi, kas tev varbūt nav pazīstami: *uzbrucējs, vārtsargs, prasmes, nākotne, gaitas.*

1. Izvēlies vienu no šiem vārdiem! Uzraksti to šeit: _____
2. Uzzīmē vai atrodi vārdam atbilstošu attēlu un ielīmē to zemāk esošajā lodziņā!

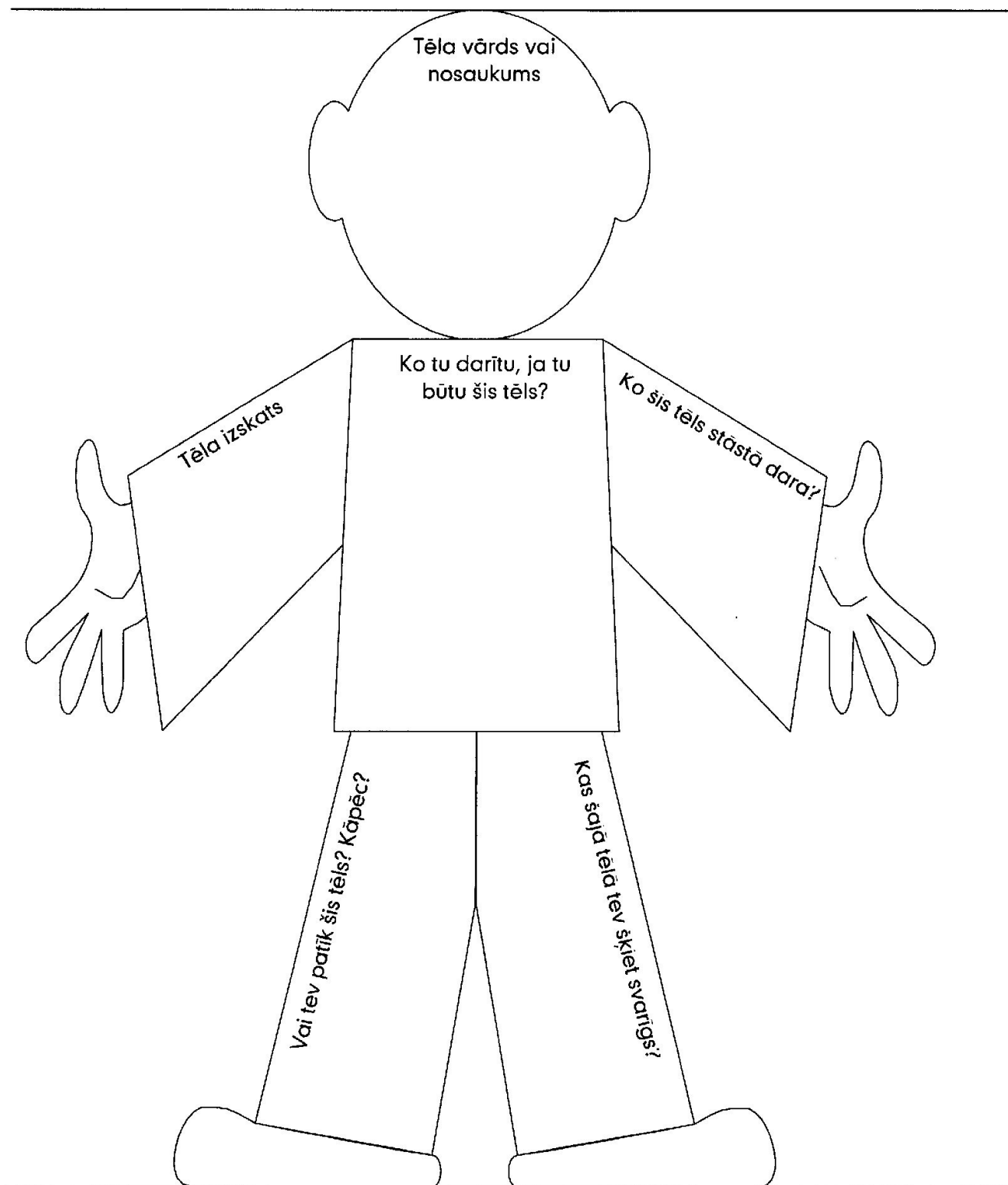
3. Uzraksti ar šo vārdu trīs teikumus!

4. Vai tagad saproti, ko šis vārds nozīmē? jā_____ vēl nē _____

Ja vēl neesi pilnīgi pārliecināts par vārda nozīmi, pajautā skolotājam, ko vārds nozīmē!
Pabeidz nodarbības uzdevumus mājās!

2.-5. Stāsta tēla īpašības

Izvēlies kādu no tēliem stāstā! Aizpildi darba lapu!

2.-6. Kas notiek stāstā?

Izlasi stāstu! Atbilde uz jautājumiem, kas atrodas uz katra rokas pirksta!

Kas notiek stāsta vidū?

Kas notiek stāsta sākumā?

Kur stāsts notiek?

Kā sauc galvenos tēlus?

Kas notiek stāsta beigās?

Uzzīmē, kas tev stāstā patika vislabāk!

2.-7. Veidosim teikumus!

1. Aplūko attēlu! Atbilde uz jautājumiem ar 2-3 vārdiem!

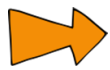

1. Kas? _____
2. Ko dara? _____
3. Kad? _____
4. Kur? _____
5. Kāpēc? _____
6. Cik bieži? _____

2. Uzraksti pēc iespējas vairāk teikumu ar 1. uzdevuma vārdiem!

3. Es uzrakstīju _____ teikumus. Nākamreiz es rakstīšu _____ teikumus.

2.-8. Atkārtojums: Lietvārda dzimte

ATCERIES! Ir vīriešu dzimtes lietvārdi un sieviešu dzimtes lietvārdi. Ja lietvārds saskaņojas ar vārdu 'tas', tad tas ir vīriešu dzimtes lietvārds. Ja lietvārds saskaņojas ar vārdu 'tā', tad tas ir sieviešu dzimtes lietvārds.

1. Izlasi tekstu! Ieraksti lietvārdu pareizā slejā! Ja vārds atkārtojas, tas nav jāraksta otrreiz.

Tomam un Jānim patīk spēlēt futbolu. Viņi spēlē vienā komandā. Viņu komandas nosaukums ir *Tīgeri*. Jānis ir vārtsargs. Toms spēlē uzbrucēja pozīcijā. Ja zēnu komanda spēlē uzvar, tad viņi abi ļoti priecājas. Ja viņu komanda zaudē, tad viņi viens otru mierina.

 tas	 tā
<i>Tomam</i>	<i>komandā</i>

2.-9. Atkārtojums: Lietvārda dzimte

1. Raksti tabulā atbilstošus lietvārdus!

Sieviešu dzimtes ('tā') lietas tavā istabā	Vīriešu dzimtes ('tas') lietas tavā skolā

2. Izvēlies no katras slejas vienu vārdu un uzraksti ar to teikumu! Teikumā jābūt 5-7 vārdiem.

3. Apvelc īpašvārdus!

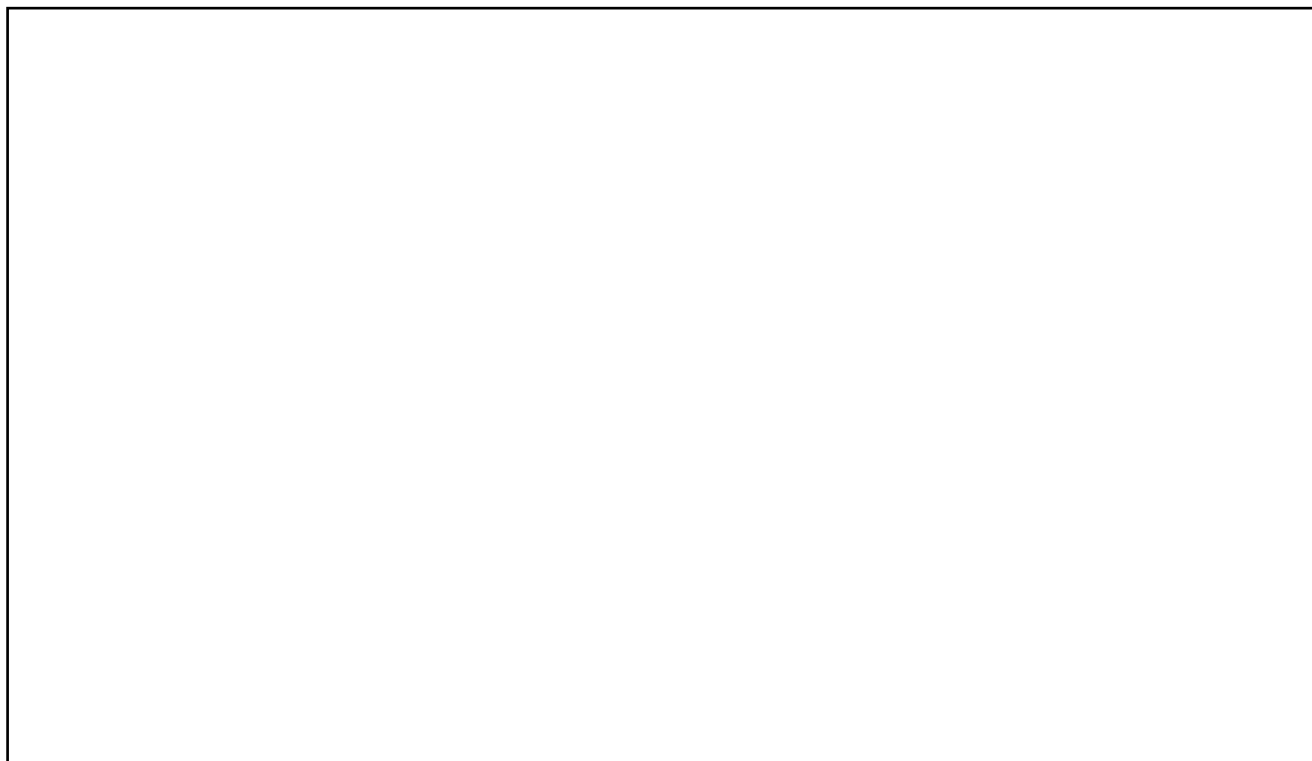
Toms draugi Jānis durvis drēbes džinsi
 divritenis Anna sainis taure mamma Ģirts
 lapas kungs Smilšu iela dārzs klase skola

2.-10. Atkātojums: Lietvārdu dzimte

1. Uzzīmē vai atrodi un ielīmē lodziņā 5 sieviešu dzimtes lietvārdu attēlus!

2. Uzzīmē vai atrodi un ielīmē lodziņā 5 vīriešu dzimtes lietvārdu attēlus!

3. Jaunās mājas

Erna Taube

"Kaimiņi ir laba lieta," – tā saka vectēvs. No kaimiņiem var palūgt zāģi, ja jāzāģē koks. Ar kaimiņiem var aprunāties. Kaimiņi var pabarot kaķi, kamēr vectēvs palīdz Krišjānim un Kristai pārcelties uz jaunām mājām.

Krišjānim kaimiņi nepatīk. Vectēvs grib ar kaimiņiem kādreiz parunāties, bet Krišjānis nē. Kaimiņiem nav neviena bērna.

Krišjānis stāv pagalmā un osta gaisu. Kaut kas ļoti labi smaržo.

"Vai gribi šķēli kūkas?" prasa kaimiņiene.

Jā, kūku pagāršot var. Kaimiņiene cep labu kūku.

Kaimiņš paver mājas durvis.

"Gribi nopelnīt naudu?" viņš prasa. "Izved manu suni pastaigāt. Vienreiz dienā. Es labi maksāju."

Jā, ar suni staigāt arī var, sevišķi, ja suns ir liels un dzeltens ar siltu, slapju mēli.

Pārvedis suni, Krišjānis skatās. Pie kaimiņu garāžas karājas grozs. Kas te spēlē basketbolu?

"Mans mazdēls," saka kaimiņš. "Viņš pie mums dzīvo visu vasaru. Trīs mājas tālāk dzīvo vēl divi puikas. Un pāri ielai meitenes."

Krišjānis stāv un domā. Kaimiņi laikam ir gan laba lieta, viņš spriež.

Mācīties nekad nav par vēlu.

Jaunie vārdi						
(ap)runāties, aprunājas, aprunājās, aprunāsies	grozs	kaimiņi	karāties, karājas, karājās, karāsies	ostīt, osta, ostīja, ostīs	(no)pelnīt, nopelna, nopelnīja, nopelnīs	pagalms
(pa)vērt, paver, pavēra, pavērs	spriest, spriež, sprieda, spriedīs	šķēle				

Ar kaimiņu dzīvodama,
lenaidiņu neturēju;
Pie kaimiņa slotas gāju,
Pie kaimiņa padomiņa.

Kas kaitēja nedzīvot(i)
Div' kaimiņu starpiņā:
Kaimiņiem(i) dūmi kūp,
Es vidū sildījos(i).
Tdz.

3.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

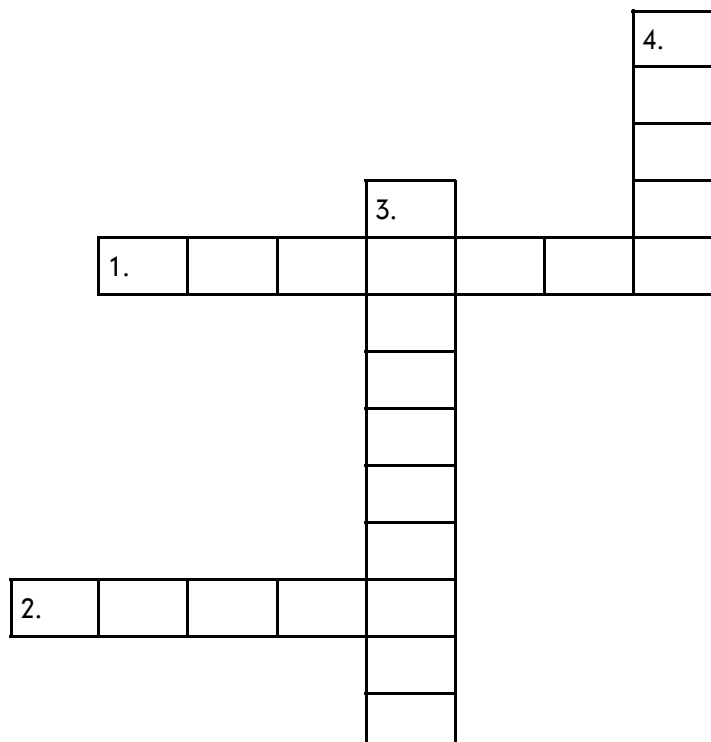
1. kaimiņš, -iene 2. pagalms 3. šķēle 4. grozs

1. kaimiņš, -iene 2. pagalms 3. šķēle 4. grozs

2. Ieraksti teikumā pareizo no dotajiem vārdiem! Tad ieraksti šos vārdus pareizajā vietā krustvārdu mīklā!

1. Mūsu _____ ir liels un plašs.
2. Ir palikusi tikai viena kūkas _____.
3. Viņas _____ ir Bērza kundze.
1. Pie Kārļa mājas ir basketbola _____.

3.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. aprunāties 2. karāties 3. nopelnīt 4. ostīt 5. pavērt 6. spriest

2. Atbildi uz jautājumiem!

- a. Ar ko var aprunāties? _____
- b. Ko var ostīt? _____
- c. Par ko var spriest? _____
- d. Ja tu nopelnītu naudu, ko tu ar to darītu? _____
- _____
- e. Ko nozīmē vārds 'pavērt'? _____
- _____
- f. Kas var karāties kokā? _____

3.-3. Stāsta daļas (elementi)

Padomā par tekstu! Izlasi dzeltenās krāsas lodziņos ierakstītos teksta elementu nosaukumus! Ieraksti tabulā prasīto!

Stāsta nosaukums: Jaunās mājas

Tēls vai tēli	Kur stāsts notiek?	Kāda problēma stāstā jāatrisina?	Atrisinājums

3.-4. Kaimiņi

1. Atbildi uz jautājumiem vismaz divos teikumos!

a. Kāpēc vectēvs saka, ka *kaimiņi ir laba lieta*?

b. Kā tu domā: kāpēc Krišjānim kaimiņi nepatīk?

c. Stāsta beigās Krišjānis arī domā, ka "kaimiņi laikam ir gan laba lieta". Kāpēc?

2. Uzraksti trīs teikumus par saviem kaimiņiem!

3.-5. Dažādi teikumi

1. Aplūko attēlu un izpildi uzdevumus!

a. Uzraksti 3 stāstījuma teikumus! (*Piemērs: Man garšo gurķi.*)

b. Uzraksti 3 jautājuma teikumus! (*Piemērs: Kur tu vakar biji?!*)

c. Uzraksti 2 izsaukuma teikumus! (*Piemērs: Uzmanies!)*

3.-6. Atkārtojums: Lietvārda skaitlis

ATCERIES! Lietvārdiem ir divi skaitļi: **vienskaitlis** un **daudzskaitlis**.

Piemēram, viens *kaimiņš* (**vienskaitlis**) un divi vai vairāki *kaimiņi* (**daudzskaitlis**).

Uzraksti lietvārdus vienskaitlī vai daudzskaitlī!

Lietvārds - kas?	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
<i>Kaimiņi</i>	<i>kaimiņš</i>	
<i>vectēvs</i>		<i>vectēvi</i>
zāģis		
koks		
kaķi		
māja		
bērni		
pagalms		
kūka		
suņi		
mēle		
grozi		
mazdēls		

3.-7. Atkārtojums: Lietvārda skaitlis

1. Ieraksti tabulā prasītos lietvārdus!

Skaitlis	Sieviešu dzimtes lietas tavā istabā	Vīriešu dzimtes lietas tavā skolā
Vienskaitlis		
Daudzskaitlis		
Daudzskaitlis		
Vienskaitlis		

2. Uzraksti teikumu ar kādu no katras tabulas slejas vārdiem! Teikumā jābūt 5-7 vārdiem.

3. Apvelc lietvārdus, kas ir daudzskaitlī!

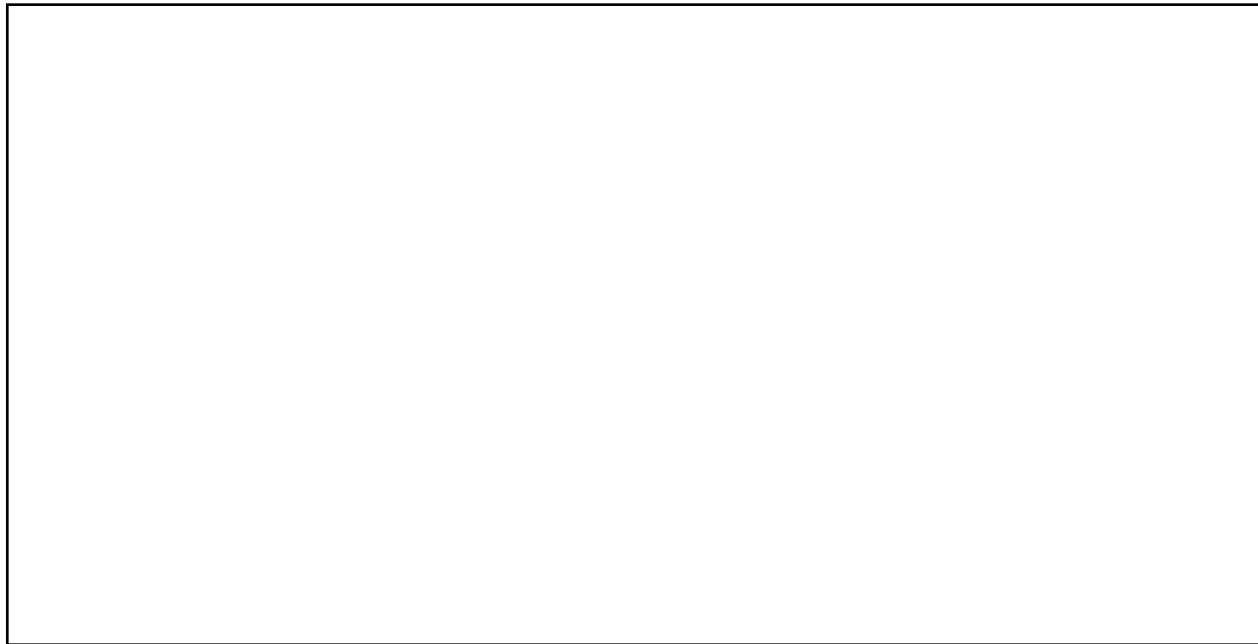
Toms draugi Jānis durvis drēbes džinsi

divritenis Anna saiņi taures mamma Ģirts

lapas kungi Smilšu iela dārzs klases skola

3.-8. Atkārtojums: Lietvārdu skaitlis

1. Uzzīmē vai atrodi un ielīmē lodziņā 5 sieviešu dzimtes lietvārdu attēlus, kas ir daudzskaitlī!

2. Uzzīmē vai atrodi un ielīmē lodziņā 5 vīriešu dzimtes lietvārdu attēlus, kas ir vienskaitlī!

4. Miķeļi

Dace Copeland

Miķeļi jeb Miķeļdiena ir latviešu gadskārtas rudens svētki. Miķeļus mēs svinam 29. septembrī. Diena un nakts tad ir vienādā garumā. Agrāk līdz Miķeļiem vajadzēja novākt ražu. Šo svētku latviskais nosaukums ir apjumības jeb applāvības, jo šajā dienā pēdējo reizi plāva labību. Bija svarīgi pabeigt visus saimniecības darbus un pateikties rudenim un dabai par ražu.

Rudentiņ, bagāts vīrs,
Daudz tu mums dāvināji:
Pilnas klētis labības,
Pilnas saujas sudrabiņa.

Laukos un dārzos visi centās atrast
Jumi, kas simbolizē auglību. Par Jumi
sauca augļus, dārzeņus vai labības

stiebrus, kuri bija pa pāriem saauguši kopā. Mēdz sacīt, ka Miķeļdienā pats Miķelis jāļūz uz balta zirga un pārbauda, vai visa raža novākta.

Nem, bāliņ, sirnu zirgu,
Apjāj tavu tīrumiņu,
Lai Jumīti tu saņemtu
Tīrumiņa maliņā.

Kāds pēc seno latviešu domām izskatījās Miķelis? Miķelim bija pelēks apgērbs. Šis apgērbs simbolizēja dienas bez saules un rudenī novāktos laukus. Miķelis bija arī bagāts, jo ir saistīts ar rudens ražas novākšanu.

Miķelītis labs vīriņš,
 Tam svārciņi tumšpelēki;
 Labāk svārki tumšpelēki
 Nekā balta cepurīte. (54315)

Miķeļdienu svinēja ar bagātīgu maltīti. Miķeļos parasti kāva aunus, āzi vai sivēnus, kas tika baroti īpaši šai dienai. Saimniece cepa maizi, un saimnieks darīja alu.

Miķeļos notika arī tirgi. Tirgos neizmantoja naudu, bet gan mainījās ar rudens veltēm, lopiem un meistarų darinājumiem.

Viena no jaunāku laiku tradīcijām ir gatavot Miķeli no rudenī ievāktās ražas – dārzeņiem, augļiem vai citiem dabā atrastiem materiāliem. Var gatavot dažādas interesantas, neparastas, smieklīgas un brīnišķīgas kompozīcijas. Tās simbolizē rudens bagātīgās veltes.

Par Miķeļdienu ir daudz ticējumu. Daudzi no tiem saistās ar laika apstākļu paredzēšanu.

- Ja Miķeļos līst, būsot silta ziema.
- Ja koku lapas nobirst pirms Miķeļiem, būsot agrs un silts pavasaris.
- Ja koku lapas nobirst pēc Miķeļiem, pavasarī ilgi būs sniegs.
- Ja Miķeļdienā no meža pārnes skujas, tad mājās nākot čūskas.
- Miķeļa dienā nevar neko mājās nest, jo to apēdot žurkas un peles.
- Jāskaita pupiņas vai zirņi, tad visu nākamo gadu būs nauda, ko skaitīt.

2. Kas runā visās valodās?

Jaunie vārdi					
apgērbs	auglība	auns	āzis	bagātīgs, -a	bagāts, -a
barots, -a	darīt (alu), dara, darīja, darīs	gadskārta	gardums	jāt, jāj, jāja, jās	Jumis
kaut, kauj, kāva, kaus	klēts	kompozīcija	labība	mainīties, mainās, mainījās, mainīsies	maltīte
(ne)parasts, -a	plaut, plauj, plāva, plaus	raža	rudens	saimniecība	sauja
sivēns	smieklīgs,-a	sirms, -a	svētki	ticējums	tirgus

Lūdzu, lūdzu un paldies

Jāzeps Osmanis

Man draugs saka: lūdzu, –
 Es viņam: paldies, – viņš man: lūdzu.
 Viņš man: lūdzu, – es vēlreiz: paldies.
 Es vēlreiz: paldies, – viņš vēlreiz: lūdzu.
 – Lūdzu, lūdzu!
 – Paldies, paldies!
 Sakiet, lūdzu, – cik ilgi tā ies?
 – Cik ilgi būs lūdzu, tik ilgi – paldies.
 – Cik ilgi – paldies, tik ilgi būs lūdzu.
 – Ā! Paldies...
 – Lūdzu!

4.-1. a Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Savieno attēlu ar pareizo nosaukumu!

1. auns 2. āzis 3. rudens 4. maltīte 5. raža 6. sivēns

auns
āzis
rudens
maltīte
ražā
sivēns

4.-1. b Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Savieno attēlu ar pareizo nosaukumu!

1. labība 2. maltīte 3. sauja 4. tirgus 5. velte

rudens _ _ _ _ _

labība
maltīte
sauja
tirgus
velte

4.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Ieraksti vārdu teikumā pareizā formā!

1. kaut, kauj, kāva, kaus 2. darīt, dara, darīja, darīs
 3. mainīties, mainās, mainījās, mainīsies 4. pļaut, pļauj, pļāva, pļaus

- a. Miķeļos parasti _____ aunu, āzi vai sivēnu.
 b. Vai tu proti _____ alu?
 c. Viņš rīt ar savu labāko draugu _____ ar Pokemonu kārtīm.
 d. Apjumībās pēdējo reizi _____ labību.

2. Atbilde uz jautājumiem, rakstot pilnus teikumus!

- a. Ko vēl var pļaut? _____

 b. Ar kādām lietām var mainīties? _____

 c. Kur dzīvo saimnieks, kas kauj mājlopus – laukos vai pilsētā? Kāpēc?

3. Uzzīmē vai atrodi un ielīmē lodziņā attēlu, kurā kāds dara alu vai pļauj labību!

4.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Īpašības vārdi

1. Izlasi vārdus! Ieraksti teikumos dotos vārdus atbilstošā formā!

1. bagātīgs, -a 2. bagāts, -a 3. neparasts, -a 4. sirms, -a
5. smieklīgs, -a

- a. Šis jaunais kreklis ir ļoti _____.
- b. Mans brālis ir _____, jo viņš nopirka kuģi.
- c. Šīs vistas olas gan ir _____ lielas un punktainas.
- d. Mans vectēvs ir _____ un ļoti mīļš.
- e. Miķeļos ir uzklāts _____ galds ar daudziem ēdieniem.
- f. Mūsu kaimiņam ir desmit gadus veca _____ kaķene.
- g. Pie Viktora ciemos atnāca _____ krustmāte un uzdāvināja viņam jaunu pulksteni.
- h. Šeit skatāma ļoti _____ kompozīcija, kādu bieži neredz.
- i. Miķeļdienā parasti ir _____ maltīte.
- j. Helovīnos man bija _____ frizūra.

2. Uzzīmē kaut ko smieklīgu vai neparastu!

4.-4. Ko es iemācījos?

Lasi tekstu un izpildi uzdevumus!

1. Uzraksti 3 lietas, ko iemācījies, lasot tekstu!

2. Uzraksti 2 lietas: ko no teksta iemācījies par ražas laiku?

3. Uzraksti vienu jautājumu, kas tev radās, lasot tekstu!

--

4.-5. Kopsavilkums

Izlasi tekstu! Izpildi uzdevumus!

Miķeļi jeb Miķeļdiena ir latviešu gadskārtas rudens svētki. Miķeļus mēs svinam 29. septembrī. Diena un nakts tad ir vienādā garumā. Agrāk līdz Miķeļiem vajadzēja novākt ražu. Šo svētku latviskais nosaukums ir apjumības jeb applāvības, jo šajā dienā pēdējo reizi plāva labību. Bija svarīgi pabeigt visus saimniecības darbus un pateikties rudenim un dabai par ražu.

1. Kāds ir šī teksta temats? _____
2. Uzraksti šī teksta galveno domu vienā teikumā! _____
3. Īsi uzraksti teksta galveno informāciju!

1. Galvenā informācija

2. Galvenā informācija

3. Galvenā informācija

4. Uzraksti teksta kopsavilkumu!

4.-6. Dažādi teikumi

1. Aplūko attēlu! Izpildi uzdevumus!

a. Uzraksti trīs stāstījuma teikumus! (*Piemērs: Ķirbji ir oranži.*)

b. Uzraksti trīs jautājuma teikumus! (*Piemērs: Kas ir pie krēsla?*)

c. Uzraksti divus izsaukuma teikumus! (*Piemērs: Cik daudz ķirbju!*)

4.-7. Atkārtojums: Īpašības vārdi

ATCERIES! Priekšmeti atšķiras cits no cita ar savām īpašībām. Vārdus, kuri raksturo priekšmetus vai dzīvas būtnes, sauc par īpašības vārdiem.

1. Pasvīturo tekstā īpašības vārdus! Apvelc to vārdu, kuru īpašības vārds raksturo!

Ja Miķeļdienā pūš ziemeļvējš, gaidāma auksta ziema, bet, ja dienvidvējš, – ziema būs maiga un viegla. Ja vējš pūš no austrumiem, gaidāms garš un slapjš rudens.

Ja Miķeļos redz miglu, nākamā vasara būs auglīga un labvēlīga lauksaimniecībai.

Ja Miķeļos koku lapas vēl nav nobirušas, pavasaris būs vēls un sniegots, bet, ja lapas nokrīt pirms Miķeļiem, pavasaris būs agrs un silts.

Ja Miķeļos dzērves vēl nav aizlidojušas, būs vēl ziema un vēss pavasaris.

2. Pieraksti lietvārdiem īpašības vārdus! Neizmanto tekstā esošos vārdus!

- a. _____, _____ ziema
- b. _____, _____ rudens
- c. _____, _____ Miķelis
- d. _____, _____ pavasaris
- e. _____, _____ vasara

4.-8. Atkārtojums: Īpašības vārdi. Kāds? Kāda?

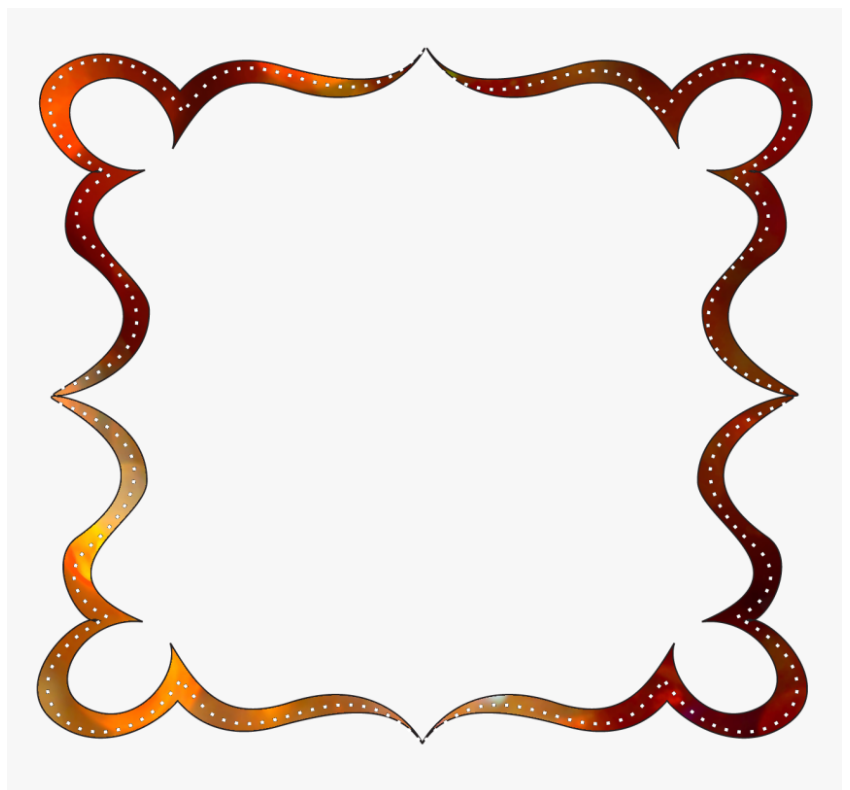

ATCERIES! Vārdi, kas atbild uz jautājumu **kāds?**, ir **vīriešu dzimtes īpašības vārdi**. Vārdi, kas atbild uz jautājumu **kāda?**, ir **sieviešu dzimtes īpašības vārdi**.

1. Pasvītrot teikumos īpašības vārdus! Uz pirmās līnijas uzraksti, uz kādu jautājumu (kāds? vai kāda?) atbild pasvītrotais īpašības vārds! Uz otrās līnijas uzraksti īpašības vārda dzimti (vīriešu dzimte vai sieviešu dzimte).

	kāds? kāda?	vīriešu vai sieviešu dzimte
a. Garš cilvēks iet pa ielu.	_____	_____
b. Mārai un Intai ir skaistas kleitas.	_____	_____
c. Pie krūma stāv pelēka pele.	_____	_____
d. Kur ir tēta lielais āmurs?	_____	_____
e. Dārzā aug skaistas puķes.	_____	_____
f. Istabā atrodas lielais krēsls.	_____	_____
g. Dārzu ielā ir zila māja.	_____	_____
h. Smagais akmens novēlās no kalna.	_____	_____
i. Mans jaunais draugs dzīvo netālu no manis.	_____	_____
j. Sunim garšo milzīgais kauls.	_____	_____

2. Uzzīmē kādu priekšmetu! Uz līnijas uzraksti 5 -7 īpašības vārdus, kas šo priekšmetu raksturo!

Blusas ūsas

Astrīda Ivaska

Reiz dzīvoja blusa sīka,
kam ūsas bij lielas un līkas.

Tai taujāja citas blusas:
"Kur ņēmi tik kuplas ūsas?"

Vai nočiepi runcim Murim
vai mūsu tēvocim Jurim?

Nav citas nevienas blusas,
kam būtu tik varenas ūsas!"

Bet mūsu blusa tik lēca
un ne ko teica, ne brēca.

Jo mūsu ūsainā blusa
bij arī gudra un klusa.

5. Gatavošanās ziemai

Māra Straumane

Visu vasaru Liene skraida pa dārzu un pļavu. Pie dīķa kurkst vardes, ūdenī plunčājas pīle ar pīlēniem. Gar akmens grēdu aizslīd melna čūska, un garajā zālē lēni velkas bruņurupucis. Tepat pie mājas kokā uzskrien vāvere. Vakaros mammas salātu dobē mēlojas zaķu ģimene. Par visu to meitenei ir liels prieks.

Lienei patīk vērot čaklās skudras. Nupat tās sagūstījušas lielu tārpu un pūlas to aizvilkt uz savu pūzni. Pļavā Liene klausās, kā čīgā sienāzis. Tad viņa ierauga taureni un mēģina to noķert. Pēc brīža Liene jau brīnās par vilnainu kāpuru, kas, atsēdies uz lielas lapas, staipa galvu un vēro pasauli. Ai,

cik daudz, daudz Lienei ir vasaras draugu!

Uz vasaras beigām Liene kopā ar mammu iet apciemot jauno skolu. Lienei ir astoņi gadi, un rudenī viņa sāks iet trešajā klasē.

Kaut gan Lienes skolotāja izliekas ļoti jauka un skaistā klase kārdināt kārdina, Liene pārnāk mājās domīga. Viņa novelk jauno kleitu un uzvelk vecās mājas drēbes.

"Es iešu pastāstīt saviem draugiem par skolu," Liene saka. "Viņiem taču jāzina, ka drīz es vairs nevarēšu tik ilgi ārā rotaļāties!"

Pirmo pie dīķa Liene satiek vardi: "Mīļā varde, man jāiet skolā. Ko tu bez manis tagad iesāksi?"

"Kurr-kurr-kurr," varde atbild, "tas taču jauki! Drīz būs rudens, un, tikko kļūs auksts,

es ielīdīšu dziļi dīķa dubļos un gulēšu līdz pavasarim.”

Pāri dīķim peld meža pīle ar diviem mazuļiem, kas jau gandrīz pieauguši.

”Mīļās pīles, es atnācu atvadīties. Man drīz sākas skola!” Liene izklausās noskumusi.

”Pēkš, pēkš, pēkš!” pīles sauc un vicina spārnus. ”Mēs drīz dosimies uz siltajām zemēm. Tad jau tiksimies atkal nākošajā pavasarī.”

Uz ceļa Liene satiek melno čūsku. ”Ardievu, čūska, man drīz jāiet skolā,” Liene uzrunā rāpuli. Čūska šņāc un šauda mēli, bet ar Lieni tā ir pa draugam.

”Mācies dūšīgi un redzēsimies pavasarī, kad saules stari sasildīs manu mīgu akmeņu grēdā. Man auksts laiks nepatīk. Es visu ziemu saldi gulēšu.”

Liene iet pāri pļavai un dabū zināt, ka arī skudras un sienāži guļ ziemas miegu dziļi zem zemes. Bet vilnainais kāpurs ir izdomājis pavisam kaut ko neparastu:

”Es apvilksu siltu kažoku un paslēpšos drošā vietā zem koka mizas. Pavasarī es no šī kažoka izlidošu kā raibs taurenis!”

Par tādu kāpura gudrību Liene priekā sasit rokas. Viņa iet uz mājām apmierināta, ka viņas draugi tik labi prot gatavoties ziemai.

Ieraudzījusi vāveri, Liene prasa: ”Ko tu, vāvere, domā ziemā darīt?”

„Nav laika, nav laika,” vāvere steidzīgi atbild. ”Es lasu sēklas un zīles un krāju koka dobumā, lai ziemā būtu ko ēst. Bet tevi es apciemošu pie virtuves durvīm. Ziemā es bieži esmu izsalkusi.”

”Cik jauki,” Liene priecājas, ”es jau domāju, ka man būs jāatvadās no visiem saviem dzīvnieku draugiem.”

”Neaizmirsti mūs arī!” zaķu ģimene sauc no salātu dobes. ”Aukstā laikā mums klājas grūti, sevišķi, kad uzsnieg dziļa sniega kārtā. Arī mēs tad nāksim tevi apciemot.”

Zilie sīļi, zvirbuli un skaistie sarkanie kardināli arī piesakās pie Lienes mielasta galda. Liene apsolās ik pēcpusdienu pēc skolas izkaisīt sēklas un maizes druskas. Zaķiem viņa izliks salātu lapas un burkānus.

Pavisam priecīga Liene stāsta savus piedzīvojumus mammai.

„Cik savādi, ka rudenī viss mainās. Es gatavojos iet skolā, un dzīvnieki pošas uz ziemas miegu. Mums katram ir savs uzdevums!”

Liene ar priecīgu prātu gaida pirmo skolas dienu.

Jaunie vārdi					
(aiz)slīdēt, aizslīd, aizslīdēja, aizslīdēs	čakls, -a	čīgāt, čīgā, čīgāja, čīgās	doties, dodas, devās, dosies	izsalcis, -kusi	kārdināt, kārdina, kārdināja, kārdinās
kurkstēt, kurkst, kurkstēja, kurkstēs	plunčāties, plunčājas, plunčājās, plunčāsies	posties, pošas, posās, posīsies	pūznis	sagūstīt, sagūsta, sagūstīja, sagūstīs	sīlis
skraidīt, skraida, skraidīja, skraidīs	vilkties, velkas, vilkās, vilksies	vilnains, -a			

Kalnā kāpu lūkoties
Vai dzeltēja bērzu lapas;
Ja dzeltēja bērzu lapas,
Tad rudens sētiņā.

Tdz.

3. Rudenī dzimst, pavasarī mirst.

5.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti attēliem atbilstošu vārdu!

1. pūznis 2. sīlis

2. Atbildi uz jautājumiem pilnos teikumos!

- Kas dzīvo pūznī? _____
- Kā, tavuprāt, skudras veido pūzni?

- Kāds izskatās sīlis? _____
- Kur sīļi dzīvo? _____
- Vai tavā zemē dzīvo sīļi? _____

5.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. skraidīt 2. kurkstēt 3. plunčāties 4. mieloties 5. posties (uz ziemas miegu)

2. Savieno vārdu ar tā nozīmi!

- a. vilkties
- b. sagūstīt
- c. čīgāt
- d. kārdināt
- a. doties

- a. Slikti spēlēt, piemēram, vijoli.
- b. Radīt kādam spēcīgu vēlēšanos pēc kaut kā.
- c. Noķert kādu, kas bēg.
- d. Pārvietoties, arī sākt pārvietoties, lai kaut kur tiktu, piemēram, uz siltajām zemēm.
- e. Ļoti lēni iet.

5.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Kāds? Kāda?

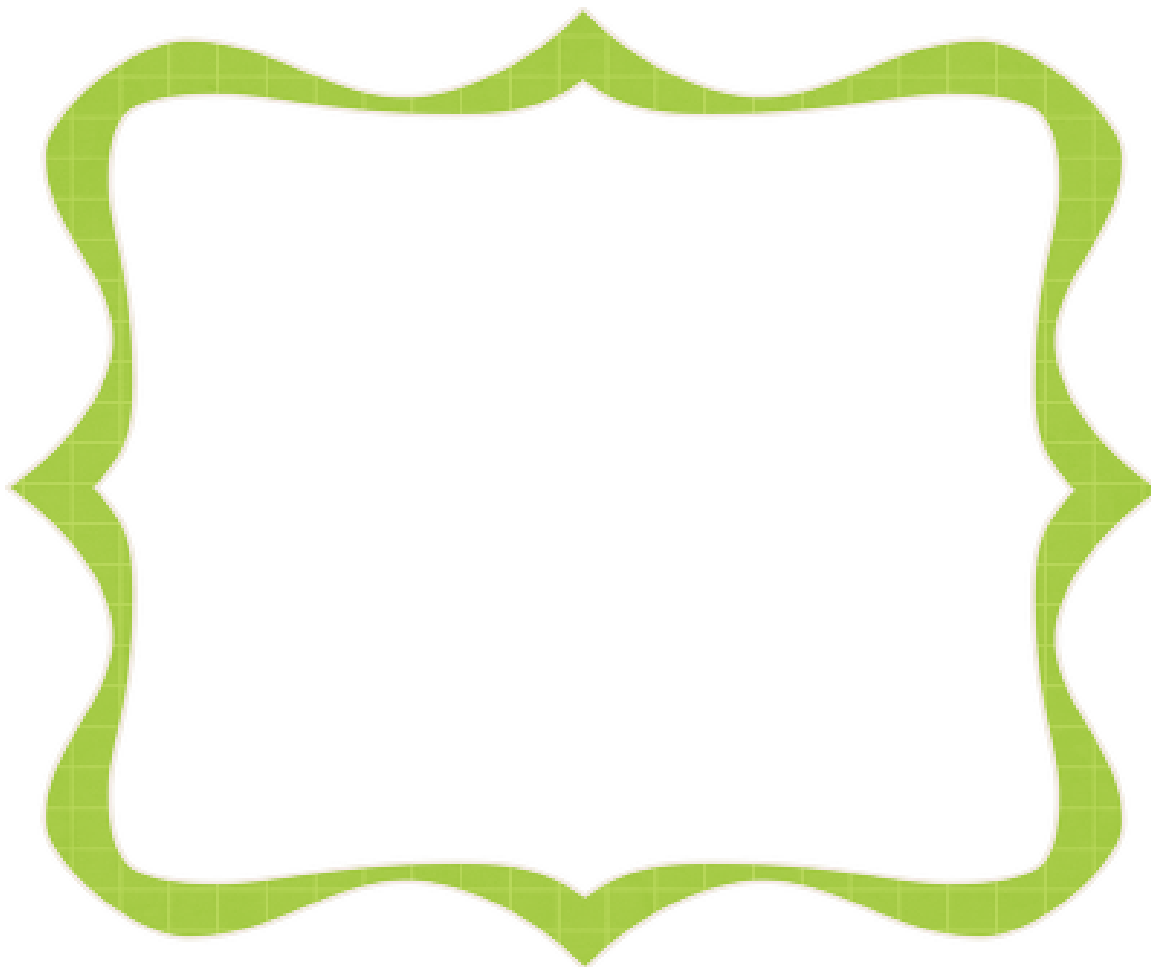
1. Izlasi vārdus! Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

1. čakls, -a

2. vilnains, -a

- a. Es esmu _____, kad es daudz strādāju.
- b. Viņa ir _____, jo palīdz mazgāt traukus.
- c. Raibais kāpurs ir ļoti _____.
- d. Skaistais taurenis agrāk bija _____ kāpurs.

2. Uzzīmē kaut ko vilnainu!

5.-4. Stāsta karte: viss pēc kārtas

Izmantojot stāsta tekstu, ieraksti lodziņos atbildes uz jautājumiem!

Kas stāstā notika vispirms?

Kas stāstā notika pēc tam?

Kas vēlāk notika stāstā?

Kas notika stāsta beigās?

5.-5. Ko es atceros?

1. Atbildi uz jautājumiem pilnos teikumos!

- a. Kas ir Lienes draugi? _____
- b. Kur atradās vārdes? _____
- c. Kas aizslīdēja gar akmens grēdu? _____
- d. Ko darīja bruņurupucis? _____
- e. Kas garšoja zaķiem? _____
- f. Kuri dzīvnieki guļ ziemas miegu? _____
- g. Kurus dzīvniekus un putnus Liene pabaro ziemā? _____

2. Ilustrē dotos teikumus!

Es guļu ziemas miegu.

Es ziemā esmu izsalcis.

3. Uzraksti atbildes pilnos teikumos!

- a. Kā tu jūties, kad tev no kāda jāatvadās? _____
- b. Kādas lietas ir mainījušās tavā dzīvē šogad? _____

5.-6. Kāda es esmu? Ko es domāju?

1. Uzzīmē Lieni no stāsta "Gatavošanās ziemai"!

2. Uzraksti trīs teikumus par Lienes apģērbu!

3. Ko Liene jautā sev? Uzraksti trīs jautājuma teikumus!

4. Ko Liene saka, kad viņa ir priecīga vai bēdīga? Uzraksti divus izsaukuma teikumus!

5.-7. Atkārtojums: Lietvārdi un īpašības vārdi

Uzraksti attēlotā dzīvnieka nosaukumu un pieraksti tam trīs īpašības! Nelieto vienu īpašības vārdu vairāk kā divas reizes!

liela, zila, skaista māja.

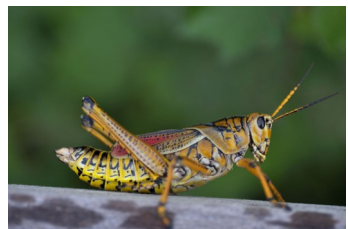

5.-8. Atkārtojums: Pretējas nozīmes īpašības vārdi

Pieraksti dotajiem vārdiem pretējas nozīmes vārdus un ilustrē tos!

a. gaišs

--	--

b. īss

--	--

c. šaurs

--	--

6. Dabas pētnieki

Lilija Blūma

Kādu rītu skolēni priecīgi satraukti.

Nebūs stundu! Nebūs mācību!
Mūsu klases dosies ekskursijā!

“Mēs brauksim uz parku! Mēs
pētīsim dabu rudenī!” cits caur citu
stāsta bērni.

“Kā tad jūs to pētīšanu darīsīt?”
pasmaida sirmais pārzinis Zariņa kungs.

“Nu tā – iesim un pētīsim! Lasīsim
krāsainas lapas,” skaidro skolēni.

Pa to laiku pienākusi arī klases
skolotāja Celma kundze.

“Mēs savāksim dažādu koku
lapas, izžāvēsim tās un ielīmēsim
burtnīcās. Blakus pierakstīsim koku
nosaukumus,” viņa stāsta.

Pa diviem rindā bērni dodas uz
pazemes vilciena pietātni. Vilciens to
aizrauj garām vairākām pieturām. Kad

bērni pēc pazemes brauciena iznāk atkal virszemē, diena liekas vēl spožāka, vēl
jaukāka.

Un tepat jau ir parks! Kā tas saulē laistās visās rudens krāsās!

Dobēs zied rudens puķes: dālijas un asteres. Netālu ir rotaļu laukums ar šūpolēm,
slīddēli, kāpelētavu. Bet šodien nav laika tur kavēties. Šodien bērnus gaida darbs!

“Vērojiet uzmanīgi! Dažiem kokiem jūs atradīsīt arī sēklas,” norāda skolotāja.

Bērni izklīst pa zālājiem, kokus un lapas pētīdami. Viskošākās lapas ir kļavai – gan
medus dzeltenumā, gan sarkanas un zaļas. Vītola lapas ir garas un šauras. Liepai lielas
un apaļas kā sirdis. Ozolam robotas, bet kastaņai – kā pirkstaiņa plauksta.

Bērzu var pazīt jau pa lielu gabalu pēc baltā stumbra. Vēl bērni atrod apsi,
pīlādzi, priedi un egli.

No sēklām atrod cietās, gludās ozola zīles un brūnos, spīdīgos kastaņus.

Pēc gadiem no zīlēm un kastaņiem izaugs jauni, lieli koki. Vai tas nav dabas brīnums?

Bērni apsēžas atpūsties kuplu egļu aizvējā. Te – Paks! – kaut kas nokrīt zālē viņiem blakus.

Egles čiekurs! Kas to svieda?

Brūns, lokans zvēriņš lēkā egles zaros, šūpo kuplo asti un sauc: "Čak, čak, čak!"

Tā jau vāvere! Lūk, tālāk vēl viena! Tā groza ķepās čiekuru un ar asajiem zobiem meklē sikās, garšīgās egļu sēklas. Kad čiekurs tukšs, vāvere to nomet zemē – Paks!

Dažas sēklas nobirst arī zemē. Varbūt tur uzdīgs jaunas egles.

Atpakaļ nākot, bērni ierauga dīvainu vīru. Sev priekšā viņš nolīcis tādas kā koka kājas, rokā viņam ota.

"Tas ir gleznotājs Saknes kungs," stāsta Celma kundze. "Koka kājas sauc par molbertu. Uz tā ir piestiprināts audekls, uz kura gleznotājs glezno. Palūgsim atļauju paskatīties!"

Saknes kungam nav nekas pretī, ka bērni novēro viņu darbā. Kreisajā rokā viņam apaļš dēlītis. Tā ir krāsu palete. Uz tās viņš no krāsu tūbiņām uzspiež dažādas krāsas. Tad ņem tās ar otu un liek uz audekla. Bērni pārsteigti vēro, kā tur parādās parka koki – dzeltenās kļavas, zaļās egles un pīlādzis ar sarkanajām ogām.

Pēkšņi gleznotājs palūkojas uz bērniem. Viņš palūdz Aiju un Dagniju nostāties zem dzeltenās kļavas. Pāris veiklu triepienu ar otu, un gleznas vidū parādās divas meitenes. Viena ir zilā, otra sarkanā mētelī ar rudens lapu pušķiem rokās.

"Atnāciet ziemā uz manu gleznu izstādī! Tur jūs redzēsīt arī šo gleznu," šķiroties viņus visus ielūdz gleznotājs.

Kad savāktās lapas ielipinātas burtnīcās, bērni ar lieliem burtiem pieraksta klāt koku nosaukumus: apse, liepa, kastaņa, kļava, ozols, vītols, pīlādzis, bērzs.

"Mēs arī varēsim rīkot izstādī!" priecājas Vilis, pabeigtos darbus apskatot.

Jaunie vārdi					
aizvējš	apse	astere	audekls	bērzs	dālija
dīvains,-a	egle	gleznotājs, -a	ielūgt, ielūdz, ielūdza, ielūgs	izstāde	kastaņa
kļava	(krāsu) palete	(krāsu) tūbiņa	liepa	lokans, -a	molberts
ota	ozols	pētnieks, -niece	pirkstainis	pīlādzis	priede
šķirties, šķiras, šķīrās, šķīrsies	triepiens	vītols	zālājs		

Rudens nāca, lapas bira,
Saule gāja raudādama;
Smagi šņāca egļu meži,
Pilni saules asariņu.

Nevienam tāda dzīve
Kā tai meža vāverei:
Ir tai sēnes, ir tai rieksti,
Ir tai brūns kažociņš.

Tdz.

Ja lapas birst vēlu, būs vēls
un garš rudens.

6-1. Mācīsimies jaunos vārdus! Koku nosaukumi

1. Palūdz skolotājam papildu darba lapu ar informāciju par kokiem! Aplūko attēlus! Iemācies koku nosaukumus latviski! Vēro, kādas izskatās katra koka lapas! Izvēlies divus kokus un aizpildi par tiem tabulu!

Koka nosaukums		Koka nosaukums	
Kādas izskatās koka lapas?		Kādas izskatās koka lapas?	
Cik garš koks var izaugt?		Cik garš koks var izaugt?	
Vai koks aug zemē, kur tu dzīvo?		Vai koks aug zemē, kur tu dzīvo?	
Vai koks aug Latvijā?		Vai koks aug Latvijā?	

Ja ozolam daudz zīļu, tad būs barga ziema.

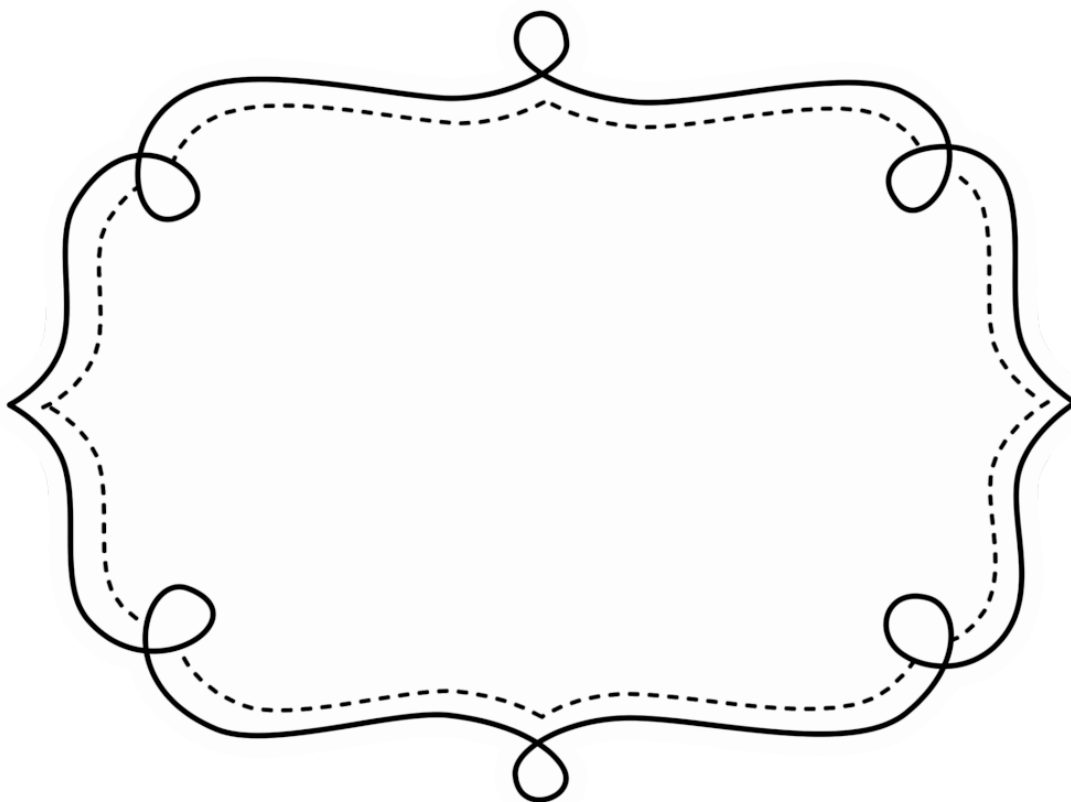
6.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izpildi uzdevumus!

a. Vārds 'ielūgt' nozīmē _____.

b. Uzraksti 3 teikumus ar 5 vārdiem par to, kā tu **ielūgtu** viesus uz savu pasākumu!

c. Uzzīmē ielūgumu!

6.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Kāds? Kāda?

1. Izlasi vārdus! Pabeidz teikumus!

1. dīvains, -a	2. lokans -a
----------------	--------------

- a. Mājai ir dīvains _____.
- b. Mūsu dārzā ir ļoti lokani _____.
- c. "Vai tas nav dīvains _____," prasīja Maija.
- d. Šīs ir dīvainas _____.
- e. Brūns, lokans zvērs varētu būt _____.

2. Savieno vārdu ar pareizo attēlu!

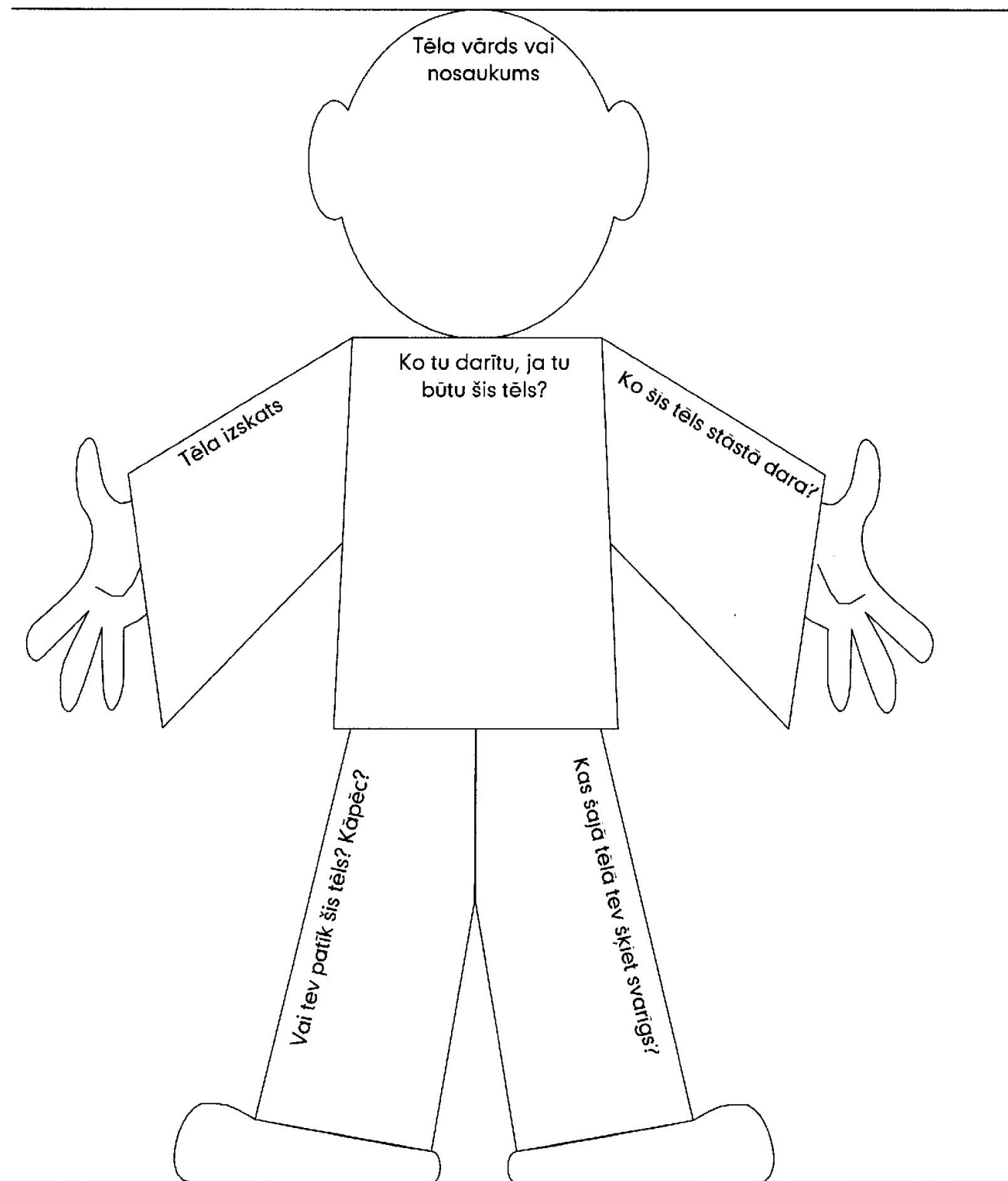

lokans, -a
dīvains, -a

6.-4. Stāsta tēla īpašības

Izlasi stāstu! Stāstā ir vairāki tēli. Izvēlies Saknes kungu vai Celma kundzi un izpildi uzdevumu!

6.-5. Lasi, zīmē, raksti!

Nodarbībai ir trīs daļas:

1. Izvēlies vienu tekstu un izlasi to!
2. Uzzīmē tekstam atbilstošu attēlu!
3. Uzraksti trīs teikumus par savu zīmējumu!

Bērni izklīst pa zālājiem, kokus un lapas pētīdami. Viskošākās lapas ir kļavai – gan medus dzeltenumā, gan sarkanās un zaļās. Vītola lapas ir garas un šauras. Liepai lielas un apaļas kā sirdis. Ozolam robotas, bet kastaņai – kā pirkstaiņa plauksta.

Saknes kungam nav nekas pretī, ka bērni novēro viņu darbā. Kreisajā rokā viņam apaļš dēlītis. Tā ir krāsu palete. Uz tās viņš no krāsu tūbiņām uzspiež dažādas krāsas. Tad ņem tās ar otu un liek uz audekla. Bērni pārsteigti vēro, kā tur parādās parka koki – dzeltenās kļavas, zaļās egles un pīlādzis ar sarkanajām ogām.

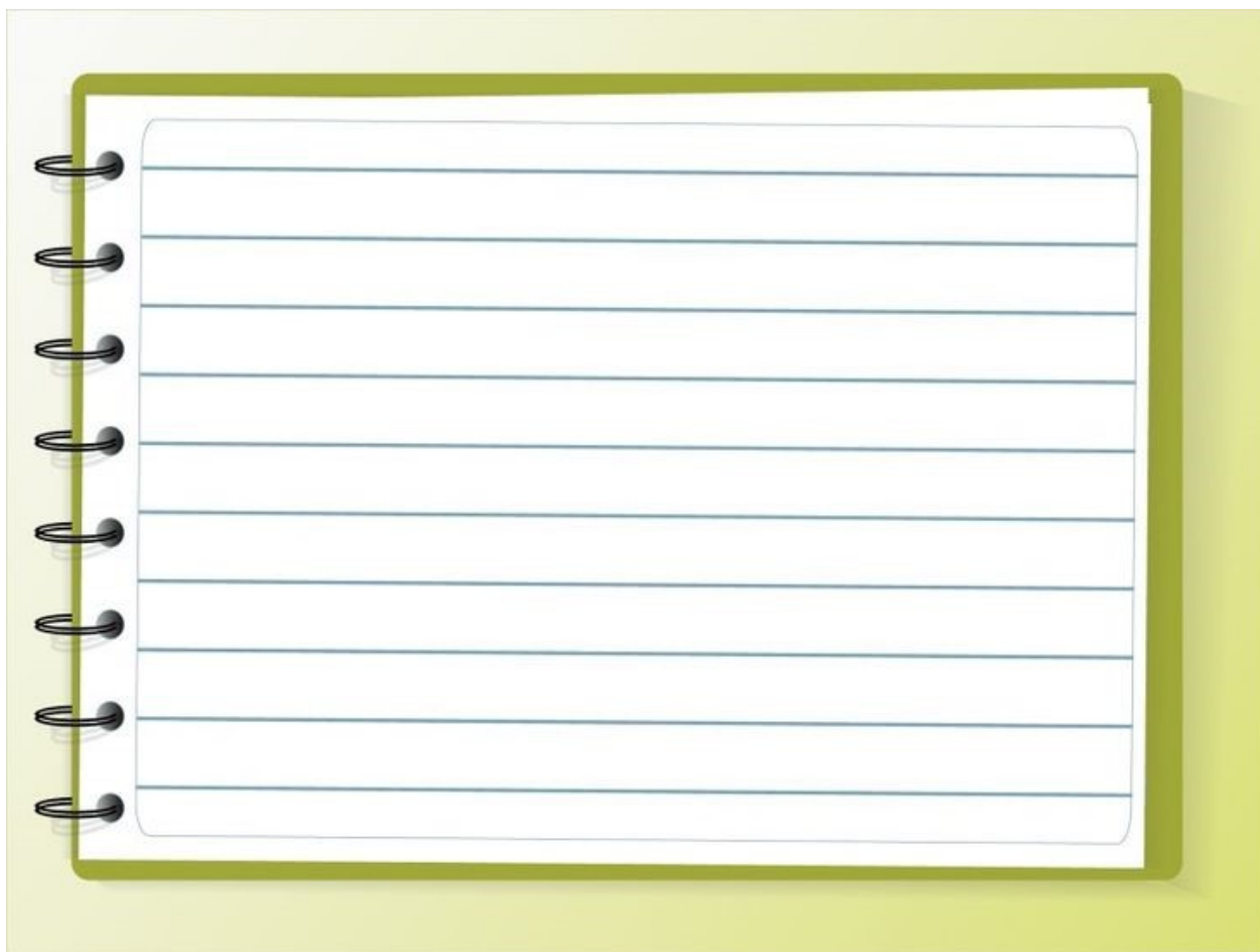

1. _____
2. _____
3. _____

6.-6. Ja es būtu vāvere...

Atbildi uz jautājumiem! Uzraksti pēc iespējas vairāk teikumu! Ja uzrakstīsi 3-5 teikumus, tad jau sanāks vesela rindkopa!

a. Kāda būtu tava dzīve, ja tu pārvērstos par vāveri? Ko tu darītu katru dienu?

A blank, lined notebook page with a spiral binding on the left side. The page is white with light blue horizontal ruling. The notebook has a green cover visible around the edges. The page is intended for writing answers to the questions above.

6.-7. Lietvārdu un īpašības vārdu galotnes

1. Aizpildi tabulu pēc parauga: loki vārdus! Pievērs uzmanību lietvārdu galotnēm vienskaitlī! Tad pamēģini tos uzrakstīt daudzskaitlī!

	Kur? - vienskaitlis	Kur? - daudzskaitlis
<i>Skolēni dosies <u>ekskursija</u>.</i>	<i>ekskursijā</i>	<i>ekskursijās</i>
Mēs pētīsim kokus <u>parks</u> .		
<u>Koks</u> ir skaistas lapas.		
Ielīmēsim lapas <u>burtnīca</u> .		
Bērni apsēžas kuplu egļu <u>aizvējš</u> .		
Egles <u>zars</u> tup vāvere.		
Kreisajā <u>roka</u> viņam apaļš dēlītis.		

2. Pēc parauga raksti dotos vārdu savienojumus tā, lai tie norādītu vietu vai laiku!
Uzraksti atbildes uz jautājumu kur?

Kas?	Kur? - vienskaitlis	Kur? - daudzskaitlis
<i>zila jūra</i>	<i>zilā jūrā</i>	<i>zilās jūrās</i>
plata iela		
zaļa egle		
liela klase		
tumša nakts		
vēls vakars		
auksts vējš		

6.-8. Īpašības vārdi

Atbilde uz jautājumiem pilnos teikumos un ilustrē savu atbildi! Katrā teikumā iesaisti divus īpašības vārdus!

a. Kāda ir zāle? _____

b. Kāda ir debess? _____

c. Kāds ir vējš? _____

d. Kāds ir ūdens? _____

e. Kāda ir saule? _____

f. Kāda ir egle? _____

Ēna

Elvīra Leja

Kājas par īsām,
Ēna par garu,
Ne pāri pārkāpt,
Ne apiet varu.

Bet kad es bēgu,
Tā bēg ar mani,
Ej nu pats savu
Ēnu gani!

7. Helovīns

Dace Copeland

Mēs zinām, kas ir Helovīns. To mēs svinam 31. oktobrī. Bērni un jaunieši uzvelk kostīmus. Viņi iet no mājas uz māju, prasot gardumus.

Kādi kostīmi tev patīk? Vai tev patīk pārgērbies par Hariju Poteru, Spaidermenu vai kādu *Zvaigžņu karu* varoni? Varbūt esi bijis ragana, spoks, mūmija vai zombijs? Kā tu izvēlies, kādu kostīmu vilkt Helovīnā?

Vai esi Helovīnā izgrebis ķirbi? Vispirms jāizņem ķirbja sēklas. Sēklām apkārt esošais mīkstums ir lipīgs un glums. Tas dīvaini smako. Vai sēklas vieglāk izņemt ar pirkstiem vai ar karoti? Kad sēklas izņemtas, var sākt izgrebt seju. Ķirbju sejas var būt atbaidošas un nejaukas vai jocīgas un smieklīgas.

Kādas lietas tev patīk saņemt Helovīnā? Vai tev labāk garšo

konfektes, augļi vai čipsi? Vai tev labāk patīk saņemt zīmuli vai kādu mantu? Ar konfektēm var uzciņāt citus ģimenes locekļus vai draugus.

Helovīns ir jautri svētki. Tomēr esi uzmanīgs, staigājot tumsā! Un nepārēdies konfektes, lai nākamajā dienā nesāp vēders!

Rudens nāca sētiņā
Graudi bira klētiņā,
Būs maizīte arājam
Būs graudiņi kumeļam.
Tdz.

Jaunie vārdi					
atbaidošs, -a	gardums	glums, -a	(iz)grebt, izgrebj, izgreba, izgrebs	jocīgs, -a	(ne)jauks, -a
smakot, smako, smakojā, smakos	(uz)cienāt, uzcienā, uzcienāja, uzcienās				

Vasariņa atvadās

Dzidra Rinkule-Zemzare

Ābeles jau dārzos
Smagi lejup līkst.
Nobrieduši augļi
Zaru rokās tvīkst.
Gatvēs kļavu lapas
Spilgti iedegas.
Laukos pilnas vārpas
Kupli zeltojas.

Vasariņa jaukā
Lēnām atvadās.
Drīzi rudens vīriņš
Zemi pārstaigās.
Vasariņa jaukā
Lēnām atvadās.
Pati saule viņu
Projām vizinās.

7.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

Izpildi uzdevumus!

a. Vārds 'gardums' nozīmē _____

b. Uzraksti četrus gardumus, kas tev vislabāk garšo!

c. Uzraksti trīs gardumus, kas garšo tavam draugam vai draudzenei!

d. Kāds gardums vislabāk garšo tavam skolotājam?

e. Izvēlies gardumu un uzraksti par to teikumu ar 5 vārdiem!

7.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Uzraksti uz līnijas attēlam atbilstošo vārdu!

1. (iz)grebt

2. smakot

3. (uz)cienāt

7.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Kāds? Kāda?

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. glums, -a

2. atbaidošs, -a

3. nejauks, -a

4. jocīgs, -a

7.-4. Kādu informāciju atceros?

Izlasi stāstu! Atbildi uz jautājumiem vai pabeidz teikumu!

1. Stāsts ir par _____.

2. Kādas ir trīs galvenās teksta domas?

a. _____

b. _____

c. _____

3. Ilustrē vienu galveno domu!

7.-5. Atbildi uz jautājumiem!

Tekstā bija vairāki jautājumi par kostīmiem. Atbildi uz vienu no jautājumiem un uzzīmē tam ilustrāciju vai atrodi un ielīmē lodziņā piemērotu attēlu!

1. Jautājums: _____

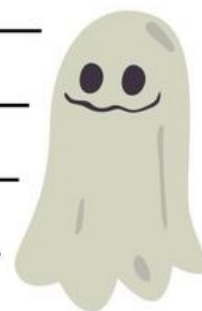
2. Atbilde: _____

3. Ilustrācija vai attēls:

7.-6. Spoku stāsts

Iedomājies, ka esi spoks! Ko tu dari, redzi un dzirdi? Uzraksti 3-5 teikumus par to, ko tu dari, 3-5 teikumus par to, ko tu redzi, un 3-5 teikumus par to, ko tu dzirdi!

7.-7. Lietvārdu un īpašības vārdu galotnes

1. Pirmajā slejā uzraksti vīriešu dzimtes lietvārdus ar galotni -s! Nākošajā slejā uzraksti šim lietvārdam piemērotu īpašības vārdu! Tad uzraksti īpašības vārdu kopā ar lietvārdu (vienskaitlī un daudzskaitlī) tā, lai tie atbildētu uz jautājumu 'Kur?!'

Vīriešu dzimtes lietvārds ar galotni -s	Īpašības vārds	Kur? - vienskaitlis	Kur? - daudzskaitlis
<i>kalns</i>	<i>augsts</i>	<i>augstā kalnā</i>	<i>augstos kalnos</i>

2. Pirmajā slejā uzraksti sieviešu dzimtes lietvārdus ar galotni -a! Nākošajā slejā uzraksti šim lietvārdam piemērotu īpašības vārdu! Tad uzraksti īpašības vārdu kopā ar lietvārdu (vienskaitlī un daudzskaitlī) tā, lai tie atbildētu uz jautājumu 'Kur?!'

Sieviešu dzimtes lietvārds ar galotni -a	Īpašības vārds	Kur? - vienskaitlis	Kur? - daudzskaitlis
<i>roka</i>	<i>netīra</i>	<i>netīrā rokā</i>	<i>netīrās rokās</i>

7.-8. Īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes

Īpašības vārdiem ir trīs salīdzināmās pakāpes: pamata pakāpe, pārākā pakāpe un vispārākā pakāpe.

pamata pakāpe	pārākā pakāpe	vispārākā pakāpe
liels	lielāks	vislielākais
liela	lielāka	vislielākā

1. Izmanto paraugu un ieraksti tabulā īpašības vārdus pakāpju formās!

pamata pakāpe	pārākā pakāpe	vispārākā pakāpe
mazs		
zila		
apaļš		
tievs		
skaista		
kupla		

2. Uzraksti teikumus ar īpašības vārdiem pārākās pakāpes formā!

a. Basketbola bumba ir lielāka nekā tenisa bumba.

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

g. _____

Dzimtene

Ojārs Vācietis

Pateica viens:

– Dzimtene.

Pateica otrs:

– Dzimtene.

Pateica trešais:

– Dzimtene.

Un radās

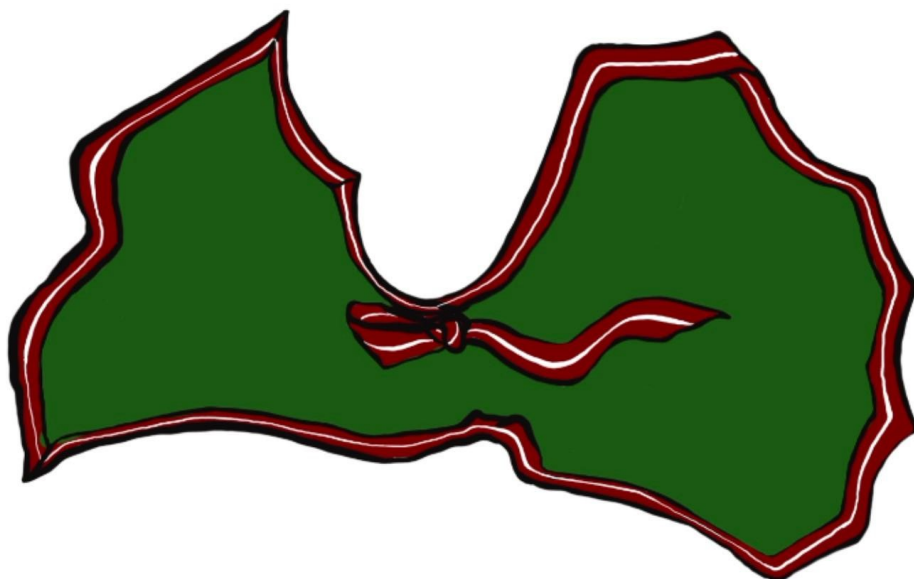
Tauta.

Pateica tauta:

– Dzimtene.

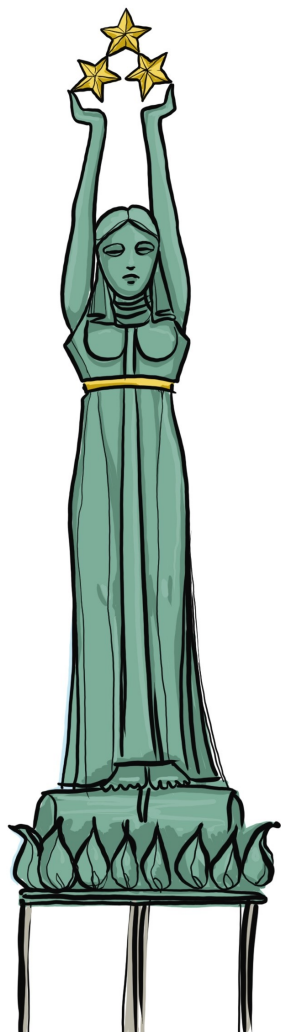
Un kļuva tauta

Mūžīga.

8. Brīvības piemineklis

Dace Copeland

Brīvības piemineklis ir celts par piemiņu cilvēkiem, kas cīnījās par Latvijas brīvību. Tas atrodas Rīgas centrā. Brīvības piemineklis simbolizē Latvijas valsti.

Brīvības pieminekli atklāja 1935. gada 18. novembrī. Pieminekļa metu zīmēja Kārlis Zāle. Projekta nosaukums bija "Mirdzi kā zvaigzne!". Lai Brīvības pieminekli uzceltu, latviešu tauta saziņoja ļoti daudz naudas.

Kārlis Zāle esot teicis: "Es gribu veidot pieminekli tādu, lai tas būtu saprotams visiem un visos laikos."

Brīvības pieminekļa pamatā ir daudz skulptūru. Tās veidot palīdzēja mākslas studenti.

Pieminekļa augšā ir Brīvības tēls. Tas veidots no metāla. Šo tēlu izkala mākslinieks Ragnars Mīrsmēdens Stokholmā. Viņam palīdzēja divi

latviešu metālmeistari.

Pie Brīvības pieminekļa vienmēr ir pulcējies daudz cilvēku. Šis piemineklis latviešu tautai nozīmē brīvu Latviju.

<https://brivibaspiemineklis.lv/vesture>

lesim, brāļi, mēs uz Rīgu,
Rīgā laba dzīvošana:
Rīgā rej zelta suņi,
Sudraboti gaiļi dzied.
Tdz.

Jaunie vārdi				
atklāt, atklāj, atklāja, atklās	cīnīties, cīnās, cīnījās, cīnīsies	izkalt, izkaļ, izkala, izkals	piemiņa	metālmeistars
mets	skulptūra			

4. Zelta kamols pār kalnu veļas.

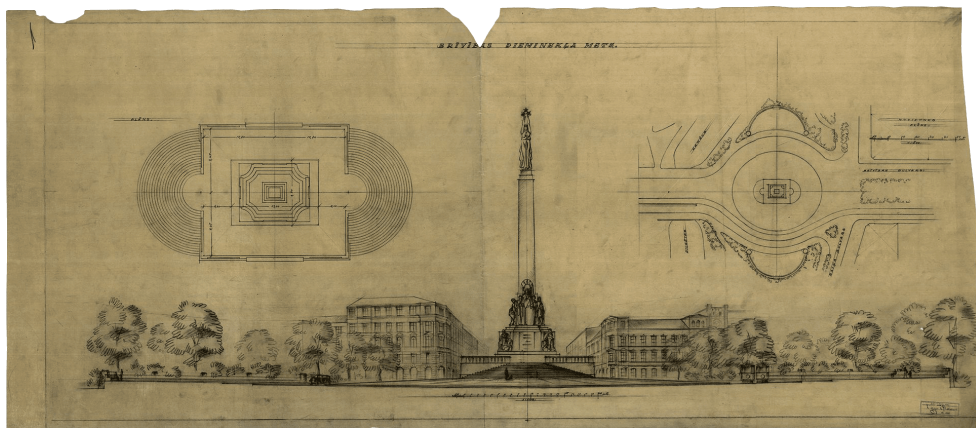
8.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti attēlam atbilstošo vārdu!

1. mets

2. skulptūra

3. metālmeistars

8.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. atklāt

2. cīnīties

3. izkalt

2. Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

1. atklāt, atklāj, atklāja, atklās

2. cīnīties, cīnās, cīnījās, cīnīsies

3. izkalt, izkaļ, izkala, izkals

- a. Brīvības pieminekli _____ 1935. g. 18. novembrī.
- b. Dzenis _____ caurumu koka stumbrā.
- c. Lāčplēsis _____ ar lāci.
- d. Par ko tu _____?
- e. Mūsu skolā rīt _____ jauno peldbaseinu.
- f. Skaties, kā meistars _____ skulptūru no akmens!

8.-3. Iztēlojies!

1. Uzzraksti, ko tu redzi, dzirdi un jūti, lasot tekstu par Brīvības pieminēkli!

Iztēlojies!

Es redzu....

Es dzirdu...

Es jūtu...

8.-4. Es mācos jaunu informāciju

Izlasi tekstu! Izpildi uzdevumus!

Teksta nosaukums: _____

Autors: _____

Trīs fakti:

1. _____

2. _____

3. _____

Ilustrācija

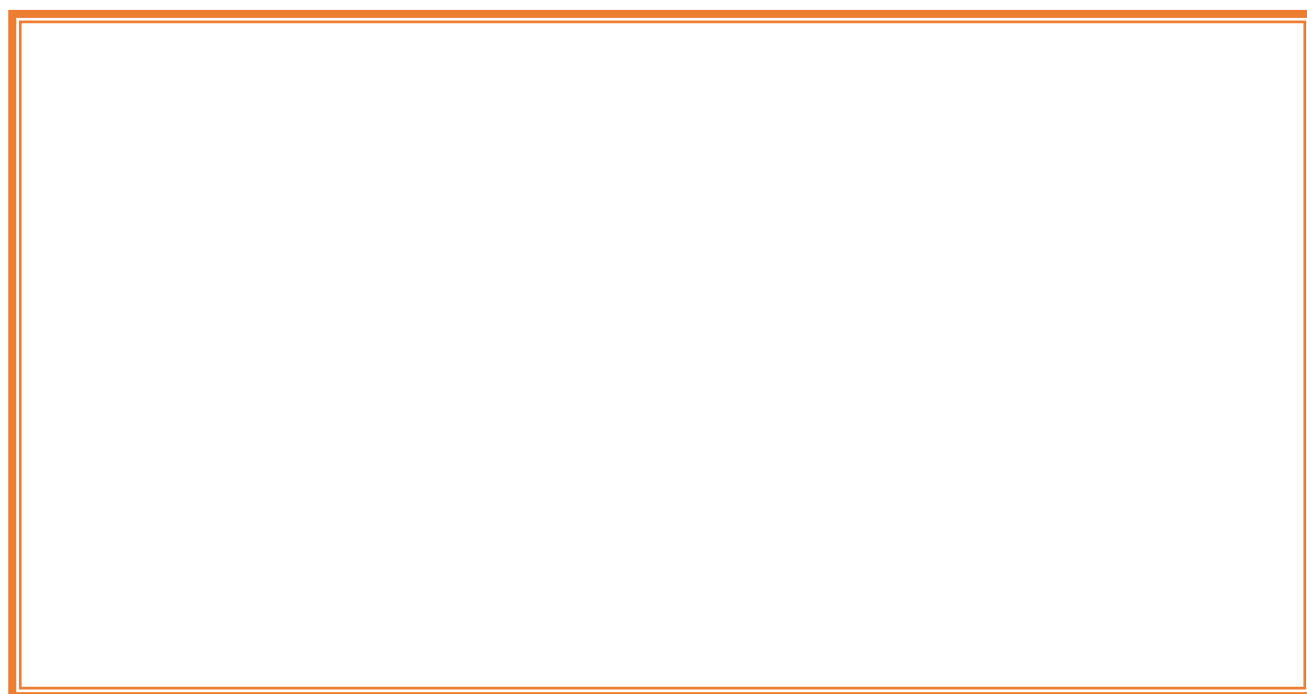
Visinteresantākā lieta, ko es iemācījos:

Galvenā doma:

Manas domas par šo tekstu:

8.-5. Mans piemineklis

Kārlis Zāle esot teicis: "Es gribu veidot pieminekli tādu, lai tas būtu saprotams visiem un visos laikos." Kādu tu veidotu pieminekli un kāpēc? Atbilde uz jautājumu, uzrakstot 3-5 teikumus vai vienu rindkopu! Uzzīmē sava veidotā pieminekļa attēlu!

8.-6. Īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes

Īpašības vārdi var norādīt, ka viena un tā pati pazīme priekšmetiem vai būtnēm piemīt lielākā vai mazākā mērā. Īpašības vārdiem ir trīs salīdzināmās pakāpes.

Pamata: liels, skaista

Pārākā: lielāks, skaistāka

Vispārākā: vislielākais, visskaistākā

1. Izmanto doto skaitļu šifru un norādi, vai īpašības vārds ir pamata, pārākajā vai vispārākajā pakāpē!

1 = pamata pakāpe

2 = pārākā pakāpe

3 = vispārākā pakāpe

- a. _____ skaista
- b. _____ muļķīgāks
- c. _____ priecīgs
- d. _____ visbēdīgākais
- e. _____ apaļāks
- f. _____ visdrosmīgākais
- g. _____ auksts
- h. _____ baltāks
- i. _____ ciets
- j. _____ dažāds
- k. _____ visdrošākais
- l. _____ gaišāka

2. Ar kādu priedēkli sākas vispārākās pakāpes īpašības vārdi? _____

3. Izvēlies no saraksta divus vārdus un iesaisti tos teikumos! *Piemēram: Tā ir skaista lelle.*

8.-7. Īpašības vārdu ,auksts' un ,augsts' pareizrakstība

Īpašības vārdus 'auksts' un 'augsts' izrunā līdzīgi. Piemēram: auksts laiks, augsts kalns. Lai zinātu, kad jāraksta 'k', un kad – 'g', jāizprot šo vārdu nozīme.

auksts

augsts

levērol! Laiks ir auksts. Abos vārdos ir 'k'.
Augi aug augsti. Visos vārdos 'g'.

1. Ieraksti vārdos pareizo burtu – 'k' vai 'g'!

- Au__sts laiks
- au__sts ledus
- au__sts tornis
- au__sts kalns
- au__sts lietus
- au__sta māja
- Putni lido au__stu.
- Šis kalns ir au__sts.
- Ledus ir au__sts.
- Kas au__stu kāpj, tas zemu krīt.
- Plikam visur au__sti, slinkam visur grūti.
- Laba maize stāv au__stā plauktā.

9. Rīga

Dace Copeland un Elisa Freimane

Rīga ir Latvijas lielākā pilsēta. Tā ir Latvijas galvaspilsēta. Rīgu dibināja 1201. gadā.

Rīga atrodas pie Rīgas jūras līča, kas ir daļa no Baltijas jūras. Rīga ir Latvijas lielākā ostas pilsēta. Rīgas ostā piestāj daudz kuģu. Rīga ir celta Daugavas krastos. Daugava ir Latvijas lielākā upe.

Rīgā ir daudz muzeju un baznīcu. Rīgā arī ir augstskolas. Tur darbojas arī daudz teātru. Pilsētā notiek koncerti un mākslas izstādes.

Rīga ir skaista pilsēta. Tur ir daudz ļoti greznu un interesantu ēku. Rīgā ir zaļi parki ar lieliem, veciem kokiem. Vasarā tur zied krāsainas puķes. Tūristiem no daudzām valstīm patīk braukt uz Rīgu.

Rīgas pilī strādā Valsts prezidents. Rīgā atrodas arī Latvijas parlaments, ko sauc par Saeimu. Galvaspilsētā ir daudzu valstu vēstniecības. Uz Rīgu brauc dažādi svarīgi viesi no ārzemēm.

Rīga ir arī Latvijas sporta centrs. Rīgā spēlē hokeju, futbolu un volejbolu. Katru pavasari Rīgā notiek Rīgas maratons.

Uz Rīgu jābrauc ciemos, lai redzētu tās skaistumu!

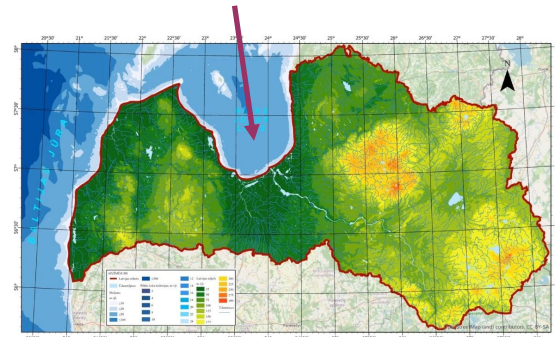
Jaunie vārdi				
augstskola	galvaspilsēta	grezns, -a	jūras līcis	osta
parlaments	Saeima	vēstniecība		

5. Mazs, mazs vīriņš, liela cepure.

9.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. galvaspilsēta	2. jūras līcis	3. osta	4. augstskola
5. Saeima	6. vēstniecība		

Latvijas universitātes ēka

Latvijas Republikas Saeimas ēka

9.-2. Es apgūstu jaunu informāciju

Izlasi tekstu! Izpildi uzdevumus!

Teksta nosaukums: _____

Autors: _____

Trīs fakti:

1. _____

2. _____

3. _____

Ilustrācija

Visinteresantākā lieta, ko es ap-
guvu:

Galvenā doma:

Manas domas par šo tekstu:

9.-3. Rīga

Aplūko attēlus! Izvēlies vienu un tad veic šos uzdevumus:

- Uzraksti 4-6 teikumus par attēlu! Pie katra lietvārda uzraksti arī vismaz vienu īpašības vārdu!
- Pasvītīto lietvārdus ar sarkanu krāsaino zīmuli!
- Pasvītīto īpašības vārdus ar zilu krāsaino zīmuli!

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

9.-4. Rīgas logotips

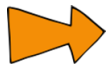
1. Te ir dažādi logotipi. Aplūko attēlus! Uzzīmē Rīgas logotipu pēc saviem ieskatiem un uzraksti 4-6 teikumus, kāpēc tu uzzīmēji tieši tādu! Varbūt pirms zīmēšanas aplūko internetā dažādus Rīgas attēlus!

 A large, empty rectangular box with a blue border, intended for drawing a logo.

 Ten horizontal lines for writing, intended for describing the logo.

9.-5. Atkārtojums: Stāstījuma un jautājuma teikumi

ATCERIES: Ja teikumā kaut ko pastāsta, tad tas ir **stāstījuma teikums**.

Stāstījuma teikuma beigās liek **punktu**.

Ja teikumā kaut ko **jautā**, tad tas ir **jautājuma teikums**. Jautājuma teikuma beigās liek **jautājuma zīmi**.

1. Izlasi teikumus! Teikuma beigās pieliec pareizo pieturzīmi! Uz līnijas teikuma sākumā raksti 's', ja tas ir stāstījuma teikums, vai 'j', ja tas ir jautājuma teikums.

- a. _____ Rīga ir liela pilsēta Latvijā_____
- b. _____ Vai tu kādreiz esi ciemojies Rīgā_____
- c. _____ Rīgā atrodas lielas, vecas ēkas_____
- d. _____ Brīvības piemineklis latviešiem nozīmē Latvijas brīvību_____
- e. _____ Cik reizes esi bijis pie Brīvības pieminekļa_____
- f. _____ Kas ir visskaistākā vieta Rīgā_____
- g. _____ Kur strādā Valsts prezidents_____
- h. _____ Rīgā atrodas Saeima, kas ir Latvijas parlaments_____
- i. _____ Vai tu domā, ka Rīga ir skaista pilsēta_____
- j. _____ Rīgā spēlē hokeju un Latvijas futbolu_____

9.-6. Atkārtojums: Stāstījuma un jautājuma teikumi

1. Sadali teikumos stāstu 'Mūsu dārzs'! Noraksti teikumus! Katru teikumu sāc ar lielo burtu! Teikuma beigās liec punktu!

Mūsu dārzs

pie musu majas ir darzs tas nav liels dārzā aug dažī koki tur zied arī puķes tās ir skaistas
man vislabāk patīk rozes tās jauki smaržo

2. Sadali teikumos stāstu 'Rīga'! Noraksti teikumus! Katru teikumu sāc ar lielo burtu! Ievēro, kur jāraksta lielais burts! Teikuma beigās liec punktu vai jautājuma zīmi!

Rīga

rīga ir latvijas lielākā pilsēta tā ir latvijas galvaspilsēta rīgu dibināja 1201. gadā vai esi
kādreiz ciemojies rīgā rīga atrodas pie rīgas jūras līča, kas ir daļa no baltijas jūras rīga ir
latvijas lielākā ostas pilsēta cik kuģu piestājas rīgas ostā

9.-7. Izsaukuma teikumi

Pavēli un uzaicinājumu izsaka izsaukuma teikumos. Izsaukuma teikuma beigās liek izsaukuma zīmi. Piemēram: Labrīt! Sāksim mācīties! Labi!

1. Uzraksti trīs izsaukuma teikumus, kas izsaka pavēli vai uzaicinājumu!

- a. _____
- b. _____
- c. _____

Vēlēšanos, lūgumu un novēlējumu arī izsaka izsaukuma teikumos. Izsaukuma teikuma beigās liek izsaukuma zīmi. Piemēram: Kaut svētdien būtu jauks laiks! Lūdzu, nopērc man jaunu jaku! Daudz laimes vārda dienā!

2. Uzraksti trīs izsaukuma teikumus, kas izsaka vēlēšanos, lūgumu un novēlējumu!

- a. _____
- b. _____
- c. _____

Prieku, sāpes, pārsteigumu un izbrīnu arī izsaka izsaukuma teikumos. Izsaukuma teikuma beigās liek izsaukuma zīmi. Piemēram: Cik šodien jauka diena! Ai, kā man sāp! Jau zvans! Cik ātri pagāja stunda!

3. Uzraksti trīs izsaukuma teikumus, kas izsaka prieku, sāpes, pārsteigumu vai izbrīnu!

- a. _____
- b. _____
- c. _____

Tautas lūgšana

Kārlis Jēkabsons

Darbs – mūsu dzīvība,
Drosme un brīvība,
Topiet jūs Latvijai
Pamats un spēks!

Jūra kā viļņus vel,
Ozols kā galvu cel, –
Stipra lai aug un zel
Latvijas valsts!

10. Ko svinam Lāčplēša dienā?

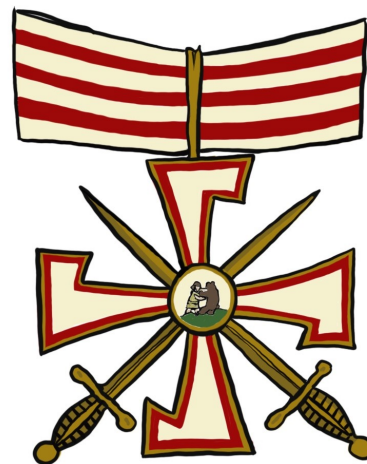
Dace Copeland

Lāčplēša dienā izrādām cieņu tiem, kas cīnījās par Latvijas brīvību. Šie svētki sākās ar 1919. gada 11. novembri. Šajā dienā Latvijas armijas karavīri padzina no Rīgas Bermonta karaspēku. Bermontieši bija vācu un krievu karavīri, kas uzbruka Rīgai.

Lai atbrīvotu Latviju, latviešu karavīri cīnījās 628 dienas. Cīņu beigās Latvijas armijā bija jau 76 000 karavīru.

Šo brīvības cīnītāju godināšanai tika nodibināts Lāčplēša kara ordenis, ko pasniedza karavīriem. To piešķīra arī tiem, kas bija palīdzējuši Latvijai kļūt brīvai un strādāja, lai nodibinātu Latvijas valsti.

Latvijā Lāčplēša dienā cilvēki liek logos sveces. Rīgā tie aizdedz sveces arī Daugavmalā pie pils mūra. Cilvēki iet arī lāpu gājienos uz piemiņas vietām, godinot Latvijas brīvības cīnītājus.

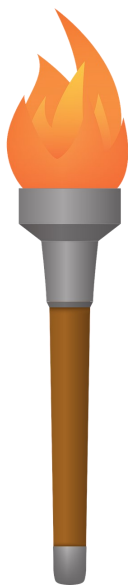

Jaunie vārdi				
cieņa	cīnīties, cīnās, cīnījās, cīnīsies	lāpa	(no)dibināt, nodibina, nodibināja, nodibinās	padzīt, padzen, padzina, padzīs

Kas nestrādā, tam nebūs ēst.

10.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

Tekstā atrodams jauns lietvārds: lāpa. Tekstā minēts arī 'lāpu gājiens'.

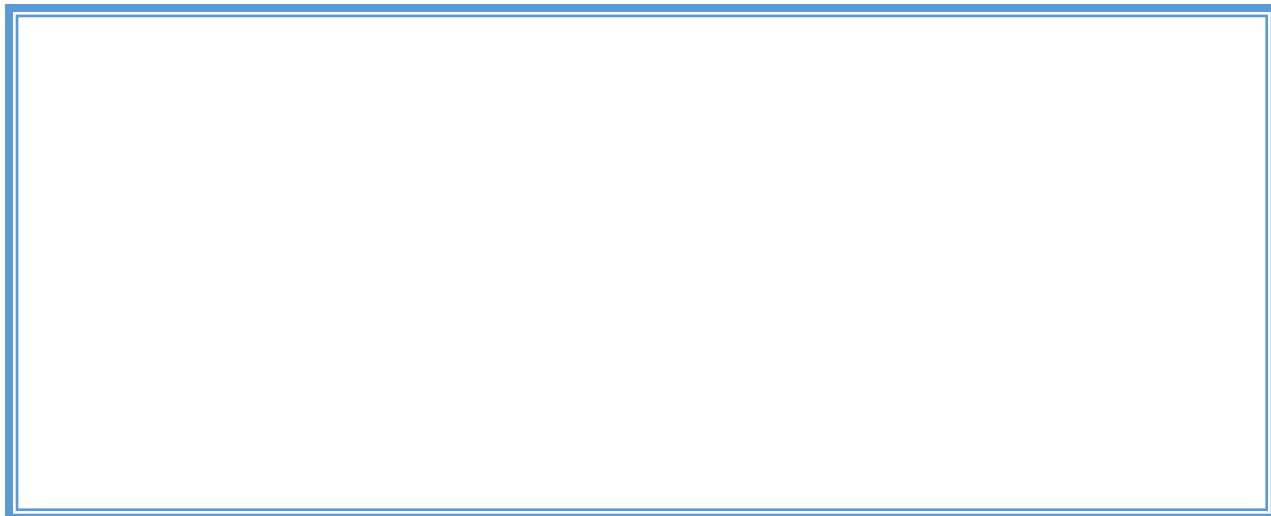
1. Atbildi uz jautājumiem un izpildi uzdevumu!

a. Vai esi kādreiz turējis rokā lāpu? _____

b. Vai esi kādreiz redzējis lāpu gājienu? Kur? _____

c. Padomā un uzraksti vismaz trīs piemērus, kur var izmantot lāpas! _____

2. Uzzīmē lāpu gājienu!

10.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti vārda skaidrojumam atbilstošā vārda ciparu!

1. cīnīties, cīnās, cīnījās, cīnīsies
2. padzīt, padzen, padzina, padzīs
3. nodibināt, nodibina, nodibināja, nodibinās

- a. _____ Uzsākt organizāciju, valsti vai sistēmu, kas pastāvēs ilgu laiku.
- b. _____ Aktīvi piedalīties bruņotā cīņā vai karā, cenšoties uzvarēt (pretinieku).
- c. _____ Piespiest, likt atstāt (piemēram, kādu vietu vai darbu).

2. Pieraksti katram attēlam teikumu ar kādu no jaunajiem vārdiem!

a. _____

BIEDRĪBA

b. _____

c. _____

10.-3. Svarīgas domas vai idejas

Izlasī tekstu! Tad izpildi tabulu!

[illegible]

10.-4. Lāčplēša kara ordenis. Zinu, gribu zināt, iemācījos

Tekstā minēts Lāčplēša kara ordenis (LKO). Atbilde uz jautājumiem tabulā! Pirmajā slejā uzraksti, ko tu zini par LKO! Otrajā slejā uzraksti, ko tu gribētu vēl uzzināt par LKO! Tad atrodi informāciju par LKO un ieraksti to trešajā slejā!

Ko es zinu?	Ko es gribu zināt?	Ko es iemācījos?

10.-5. Cīņa par brīvību

1919. gadā latvieši cīnījās 628 dienas, lai atbrīvotu Latviju. Uzraksti vēstuli kādam no šiem karavīriem! Vēstuli raksta tā:

Datums	
Mīļais karavīra kungs!	
Patiesā cieņā –	
Tavs vārds	

10.-6. Izsauksmes vārdi

Izsauksmes vārdi 1) izteic sajūtas (sāpes, izbrīnu, pārsteigumu, prieku, bēdas, žēlumu u.c.); 2) vērš uzmanību uz kaut ko; 3) apzīmē dabā dzirdamas skaņas; 4) izteic novēlējumus.

1. Sajūtas izsaka: ai, ak, vai, ā, au, u.c. Piemēram: Ai, kā sāp! Ā, tu jau klāt! Ak, kāda nelaime!

a. Uzraksti divus teikumus ar kādu no šiem izsauksmes vārdiem! Teikuma beigās liec atbilstošo pieturzīmi!

2. Uzmanību kaut kam pievērš ar šādiem vārdiem: klau, lūk, rau, dzi, pag, skat, ei u.c. Piemēram: Skat, ko viņš atradis! Klau, vai dzirdi! Lūk, tur jau viņi nāk!

b. Uzraksti divus teikumus ar kādu no šiem izsauksmes vārdiem! Teikuma beigās liec atbilstošo pieturzīmi!

3. Dabā dzirdamas skaņas atdarina ar šādiem vārdiem: vau, ņau, kukū, mū, kikerigī, u.c. Piemēram: "Ņau!" teica kaķēns. "Mū, mū!" māva govs.

c. Uzraksti divus teikumus ar kādu no šiem izsauksmes vārdiem! Teikuma beigās liec atbilstošo pieturzīmi!

4. Novēlējumu izsaka vārdi: labrīt, labdien, sveiks, paldies, u.c. Piemēram: Labvakar, Kārlī! Uz redzēšanos!

d. Uzraksti divus teikumus ar kādu no šiem izsauksmes vārdiem! Teikuma beigās liec atbilstošo pieturzīmi!

10.-7. Atkārtojums: Teikumi

1. Uzraksti stāstījuma teikumus par skolu ar norādīto vārdu skaitu! Teikuma beigās liec atbilstošo pieturzīmi!

3 vārdi

4 vārdi

5 vārdi

2. Uzraksti jautājuma teikumus par vasaru ar norādīto vārdu skaitu! Teikuma beigās liec atbilstošo pieturzīmi!

3 vārdi

4 vārdi

5 vārdi

3. Uzraksti trīs izsaukuma teikumus! Teikuma beigās liec atbilstošo pieturzīmi!

4. Pieraksti teikuma beigās atbilstošo pieturzīmes nosaukumu! Neaizmirsti teikuma beigās uzrakstīt attiecīgo pieturzīmi!

a. Izsaukuma teikuma beigās liek _____

b. Jautājuma teikuma beigās liek _____

c. Stāstījuma teikuma beigās liek _____

5. Kāda pieturzīme ir jāliek šo teikumu beigās? _____

11. Mārtiņi

Lilija Blūma

Puķu ielas galā dzīvo Apšu ģimene. Apses kunga kristītais vārds ir Mārtiņš. Šogad viņa vārda dienā 10. novembrī mamma grib viesus pārsteigt ar īsti latvisku Mārtiņu galdu.

Ko tad liek Mārtiņu galdā? Ceptu gaili, putraimu desas un visu, ko devis lauks, dārzs un mežs.

Ilze un Vilis brauc līdz uz latviešu veikalu.

Tur viņi satiek onkuli Kārli un krustmāti Martu. "Labdien, labdien! Kā klājas? Atnāciet rītvakar!" aicina mamma.

Mājā bērni čakli palīdz virtuvē. Ilze vāra dzērvenes. Vilis sagriež bietes. Mamma sutina kāpostus un cep raušus. Vēl būs zirņi, burkāni un kartupeļi ar visu mizu, bet saldaajā ēdienā – krāsni cepti āboli ar medu un riekstiem.

"Vai klāsim izšūto galdautu ar latviskajiem rakstiem?" prasa Ilze.

"Nē, meit! Mārtiņi, tāpat kā Jāņi, ir sevišķa diena, kad jāievēro senas paražas. Senie latvieši Mārtiņu dienu uzskatīja par robežu starp rudeni un ziemu. Viņi ticēja, ka Mārtiņš atjāj zirgā un atved līdzī sniegu. Tāpēc arī galdautam jābūt sniega baltumā, uz galda jāliek baltas sveces un ziedi."

Vakarā pirmie atnāk onkulis Kārlis un krustmāte Marta. Kamēr Apses kungs saņem citus mārtiņbērnus, onkulis pasauc sānis Ilzi un Vili.

"Es jau redzēju, ka jūsu mamma pirka putraimu desas," viņš šķelmīgi piemiedz aci. "Tāpēc atvedu jums budēļu maskas. Kas tie par Mārtiņiem bez ķekātām!"

Nu tik būs joki! Viens, divi – Ilze pārvēršas par zosi, Vilis – par lāci, bet mazā māsīca Austrā – par zaķi.

Tā nu pārsteigums iznāk visiem: viesiem – par latvisko cienasta galdu, mammai un tētim – par ķekātām!

Pēc vakariņām visi iet rotaļās un dejo ķekatu deju:

Danco, lāci, danco, lāci,

Saiminiece samaksās:

Šķiņķi gaļas, klaipu maizes,

Divas saujas sīkas naudas.

"Paldies! Paldies par visu!" atvadoties pateicas ciemiņi. "Tas bija īsts Mārtiņu vakars!"

Mājinieki pavada viņus līdz durvīm. Ārā ir tumšs un dzestrs, un sīkas, retas sniega pārslas lido gaisā.

"Sniegs! Mārtiņš mums atnesis sniegu!" priecājas bērni.

Jauki gan, ka Apses kungam ir Mārtiņš vārdā!

Jaunie vārdi				
biete	dzestrs, -a	dzērvēne	kāposts	kristītais, -ā
paraža	piemiegt, piemiedz, piemiedza, piemiegs	putraimi	robeža	sevišķs, -a
šķelmīgs, -a	viesis			

Zeme rīb, rati kladz,
Kas to zemi rībināja?
Nu atbrauca Mārtiņdiena
Deviņiem kumeļiem.

Mārtiņš gāja ap istabu,
Balts kažoks mugurā;
Nāc, Mārtiņ, istabā,
Sēsties galda galiņā.

11.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

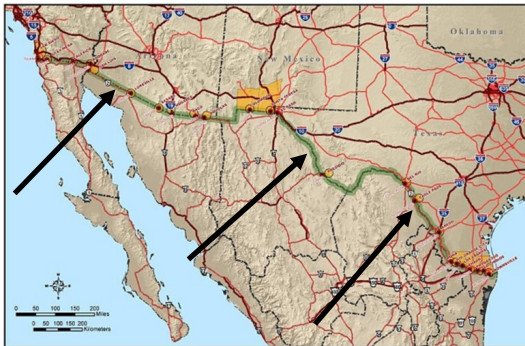
1. biete

2. viesis

3. putraimi

5. dzērvenes

6. robeža

2. Kas ir 'paraža'? _____

3. Kādas paražas tava ģimene ievēro? _____

4. Apskati attēlu kreisajā pusē! Kas tie ir? _____ Vai tos var ēst? _____ Vai tev tie garšo?

Ko var ēst kopā ar šo ēdienu?

11.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Īpašības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram lietvārdam atbilstošo no dotajiem īpašības vārdiem pareizā formā!

1. dzestrs, -a	2. sevišķs, -a
----------------	----------------

- a. _____ ūdens b. _____ diena
c. _____ trauks d. _____ kleita

2. Aplūko uzrakstītos vārdu savienojumus un atbildi uz jautājumiem!

- a. Kādas dzimtes lietvārdi ir uzdevumā a un c? _____
b. Kādas dzimtes lietvārdi ir uzdevumā b un d? _____
c. Kādas ir īpašības vārdu un lietvārdu galotnes uzdevumā a un c?

- _____
- d. Kādas ir īpašības vārdu un lietvārdu galotnes uzdevumā b un d?
- _____

11.-3. Stāsta struktūra

Izlasi tekstu! Tad atbilde uz jautājumiem!

Stāsta virsraksts: _____

Kur stāsts notiek?

Kas ir galvenie varoņi?

Kas stāstā notika vispirms?

Kas notika pēc tam?

Kā stāsts beidzas?

11.-4. Met kauliņu un stāsti!

1. Sameklē metamo kauliņu un atrodi sev pāri!
2. Sarunājiet, kurš sāks pirmais!
3. Pirmais spēlētājs met kauliņu un atbild uz jautājumu, kura skaitlis uzmests!
4. Otrs spēlētājs pārbauda atbildes pareizību! Ja atbildi nezināt, meklējiet to tekstā!
5. Pēc tam kauliņu met otrs spēlētājs un atbild uz jautājumu, kura skaitlis uzmests!

1. Kurus svētkus Apšu ģimene svin?
2. Kurus ēdienus mammai palīdz sagatavot Vilis un Ilze?
3. Kāpēc uz galda jāklāj balts galdauts?
4. Ko onkulis Kārlis ir atvedis?
5. Par ko pārgērbjas Ilze, Vilis un Austrā?
6. Ko Mārtiņš ir atvedis vēlā vakarā, kad viesi jau atvadās un iet prom?

11.-5. Veidosim teikumus!

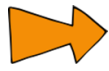
1. Aplūko attēlu! Atbildi uz jautājumiem divos vai trīs vārdos!

- a. Kas? _____
- b. Ko dara? _____
- c. Kad? _____
- d. Kur? _____
- e. Kāpēc? _____
- f. Cik bieži? _____

2. Izmantojot uzrakstītās atbildes, uzraksti 4-6 teikumus par attēlu!! Raksti stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus!

11.-6. Atkārtojums: Vietniekvārdi

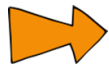

ATCERIES! Vietniekvārdus lieto personu un citu vārdu vietā. Personu vietniekvārdi vienskaitlī: *es, tu, viņš, viņa*. Personu vietniekvārdi daudzskaitlī: *mēs, jūs, viņi, viņas*.

Izlasi katru teikumu un pasvītrot vietniekvārdus un īpašības vārdus! Pārveido teikumus daudzskaitlī!

1. Es dzīvoju Puķu ielā.
2. Mēs dzīvojam Puķu ielā.
3. Es braukšu ciemos pie Apses kunga.
4. _____
5. Tu brauc mammai līdzī uz latviešu veikalu.
6. _____
7. Viņš bija lielajā latviešu veikalā.
8. _____
9. Viņa aizbrauca uz skaisto pilsētu.
10. _____
11. Es palīdzēju savai mīļajai mammai sagatavot ēdienus.
12. _____
13. Viņa ir laba draudzene manai vecākajai mātai.
14. _____
15. Tu gāji peldēties uz kluso, lēno upi.
16. _____
17. Es mācījos grūtajam eksāmenam par Latvijas ģeogrāfiju.
18. _____

11.-7. Atkātojums: Darbības vārdu nenoteiksme

ATCERIES! Darbības vārda nenoteiksme ir darbības vārda pamatforma, kas nenosauc ne darbības darītāju, ne laiku, kad darbība notiek, un atbild uz jautājumu 'Ko darīt?'. Darbības vārdiem nenoteiksmē ir galotne -t vai -ties.

1. Pasvītro darbības vārdiem galotni!

dzīvot	pārvērsties	likt	braukt
satikties	atnākt	palīdzēt	cept
sutināt	klāt	prasīt	atvadīties
uzskatīt	ticēt	atjāt	atnest
saņemt	pasaukt	redzēt	piemiegt

2. Uz kādu jautājumu atbild darbības vārds? _____
3. Darbības vārdiem nenoteiksmē ir galotne _____ vai _____.
4. Iesaisti trīs darbības vārdus teikumos! Teikumos izmanto dažādas darbības vārdu formas!

11.-8. Lietvārdi, īpašības vārdi un darbības vārdi

1. Tekstā pasvītro **lietvārdus** ar zilu zīmuli, **īpašības vārdus** ar sarkanu zīmuli un **darbības vārdus** ar zaļu zīmuli!

Mārtiņi bija bagātīgi un priecīgi vienas dienas svētki, kas tika atzīmēti ar lielu jautrību. Agrākos laikos uzskatīja, ka Mārtiņos jābūt bagātīgi klātam galdam, mielastā noteikti jābūt ceptam gailim vai zosij. Uz svētku galda jāliek arī maize, pīrāgi, medus, alus un āboli. Ap Mārtiņiem kāva nobarotu govī, ko ziemā kāpostos un zupā vārīt.

Mārtiņdienas svētku svinēšana aizsākusies 16. gadsimtā. Tos svinēja par godu romiešu karavīram Mārtiņam. Šis Mārtiņš esot bijis labu sirdi un kādā dienā ieraudzījis salstošu ubagu, kam atdevis savu apmetni.

Mārtiņos gāja masku gājienā, ko dēvēja par budējiem. Gājienam bija jābūt skaļam un pamanāmam, lai mārtiņbērnus varētu dzirdēt jau pa gabalu. Pastāvēja uzskats, ka ar tādu trokšņošanu un dejām tiek aizgaiņāti ļaunie gari un mājās ienesta svētība. Budēji gāja no mājas uz māju, dziedot jautras dziesmas.

Bērnu ziemas dziesmiņa

Vilis Plūdons

Ziema, ziema!
Baltā māmuliņa!
Klusi, klusi atbraukusi
Šurp pa nakti viņa.

Klau, kā laukā
Bērni jautri klaigā
Slidinoties, vizinoties,
Purpursārti vaigā!

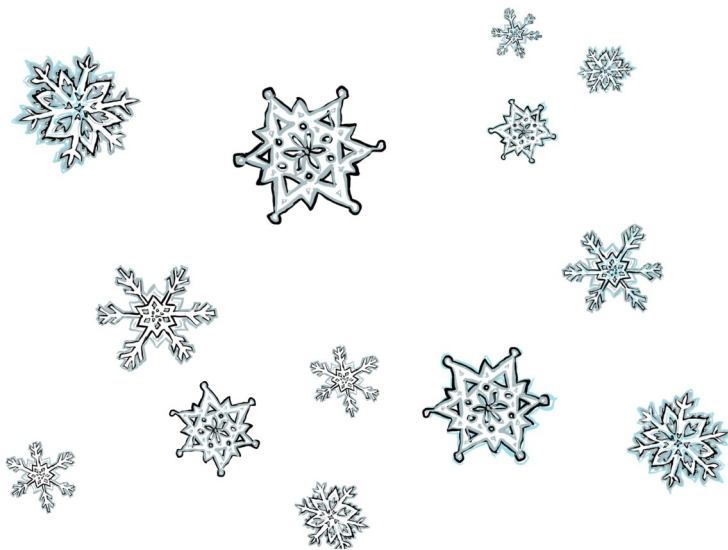
E kur, re kur
Lasās zēnu bari:
Pulkos stājas, rokām mājas, –
Sāksies lieli kari.

Māmiņ! Māmiņ!
Manu cepurīti!
Es ar iešu, līdzī skriešu
Tur, kur visi citi!

12. Sniegpārslas

Dace Copeland

Pauls un Juris ārā spēlējās. Bija ziema. Bija ļoti auksts. Pa nakti bija sasniedzis sniegs. Visapkārt bija augstas kupenas. Uz māju jumtiem bija bieza sniega kārtā. Koki un krūmi bija apsniguši. Viss bija balts un skaists.

"Vai esi kādreiz domājis par sniegpārslām? No kurienes tās rodas?" vaicāja Pauls.

"Kas tur daudz ko domāt!"

atbildēja Juris. "Man tikai patīk sniegā spēlēties. Mēs varam slidināties ar ragavām. Mēs varam celt sniegavīru. Mēs varam pikoties."

"Jā, bet man tomēr gribas par sniegpārslām uzzināt vairāk," atteica Pauls. "Izpētīsim!"

"Nu, labi!" smagi nopūtās Juris. "Bet pēc tam mēs uzcelsim sniegavīru!"

Zēni iegāja istabā. Viņi paņēma datoru un sāka pētīt, kā rodas sniegpārslas.

Pauls sāka lasīt: "Sniegpārsla sāk veidoties, kad ļoti, ļoti auksts ūdens piliens debesīs sasalst uz mazām ziedputekšņu vai putekļu daļiņām. Tā rodas ledus kristāli. Kad ledus kristāli krīt uz zemes, uz tiem sasalst ūdens tvaiki un veido jaunus kristālus. Tā rodas sniegpārsla ar sešiem stariem. Vai tas nav interesanti?" jūsmoja Pauls. "Jāāā...", nopūtās Juris. "Es tomēr labāk ietu celt sniegavīru," viņš norūca zem deguna.

"Zini, kāpēc divas sniegpārslas nekad nav vienādas?" prasīja Pauls.

"Nezinu un varbūt arī negribu zināt!" īgni atbildēja Juris.

"Nu, paklausies taču," nelicies ne zinīs par Jura īgnajiem vārdiem, turpināja Pauls. "Tas ir tāpēc, ka sniegpārslas krīt no debesīm uz zemi pa dažādiem ceļiem. Tās debesīs saskaras ar dažādiem apstākļiem. Tāpēc katra sniegpārsla izskatās unikāla," priecīgi stāstīja Pauls.

"Paul! Iesim ārā meklēt dažādās sniegpārslas!" iesaucās Juris. "Kamēr meklējam, uzcelsim vienu vai divus, vai pat trīs sniegavīrus!"

Jaunie vārdi				
apstākļi	izpētīt, izpēta, izpētīja, izpētīs	īgns, -a	kristāls	kupena
nelikties (ne zinis), neliekas ne zinis, nelikās ne zinis, neliksies ne zinis	pikoties pikojas, pikojās, pikosies	puteklis	tvaiki	unikāls, -a
ziedputekšņi				

Ziema nāce raudādama,
Vasariņa dziedādama,
Ziemas vārti aizsavēra,
Vasariņas atsavēra.

Priede, priede, egle, egle,
Sen tu mani kaitināji:
Vaj bij ziema, vaj vasara,
Zaļi svārki mugurā.

Tdz.

12.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Uzraksti katram attēlam atbilstošo vārdu! Uzraksti teikumu ar šo lietvārdu!

1. kupena

2. kristāls

3. ziedputekšņi

5. putekļi

6. tvaiki

12.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Savieno katru vārdu ar atbilstošo attēlu!

nelikties ne zinīs
pikoties
izpētīt

2. Izlasi teikumus! Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu vai vārdu savienojumu pareizā formā!

- „Iesim _____!” sauca bērni.
- Es gribu _____, kādas izskatās sniegpārslas.
- Kad mana māsa ar mani runā, man patīk _____. Tas viņu sadusmo.

12.-3. Stāsta struktūra

Izlasi tekstu! Tad atbilde uz jautājumiem!

Stāsta virsraksts: _____

Kur stāsts notiek?

Kas ir galvenie varoņi?

Kas stāstā notika vispirms?

Kas notika pēc tam?

Kā stāsts beidzas?

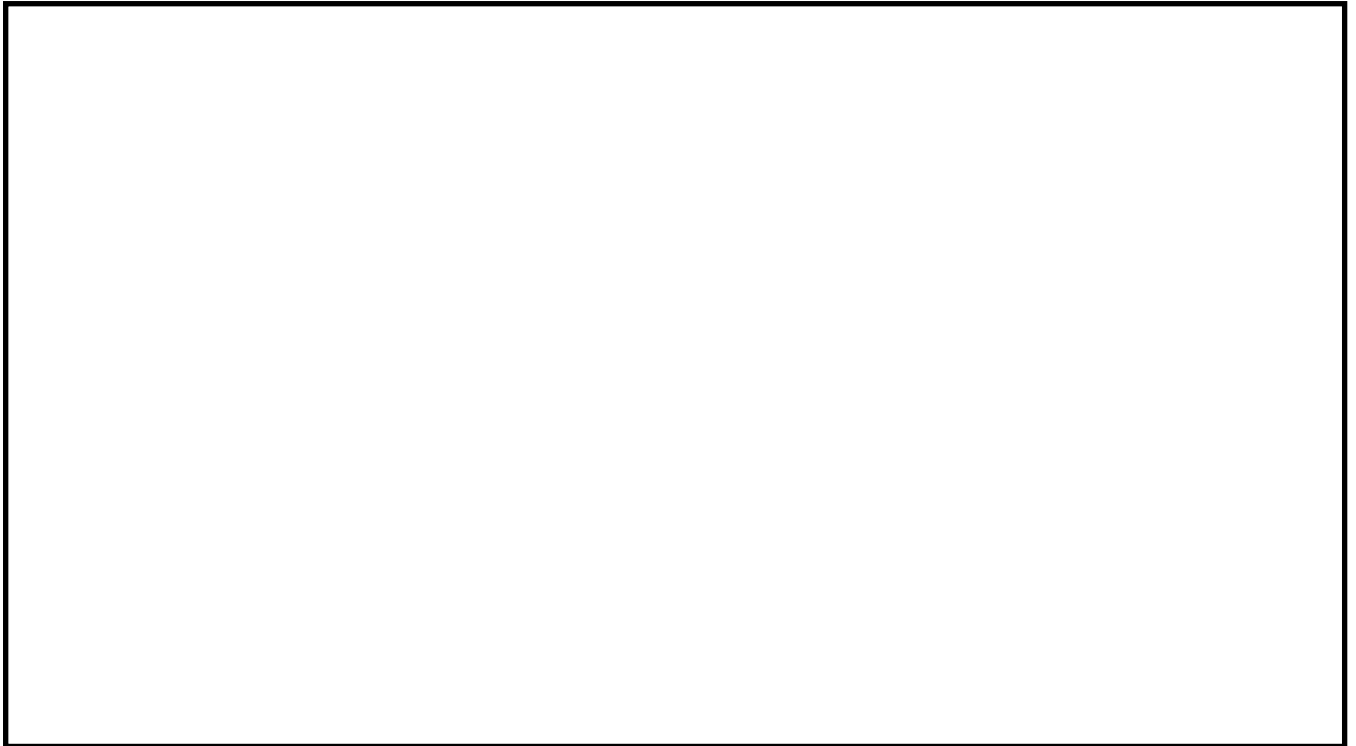
12.-4. Zīmē un stāsti!

Izlasi tekstu! Ilustrē tekstu! Uzraksti 2 - 3 teikumus par savu zīmējumu un teksta saturu!

Pauls un Juris ārā spēlējās. Bija ziema. Bija ļoti auksts. Pa nakti bija sasniedzis sniegs. Visapkārt bija augstas kupenas. Uz māju jumtiem bija bieza sniega kārtā. Koki un krūmi bija apsniguši. Viss bija balts un skaists.

"Vai esi kādreiz domājis par sniegpārslām? No kurienes tās rodas?" vaicāja Pauls.

"Kas tur daudz ko domāt!" atbildēja Juris. "Man tikai patīk sniegā spēlēties. Mēs varam slidināties ar ragavām. Mēs varam celt sniegavīru. Mēs varam pikoties."

12.-5. Stāsta varonis

Stāstā "Sniegpārslas" ir divi varoņi. Kā tos sauc? _____

Uzzīmē vienu stāsta varoni! Uzraksti par to 4 - 5 teikumus!

Week	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday	Sunday
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							
46							
47							
48							
49							
50							
51							
52							
53							
54							
55							
56							
57							
58							
59							
60							
61							
62							
63							
64							
65							
66							
67							
68							
69							
70							
71							
72							
73							
74							
75							
76							
77							
78							
79							
80							
81							
82							
83							
84							
85							
86							
87							
88							
89							
90							
91							
92							
93							
94							
95							
96							
97							
98							
99							
100							

12.-6. Personu vietniekvārdi

IEVĒRO:

es, mēs - 1. persona (runātāja persona),

tu, jūs - 2. persona (uzrunātā persona),

viņš, viņa, viņi, viņas - 3. persona (pieminētā persona).

1. Ieraksti tabulā personu vietniekvārdus!

	vienskaitlis	daudzskaitlis
1. persona		
2. persona		
3. persona		

2. Uzraksti teikumus ar dotajiem personu vietniekvārdiem! Pasvītrot teikumā vietniekvārdu! Katru 3. personas vietniekvārdu drīkst izmantot tikai vienu reizi.

a. (vienskaitļa 1. persona) ***Es lidoju augstāk nekā melnais putns.***

b. (daudzskaitļa 3. persona) _____

c. (daudzskaitļa 2. persona) _____

d. (vienskaitļa 3. persona) _____

e. (daudzskaitļa 1. persona) _____

f. (daudzskaitļa 3. persona) _____

g. (vienskaitļa 2. persona) _____

h. (vienskaitļa 3. persona) _____

12.-7. Kas ko dara?

1. Katram dotajam priekšmetam vai dzīvajai būtnei pieraksti darbību! Tad raksti īsu teikumu, kurā priekšmeta vai būtnes vārdu aizstāj ar 3. personas vietniekvārdu. Katru darbības vārdu drīkst lietot tikai vienu reizi!

a. Pauls	<u>(Viņš)</u>	<u>dzied.</u>
b. Žubīte	(_____)	_____
c. Kārlis un Viktors	(_____)	_____
d. Māra un Astrīda	(_____)	_____
e. Andris	(_____)	_____
f. Vilis	(_____)	_____
g. Maija un Ēriks	(_____)	_____
h. Dace un Silvija	(_____)	_____
i. Krišs un Aldis	(_____)	_____
j. Laura	(_____)	_____
k. Brunis	(_____)	_____

2. Ieraksti tukšajās vietās atbilstošos vārdus!

- a. Teikums sākas ar _____ burtu un beidzas ar _____.

Pēc tam pārbaudi, vai tavi teikumi ir uzrakstīti pareizi!

Ziemas miegs

Dzidra Rinkule-Zemzare

Zaķēns mežā ezi sauc:

– Kur gan palicis mans draugs?

Sniegi snieg un puteņo,
Kā lai tagad atrod to?

Vāverīte kokā smeļ:

– Velti draugu meklēt ej.
Kamēr sals un kamēr sniegs,
Ezim mežā ziemas miegs.

13. Rūķu darbnīca

Nikolajs Kalniņš

1. rūķis: Tā, manas mantas gatavas!

2. rūķis: Manas arī!

1. rūķis: Tad izlocīsim kājas, pirms
ejam ar tām pie bērniem!

Visi: Kājas aši cilāsim,
Čipu, čap, čipu, čap!
Tad drīz bērnus aizsniegsim,
Čipu, čap, čipu, čap!
Dubļus, sniegus brist mēs spējam,
Čipu, čap, čipu, čap!
Spītēt salam, spītēt vējam,
Čipu, čap, čipu, čap!

1. rūķis: Šis te būs tāds joku daris –
Raibais klauniņš vārdā Varis!

2. rūķis: Un te manas bērnu dāmas
Nostāvēt vairs nespēj rāmas.

1. rūķis: Mārīte nu priekšā manās
Un uz visām pusēm klanās!

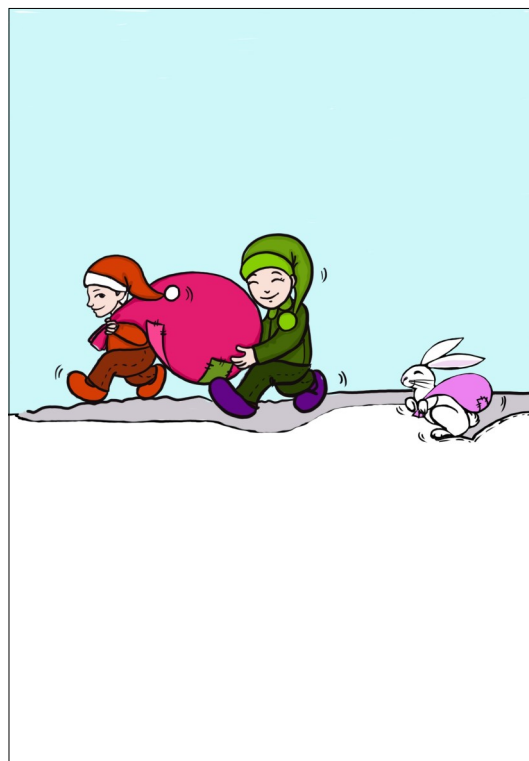
2. rūķis: Nopietna – bez viena smīna –
Dejā griežas balerīna.

1. rūķis: Ledus puķes logos zied,
Putniņš tak vēl lido, dzied!

2. rūķis: Te ņaud kaķis, laizās lācis,
Karavīru pulks pat nācis.

Visi: Mantu būs mums tiku tikām!
Kurā maisā katru likām, –
Tas tik jāpatur nu mīņā.
Cits lai bērnu pašu ziņā!
Ceļā dosimies nu aši,
Čipu, čapu, čipu, čap!
Lai skan rūķu soļi braši –
Čipu, čapu, čipu, čap!

Jaunie vārdi				
dāma	izlocīt kājas, izloka kājas, izlocīja kājas, izlocīs kājas	joku daris = jokdaris	klanīties, klanās, klanījās, klanīsies	nopietns, -a
pašu ziņā	paturēt mīņā = paturēt atmiņā, patur mīņā, paturēja mīņā, paturēs mīņā	smīnēt, smīn, smīnēja, smīnēs	spītēt, spītē, spītēja, spītēs	tiku tikām

- Ziemassvētkos vajag vilkt krustu uz visām durvīm, jo citādi nāk velns iekšā.
- Ja Ziemassvētku rītā uzceļas agri, tad visu gadu neaizgulēsies.
- Ziemassvētkos vajag deviņas reizes ēst, tad būs bagāts.

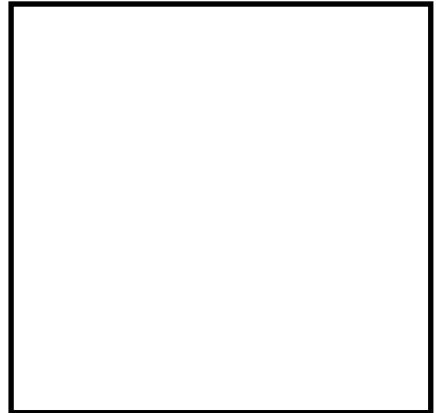
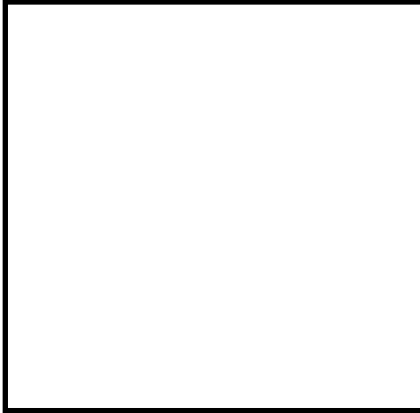
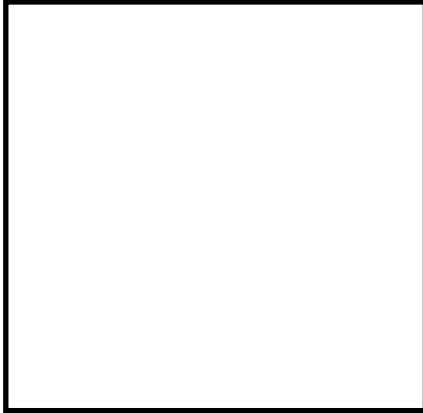
13.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Uzzīmē attēlu, kas izskaidro katru no šiem vārdiem vai izteicieniem. Ja nevari uzzīmēt attēlu, tad uzraksti, kā tu izskaidrotu katru no šiem vārdiem vai izteicieniem!

1. dāma

2. jokdaris

3. pašu ziņā

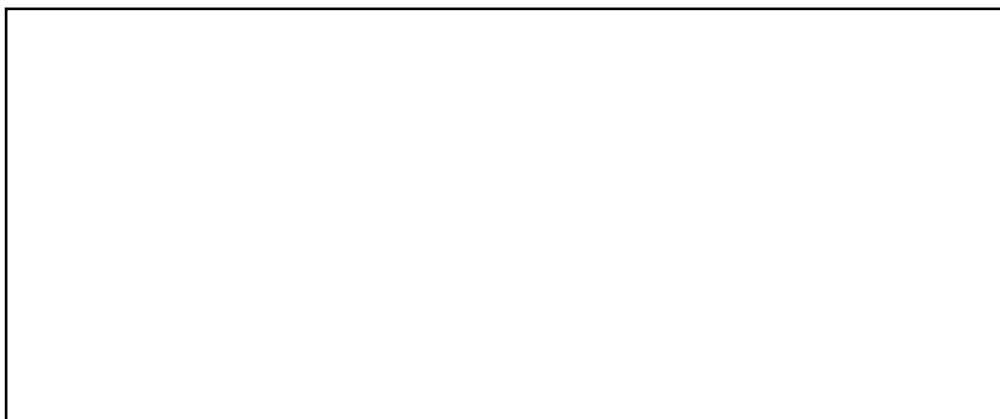

13.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

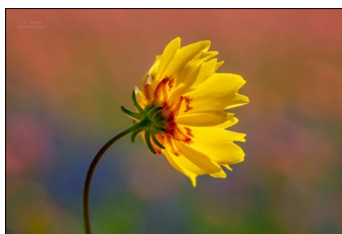
1. Izlasi vārdus!

1. izlocīt kājas 2. klanīties 3. smīnēt 4. spītēt

a. Izlocīt kājas nozīmē piecelties un izkustēties pēc sēdēšanas. Uzzīmē, kā var izlocīt kājas!

b. Kurā attēlā ir parādīts vārds klanīties? Apvelc attēlu!

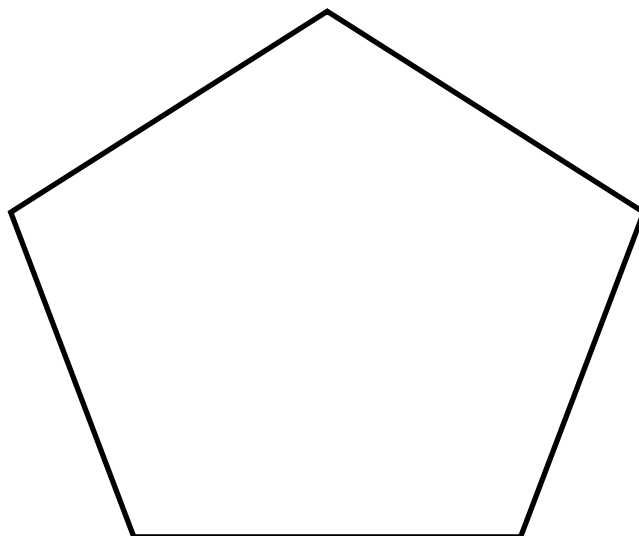
c. Iesaisti vārdu spītēt teikumā!

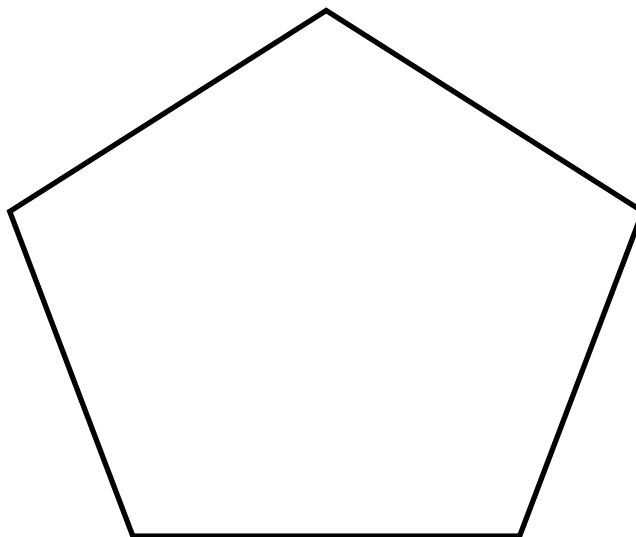
d. Apvelc attēlu, kurā parādīts, kā kāds smīn!

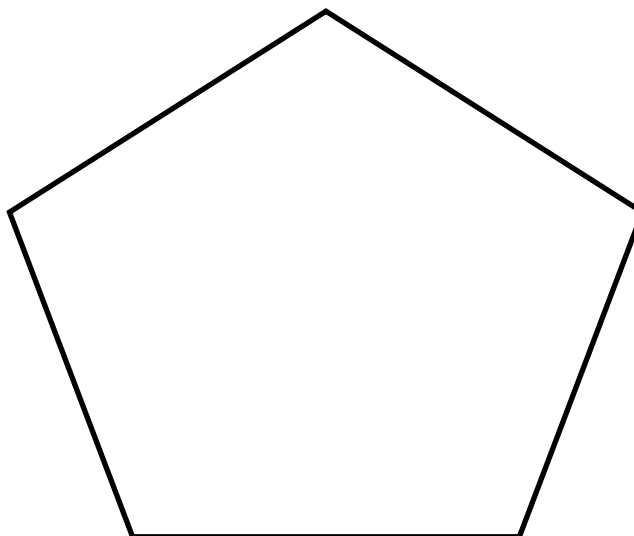

13.-3. Rūķu gatavotās dāvanas

Izlasi lugu! Rūķi ir sagatavojuši bērniem dažādas dāvanas. Nosauc 3, uzraksti mantu nosaukumus un uzzīmē tās!

13.-4. Rūķu pasaule

1. Izlasi lugu! Kādi, tavuprāt, izskatās stāstā minētie rūķi? Izvēlies vienu no rūķiem un iedomājies tā izskatu! Uzraksti uz līnijām vismaz 10 lietas, kas raksturīgas rūķim, piem., *zilas bikses*. Krāsas apzīmējumu (balts, zils u.c.) drīksti izmantot tikai divas reizes! Gleznas ietvarā izveido rūķi no izgrieztiem krāsainiem papīra gabaliņiem vai uzzīmē to!

2. Kā sauc tavu rūķi?

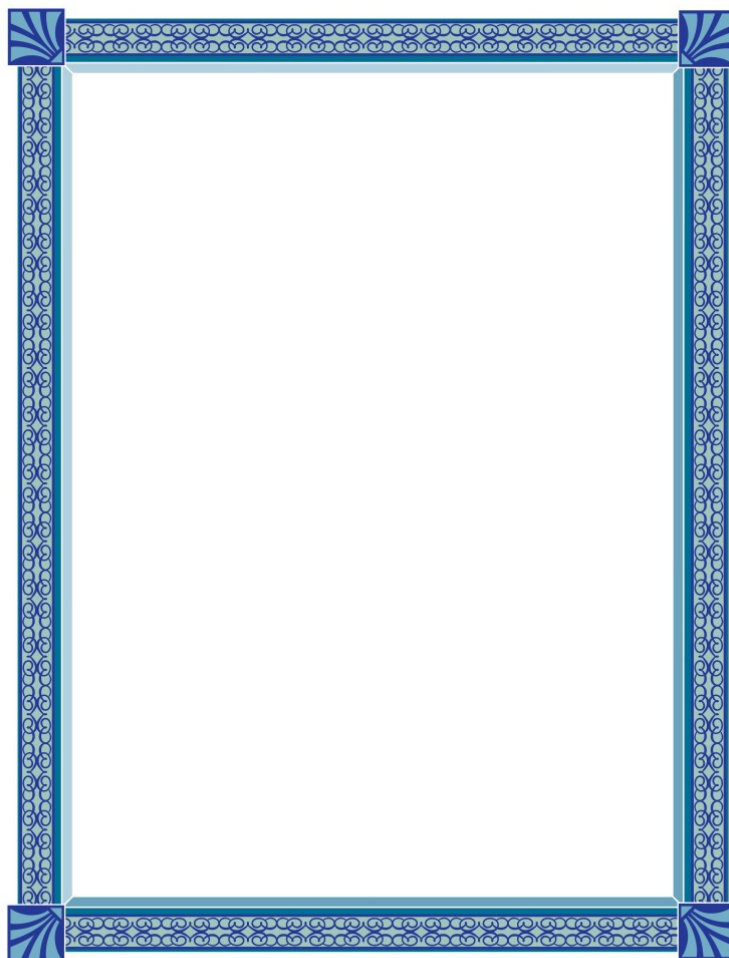
3. Cik tavam rūķim ir brāļu vai māsu?

4. Kā viņus sauc?

5. Kur viņi dzīvo?

6. Ko rūķi ēd brokastīs?

7. Ko tavam rūķim patīk darīt vislabāk, kad tas netaisa dāvanas bērniem?

13.-5. Piederības vietniekvārdi

Piederības vietniekvārdi **izsaka** piederību kādai personai vai citai dzīvai būtnei. **Vienskaitlī** tie ir **mans, mana, tavs, tava, viņa, viņas, savs, sava** un **daudzskaitlī** **mūsu, jūsu, viņu, savi, savas**.

Piederības vietniekvārdi **savs, sava, savi, savas** var norādīt uz piederību jebkurai personai, piem., **Es kopju savu dārzu. Tu kop savu dārzu. Viņš kopj savu dārzu.**

1. Ieraksti tabulā piederības vietniekvārdus!

	vienskaitlis	daudzskaitlis
1. persona		
2. persona		
3. persona		

2. Dotajiem piederības vietniekvārdiem pieraksti atbilstošo lietvārdu! Piedomā pie vārdu saskaņošanas!

Vīriešu dzimte

- a. mans _____
 c. tavs _____
 e. viņa _____
 g. mūsu _____
 i. jūsu _____
 k. viņu _____

Sieviešu dzimte

- b. mana _____
 d. tava _____
 f. viņas _____
 h. mūsu _____
 j. jūsu _____
 l. viņu _____

3. Uzraksti 4 teikumus ar piederības vietniekvārdiem 'savs', 'sava', 'savi', 'savas'.

13.-6. Lietvārdi, īpašības vārdi, vietniekvārdi un darbības vārdi

Izlasi tekstu! Ieraksti attiecīgajās tabulas slejās lietvārdus, īpašības vārdus, vietniekvārdus un darbības vārdus! Vārdus nevajag atkārtot vairāk kā vienu reizi.

Skaistie Ziemassvētki nāk! Es esmu ļoti priecīga. Man patīk spožais Ziemassvētku laiks. Pie mums ārā uz zemes ir pūkains sniegs. Austrālijā gan ir silta un saulaina vasara. Zaļās egles stāv staltas, vai ir auksta ziema vai silta vasara. Mūsu ģimene svētku laikā izgrezno lielo egli. Mēs tajā liekam zilus, zaļus un zeltītus rotājumus ar baltām gaismiņām. Vai tev patīk Ziemassvētki?

lietvārdi	īpašības vārdi	vietniekvārdi	darbības vārdi

Ziemassvētku rūķītis

Vilis Plūdons

Sidraba mēnešiņš
Veļas pa gaisu.
Sētā nāk rūķīt's
Ar dāvanu maisu.

Atnāca, nolika
Priekšnamā klusi
Un aizgāja tālāk
Uz kaimiņu pusi.

Ne manija sētnieks,
Ne ierējās suns, –
Bet, kur bija tas bijis,
Gaiši iedegās guns.

Tautasdziesmas par Ziemassvētkiem

Ziemassvētki naudu skaita
Ledus kalna galiņā;
Tekat, bērni, kalniņā,
Vedat viņus lejiņā.

Simtiem cepu kukulišu,
Ziemassvētku gaidīdama;
Simtiņš nāca danča bērnu
Ziemassvētku vakarā.

Ai, bagāti Ziemassvētki,
Lejiņā nogājuši!
Tekam, veci, tekam, jauni,
Velkam svētkus kalniņā.

Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītām kamanām;
Zirņi, pupas, rācenīši
Ziemassvētku kamanās.

Nākat iekšā, Ziemassvētki,
Nu mēs jūs gaidīsim;
Nama māte durvis vērā,
Rokā gaiša uguntiņa.

Ko mēs, bērni, ēdīsim
Ziemassvētku vakarā?
Pīrāgam, nabagam,
Abi gali sadeguši.

Ziemas prieks

Kārlis Skalbe

– Māmiņ, baltā ziema klāt,
lešu Duksi vizināt!
Duksis pretī spirinās,
Nesēd Andra kamanās,
Bet, kad tās no kalna skrej,
Līdzī lec un jautri rej.
Ezeriņš, raug, aizsalis,
Lejā viz kā spogulis.
Tur jau puikas slidinās.
Sniedziņš lēni lidinās...
Un pār visu maigs un liegs
Viegli dvašo ziemas prieks.

14. Lauku pele un mājas pele

Tautas pasaka

Kādā siltā dienā mājas pele izlien no grīdas apakšas un aiztek pie savas radnieces lauku peles.

"Nu, labdien! Vai pazīsti vēl savu radniecī?"

"Labdien, labdien! Kā tad nu nepazīšu? Ak, tavus priekus, ka pie manis atnāci! Bet vai ceļu labi zināji, vai neapmaldījies?"

"Kur nu maldīsies! Bet saki, māsa, kas tā tur par spurainu kaudzi?"

"Tie jau sadīguši graudi, mana vienīgā maize," lauku pele bēdīgi atbild.

"Ak, Dievs, tāda maize!" mājas pele lepni brīnās. Man pie tādas maizes būtu jānomirst badā. Māsa, cik man pavisam citāda pārtika: no rīta – gaļa, pusdienā – tauki, vakariņās – krējums. Un to visu es, tikko no alas iznākusi, virtuvē atrodu. Mana dzīve ir tik viegla! Tādēļ nāc uz manām mājām, dzīvosim kopā!"

"Labi, iešu!"

Abas peles nu dzīvo pie mājas peles. Naktī abas māsas izlien no pagrīdes un jautā circenim: "Circeni, vai kaķis mājā?"

"Nē, aizbrauca ar peļu ādām uz Rīgu!" circenis atbild.

"Nu, tad laiks!" mājas pele priecājas. "Paliec tu, māsa, tepat pie alas cauruma. Es nesīšu ēdamo tev klāt, un tu nesīsi alā."

Bet līdzko mājas pele paiet divus soļus, te kaķis – brāc! – virsū. Par laimi šoreiz tai vēl izdevās iesprukt alā. Citādi zelta dzīve būtu pagalam.

“Nu, nekas!” mājas pele mierina māsu. “Kad nu te neizdevās, neizdevās. Iesim uz klēti speķi ēst!”

Aiziet uz klēti, bet te atkal klizma. Saimnieks atver durvis, un viņa suns māsām pelēm virsū kā sadedzis.

To redzējuma, lauku pele tūlīt dodas atpakaļ uz laukiem, sacīdama: “Man labāk sadīgušie graudi drošībā, nekā tavi gardumi mūžīgās bailēs. Es savus graudus pati sakrāju, bet tu gribi no citu labuma vien pārtikt. Ardievu!”

Jaunie vārdi				
(peļu) āda	(aiz)tecēt aiztek, aiztecēja aiztecēs	badš	bailes	circenis
drošība	graudi	grīda	iesprukt, iesprūk, iespruka, iespruks	izlīst, izlien, izlīda, izlīdīs
kaudze	klizma	krējums	(ne)apmaldīties, neapmaldās, neapmaldījās, neapmaldīsies	(ne)izdoties, neizdodas, neizdevās, neizdosies
pagrīde	pazīt, pazīst, pazīna, pazīs	pārtika	pele	radnieks, -niece
(sa)dīgt, sadīgst, sadīga, sadīgs	spurains, -a	tauki		

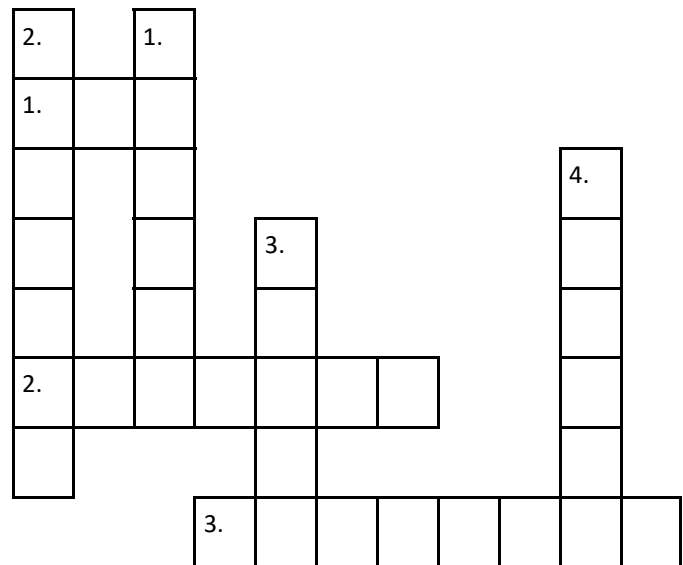
6. Abi gali balti, vidus zaļš.
7. Divas māšas – viena balta, otra melna.
8. Sešas lapas no sudraba, septītā – zelta.
9. Kas iet bez kājām un nenāk atpakaļ?

14.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Aplūko attēlus un risini krustvārdu mīklu!

1. (peļu) āda	2. circenis	3. graudi	4. Kur? (Grāmatu) kaudzē
5. krējums	6. pārtika	7. tauki	

Stateniski:

Līmeniski:

14.-2. Mācīsimies jaunos vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi jaunos vārdus lodziņā! Ieraksti teikumos atbilstošos izlaistos vārdus pareizā formā!

1. izlīst, izlien, izlīda, izlīdīs 2. (aiz)tecēt, aiztek, aiztecēja, aiztecēs
3. (ne)apmaldīties, neapmaldās, neapmaldījās, neapmaldīsies
4. iesprukt, iesprūk, iespruka, iespruks |
|---|

- a. Mīks _____, braucot pie savas vecmammās, jo viņš labi zināja ceļu.
- b. Pele _____ alā, pirms kaķis viņu spēja noķert.
- c. Viņa sīkiem soļiem _____ pie savas audzinātājas.
- d. Čūska _____ no akmeņu grēdas.

2. Izvēlies vienu no lodziņā esošajiem vārdiem un ilustrē to!

14.-3. Stāsta struktūra

Izlasi tekstu! Tad atbildi uz jautājumiem, rakstot atbildes lodziņos!

Kur stāsts notika?

Kas ir galvenie varoņi?

Kas stāstā notika vispirms?

Kas notika pēc tam?

Kā stāsts beidzas?

14.-4. Lasi un sakārto stāstu!

Izlasi pasakas fragmentus! Padomā, kādā kārtībā stāsts notika! Pieraksti katram teksta fragmentam atbilstošo kārtas numuru – 1., 2., 3. utt.!

_____	Bet līdzko mājas pele pāiet divus soļus, te kaķis – brāc! – virsū. Par laimi šoreiz tai vēl izdevās iesprukt alā.
_____	Kādā siltā dienā mājas pele izlien no grīdas apakšas un aiztek pie savas radnieces lauku peles.
_____	To redzējuma, lauku pele tūlīt dodas atpakaļ uz laukiem, sacīdama: "Man labāk sadīgušie graudi drošībā, nekā tavi gardumi mūžīgās bailēs. Es savus graudus pati sakrāju, bet tu gribi no citu labuma vien pārtikt. Ardievu!"
_____	"Ak, Dievs, tāda maize!" mājas pele lepni brīnās. "Man pie tādas maizes būtu jānomirst badā. Māsa, cik man pavisam citāda pārtika: no rīta – gaļa, pusdienā – tauki, vakariņās – krējums."
_____	Abas peles nu dzīvo pie mājas peles.

14.-5. Stāsta varoņi

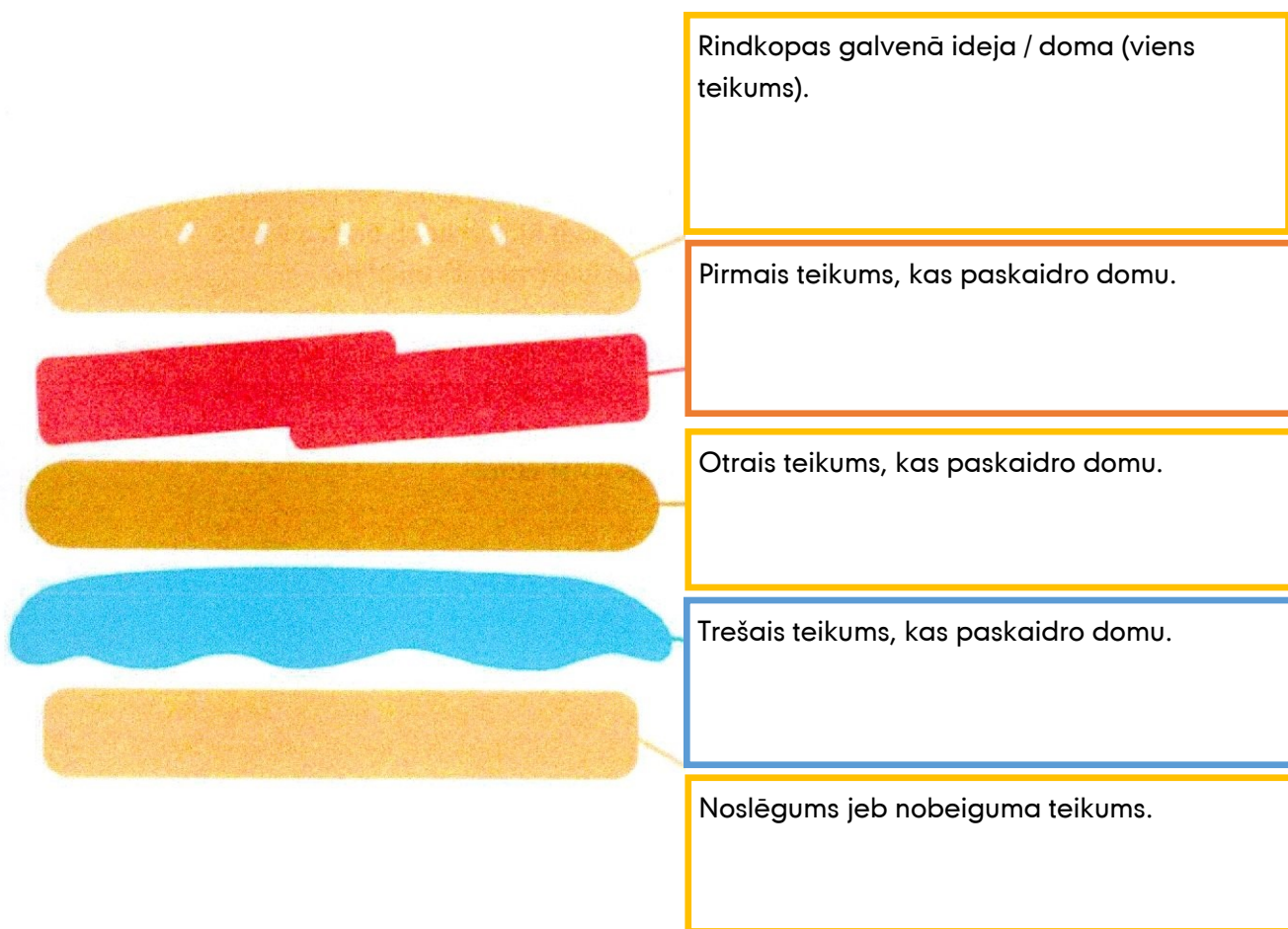
1. Stāstā "Lauku pele un mājas pele" ir divi varoņi. Kā tos sauc?

2. Katrā lodziņā iezīmē vienu no stāsta varoņiem! Uzraksti par katru četrus vai piecus teikumus!

14.-6. Rindkopa

Rindkopa ir kā hamburgers, katram no tiem ir vairāki slāņi.

Veido savu rindkopas hamburgeru: raksti prasīto katrā no krāsainajiem lodziņiem!
Izvēlies, vai aprakstīsi pilsētas peli vai mājas peli!

The diagram shows a hamburger with five layers, each connected to a text box for writing. The layers and their corresponding text boxes are:

- Top layer (yellow):** Rindkopas galvenā ideja / doma (viens teikums).
- Second layer (red):** Pirmais teikums, kas paskaidro domu.
- Third layer (yellow):** Otrais teikums, kas paskaidro domu.
- Fourth layer (blue):** Trešais teikums, kas paskaidro domu.
- Bottom layer (yellow):** Noslēgums jeb nobeiguma teikums.

14.-7. Personu vietniekvārdi nedzīviem priekšmetiem

Personu vietniekvārdi 'viņš' vai 'viņa' nav attiecināmi uz nedzīviem priekšmetiem; 'viņš' vietā jālieto 'tas', un 'viņa' vietā jālieto 'tā'.

Uzmanīgi izlasi un izpildi visas četras uzdevuma daļas:

1. Izlasi vienas grupas teikumus!
2. Pasvītro grupas pirmajā teikumā lietvārdu!
3. Otrajā un trešajā teikumā pasvītro vietniekvārdus!
4. Atzīmē, vai pareizi uzrakstīts otrais vai trešais grupas teikums!

a. Man ir velosipēds.

_____ Viņš ir ļoti ātrs.

_____ Tas ir ļoti ātrs.

e. Vai tas ir tavs brālis?

_____ Jā, tas ir mans brālis.

_____ Jā, viņš ir mans brālis.

b. Māsai ir grāmata.

_____ Viņa tiešām ir interesanta.

_____ Tā tiešām ir interesanta.

f. Tev ir ļoti krāsaina rokassprādze.

_____ Vai tā ir jauna?

_____ Vai viņa ir jauna?

c. Mums ir liela māja.

_____ Tā ir silta un mājīga.

_____ Viņa ir silta un mājīga.

g. Tētis nopirka jaunu krēslu.

_____ Vai viņš ir ērts?

_____ Vai tas ir ērts?

d. Tev ir jauns pulkstenis.

_____ Viņš ir diezgan dārgs.

_____ Tas ir diezgan dārgs.

2. Uzraksti divus teikumus ar vietniekvārdiem 'tas' un 'tā'!

14.-8. Viņš / viņa vai tas / tā?

1. Ieraksti teikumos atbilstošo vietniekvārdu – ‘viņš’, ‘viņa’, ‘tas’ vai ‘tā’!

- a. Kārlim ir jauna grāmata. _____ lasa savu grāmatu.
- b. Zanei garšo banāns. _____ ir ļoti salds.
- c. Kur Arnis nolika savu nazi? _____ to nolika uz galda.
- d. Kad Māris brauca uz pilsētu? _____ brauca uz pilsētu pēcpusdienā.
- e. Milijai ļoti patīk jaunā matu sprādze. _____ ir spīdīga un spoža.
- f. Kur Karmena aizgāja? _____ aizgāja uz pludmali.
- g. Miķelim ir motocikls. _____ ar to brauc ļoti ātri.
- h. Annai nāca miegs. _____ gāja gulēt.
- i. Lijai ir vairākas lelles. _____ patīk ar tām rotaļāties.
- j. Kasparam nepatīk pērkons. _____ ir ļoti skaļš.
- k. Kaija meklē savu kurpi. _____ ir pazudusi.

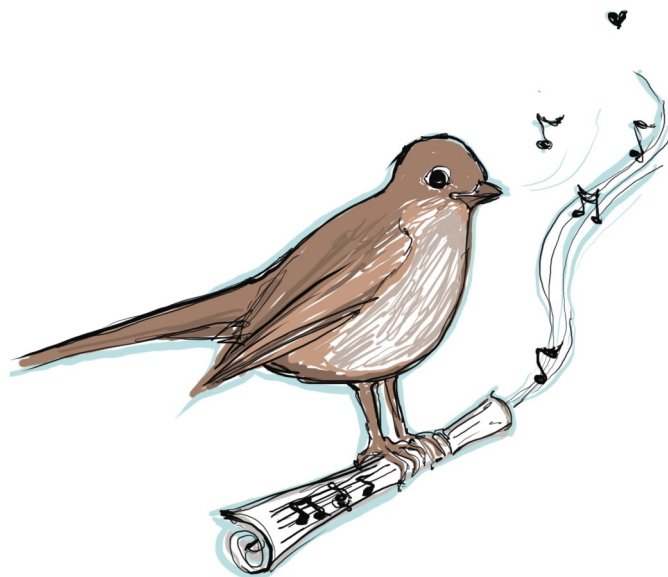
15. Lakstīgalas skaistā balss

Tautas pasaka

Kad Dievs radīja putnus, viņš lika katram izvēlēties, kādu spalvu tas grib. Visi putni kļiedza vienā balsī, kādu nu katrs gribēja. Viņi pat kāvās savā starpā. Tikai lakstīgala stāvēja viena pati pavisam klusu un nogaidīja, kad beigsies tracis.

Kad pienāca lakstīgalai kārta iet pie Dieva un teikt, kādu spalvu viņa vēlas, viņa sacīja: "Kādu man iedosi, būs labi!" Dievam patika tāda atbilde, un viņš teica, ka lakstīgalai būšot zelta spalvas, kādu nav nevienam putnam. Bet nu lakstīgalai gāja pavisam slikti. Visi mednieki tikai viņu vien ķēra un lika būrī.

Beidzot viņa aizgāja pie Dieva un lūdza, lai Dievs viņai labāk dod vienkāršu, nesmuku spalvu. Tad Dievs sacīja: "Lai tev ir parasta, pelēka spalva, taču skaista balss, – no visiem putniem visskaistākā. Ar savu balsi tu varēsi visus iepriecināt."

Jaunie vārdi				
balss	būris	iepriecināt, iepriecina, iepriecināja, iepriecinās	kauties, kaujas, kāvās, kausies	kliegt, kļiedz, kļiedza, kļiegs
lakstīgala	mednieks, -niece	nesmuks, -a	radīt, rada, radīja, radīs	slikti
spalva	tracis			

Bērnam bērna valoda.

15.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. lakstīgala	2. spalva	3. mednieks, -niece	4. būris	5. balss
---------------	-----------	---------------------	----------	----------

15.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Uz līnijas uzraksti, ko nozīmē vārds 'iepriecināt'!

2. Blakus dotajiem vārdiem uzraksti, kas iepriecinātu šos cilvēkus vai dzīvās būtnes!

mammu _____

draugu vai draudzeni _____

sunī _____

brāli vai māsu _____

kaimiņu _____

aitu _____

putnu _____

3. Pasakā rakstīti, ka putni kāvās savā starpā. Aplūko attēlu! Uzraksti, kādi izskatās attēlā redzamie putni un ko tie dara!

15.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Īpašības vārdi

Viens no jaunajiem vārdiem ir 'nesmuks'. Ja noņem vārda priedēkli 'ne -', sanāk vārds 'smuks'. Pieliekot priedēkli 'ne -', vārds maina savu nozīmi uz pretējo.

'Smuks' ir sarunvalodas vārds ar nozīmi 'skaists, kaut kas, uz ko patīkami skatīties'. Ja kaut kas ir 'nesmuks', tad tas parasti nav skaists un uz to nav tik patīkami skatīties.

1. Ar priedēkli 'ne -' veido citus īpašības vārdus ar pretēju nozīmi!

a. <u>smuks</u>	<u>nesmuks</u>
b. tīrs	_____
c. apaļš	_____
d. parasts	_____
e. liela	_____
f. glīts	_____
g. dārgs	_____
h. jauks	_____
i. droša	_____
j. garšīgs	_____
k. interesanta	_____
l. laba	_____
m. mierīgs	_____
n. pareizs	_____

2. Izvēlies divus īpašības vārdus! Pēc parauga uzraksti teikumus ar izvēlētajiem vārdiem pareizā formā!

Zintim mugurā ir smuks džemperis. Uz galda ir ļoti nesmuks galdauts.

- a. _____

- b. _____

15.-4. Problēma un atrisinājums

Izlasi tekstu! Lakstīgalai radās problēma. Kā lakstīgala to atrisināja? Ieraksti tabulā problēmu un tās atrisinājumu!

<i>Problēma</i>	<i>Atrisinājums</i>

15.-5. Pieci jautājumi

Izlasi pasaku! Raksti lodziņos atbildes uz jautājumiem!

Pasakas virsraksts: _____

Kas?

Ko?

Kur?

Kad?

Kāpēc?

15.-6. Rindkopas temats

IEVĒRO: Rindkopas temats ir īss un skaidrs teikums, kas lasītājam pavēsta galveno domu vai tēmu, par ko lasāms rindkopā.

Izlasi doto rindkopas tematu! Uzraksti par šo īsu un skaidru teikumu!

a. rudens _____

b. dāvana _____

c. putnu spalvas _____

d. putns ieslodzījumā _____

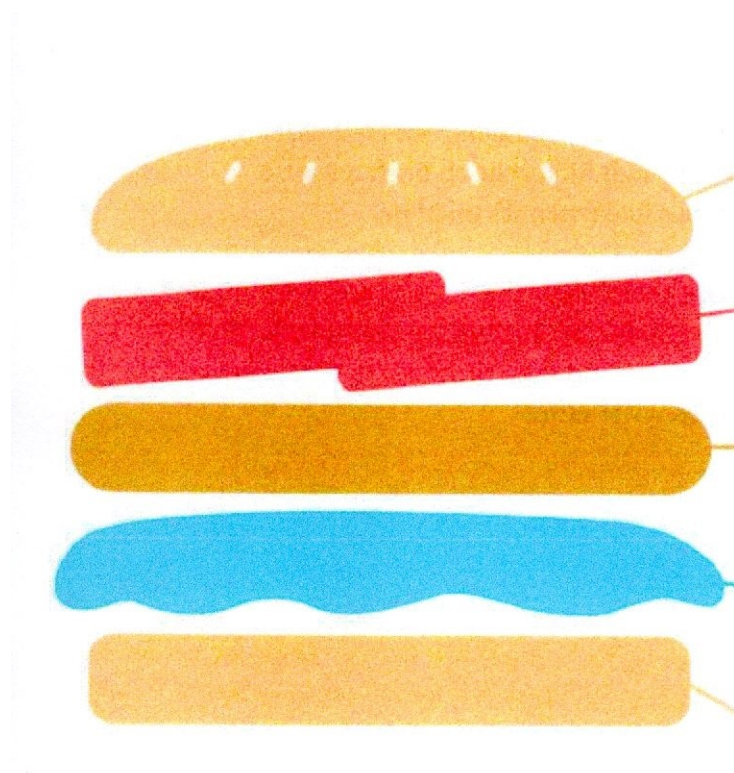
e. skaista balss _____

15.-7. Rindkopa

Rindkopa ir kā hamburgers, katram no tiem ir vairāki slāņi.

Veido savu rindkopas hamburgeru; raksti prasīto katrā no krāsainajiem lodziņiem!

Raksti par lakstīgalu!

Rindkopas galvenā ideja / doma (viens teikums).

Pirmais teikums, kas paskaidro domu.

Otrais teikums, kas paskaidro domu.

Trešais teikums, kas paskaidro domu.

Noslēgums jeb nobeiguma teikums.

15.-8. Norādāmie vietniekvārdi

IEVĒRO:

Šis, šī, tas, tā norāda uz priekšmetiem pašiem.

Šāds, šāda, tāds, tāda norāda uz priekšmetu īpašībām.

IEVĒRO:

Šis, šī, šāds, šāda norāda uz tuvāko priekšmetu vai tā īpašību.

Tas, tā, tāds, tāda norāda uz tālāko priekšmetu vai tā īpašību.

1. Izlasi teikumus! Ja teikums sākas ar vietniekvārdu, uz līnijas raksti atbilstošu lietvārdu!
Ja teikums sākas ar līniju, uz tās raksti atbilstošu vietniekvārdu!

- a. Šis _____ pieder man.
- b. _____ teikums ir par garu!
- c. Šī _____ man labi pietāv.
- d. _____ grāmata ir ļoti interesanta.
- e. Tas _____ ir nometis visas savas lapas.
- f. _____ zaķis ielēca alā.
- g. Tā _____ pazuda.

2. Izlasi teikumus! Uz līnijas uzraksti atbilstošo norādāmo vietniekvārdu!

- a. Šī ir mana grāmata. _____ ir tava grāmata.
- b. Šis ir mans zīmulis. _____ ir tavs zīmulis.
- c. Šāds krekls man pietāv. _____ krekls tev pietāv.
- d. Šāda frizūra man patīk. _____ frizūra tev nepatīk.

15.-9. Personu, piederības un norādāmie vietniekvārdi

1. Pasvītro tekstā vietniekvārdus!

Jāni, vai tu nāksi man līdzī uz veikalu? Aivar, vai tev nauda ir? Maija, es izlasīju šo grāmatu. Kalniņa kungs, vai tu, lūdzu, varētu salabot manu velosipēdu? Tēti, vai es drīkstu pabrukātīes ar savu dīvriteni? Skolotāj, vai jūs, lūdzu, izlabojāt manu domrakstu? Ozola kundze, es palīdzēšu jums nomazgāt traukus. Maija, tev arī jānāk palīgā!

2. Atkārtu personu, piederības un norādāmos vietniekvārdus! Tad ieraksti dotos vietniekvārdus pareizā slejā!

es savs tavs šis šī tāds tu mēs viņa tā savi viņš jūs
mans šāds sev viņa jūsu viņi viņu mūsu tāds savas viņas

Personu vietniekvārdi	Piederības vietniekvārdi	Norādāmie vietniekvārdi

16. Kāpēc papagailis ir raibs?

Tautas teika

Tas notika senos laikos. Tad visi putni bija balti. Tiem bieži vajadzēja mazgāties un nebija laika ne rotaļāties, ne dziedāt.

Tad papagailis nolēma palīdzēt saviem draugiem. Saule viņam iedeva sarkanu krāsu, mēness – dzeltenu, mežs – zaļu, jūra – zilu.

Papagailis vispirms nokrāsoja tos putnus, kam patīk saules krāsa. Tad nāca tie, kas mīlēja meža krāsu. Tad atlidoja putni, kas gribēja jūras krāsu. Beidzot atnāca tie, kas mīlēja mēness krāsu.

Kad papagailis gribēja nokrāsot sevi, krāsu vairs nebija.

“Neraudi,” putni teica. “Mēs tev palīdzēsim!” Un katrs iedeva papagailim pa vienai spalvai. Tāpēc papagailim ir tik krāšņs tērps.

Jaunie vārdi				
bieži	krāšņs, -a	palīdzēt, palīdz, palīdzēja, palīdzēs	papagailis	raibs, -a
rotaļāties, rotaļājas, rotaļājās, rotaļāsies	tērps			

Lielas māsas, mazas māsas,
lesim ledus puķes plūkt:
Ledus puķes skaistas puķes
Baltiem sarmas ziedīņiem.
Tdz.

16.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Pēc tam ie-
saisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. papagailis	2. tērps
---------------	----------

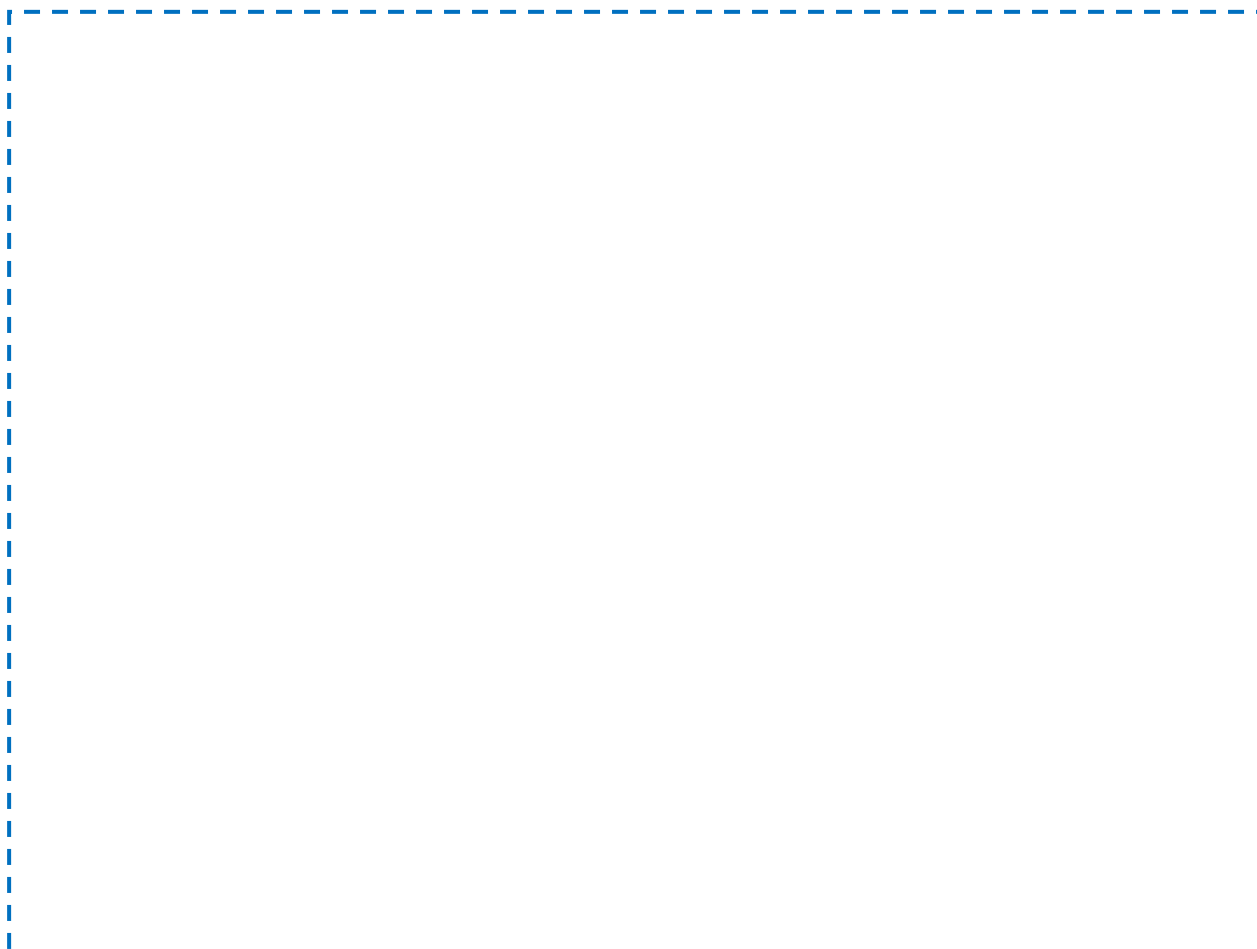

2. Atbildi uz jautājumu pilnā teikumā!

Kāds izskatās papagaiļa tērps? _____

16.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbība

1. Ko nozīmē vārds 'rotaļāties'? Kā var zināt, ka kāds cilvēks vai būtne rotaļājas? Atrodi un ielīmē vai uzzīmē lodziņā atbilstošus attēlus!

16.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Īpašības vārdi

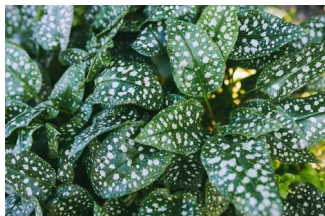
1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Pēc tam iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. raibs, -a

2. krāšņs, -a

16.-4. Viss pēc kārtas

Izlasi teiku un uzraksti atbildes uz jautājumiem!

Kas notika vispirms?

Kas notika pēc tam?

Kas notika vēlāk?

Kas notika teikas beigās?

16.-5. Jautāsim!

Izlasi teiku! Uzraksti par teikas tekstu piecus jautājumus, ko uzdot savam klasesbiedram!
Piemēram, *Kurš ir teikas galvenais tēls?* Uzraksti arī atbildes uz saviem jautājumiem pilnos teikumos!

1. Jautājums: _____

Atbilde: _____

2. Jautājums: _____

Atbilde: _____

3. Jautājums: _____

Atbilde: _____

4. Jautājums: _____

Atbilde: _____

5. Jautājums: _____

Atbilde: _____

16.-6. Ja es būtu papagailis...

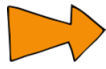
1. Uzraksti stāstiņu par to, kāda būtu tava dzīve, ja tu būtu papagailis. Ko tu katru dienu darītu? Uz kurieni tu lidotu? Ar ko tu sarunātos? Kas būtu tavi draugi? No kā tu baidītos?

[illegible]

2. Uzzīmē sevi papagaiļa tēlā!

16.-7. Darbības vārdi

ATCERIES! Darbības vārdi izsaka darbību, stāvokli vai procesu.

1. Izlasi tekstu! Pasvīturo darbības vārdus!

Tas notika senos laikos. Tad visi putni bija balti. Tiem bieži vajadzēja mazgāties un nebija laika ne rotaļāties, ne dziedāt.

Tad papagailis nolēma palīdzēt saviem draugiem. Saule viņam iedeva sarkanu krāsu, mēness – dzeltenu, mežs – zaļu, jūra – zilu.

Papagailis vispirms nokrāsoja tos putnus, kam patīk saules krāsa. Tad nāca tie, kas mīlēja meža krāsu. Tad atlidoja putni, kas gribēja jūras krāsu. Beidzot atnāca tie, kas mīlēja mēness krāsu.

Kad papagailis gribēja nokrāsot sevi, krāsu vairs nebija.

“Neraudi,” putni teica. “Mēs tev palīdzēsim!” Un katrs iedeva papagailim pa vienai spalvai. Tāpēc papagailim ir tik krāšņs tērps.

2. Izdomā un uzraksti septiņus darbības vārdus!

3. Divus no uzrakstītajiem darbības vārdiem iesaisti teikumos!

16.-8. Ko dara? Kas dara?

1. Uzraksti teikumus par to, ko dara **meitene**, **suns**, **kaķis**, **vējš**, **saule** un **uguns**! Katram teikumam jābūt vismaz piecus vārdus garam.

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____
- f. _____

2. Uzraksti teikumus par to, kas **zīmē**, **mazgā**, **rūc**, **aug**, **smaržo**, **sēž** un **guļ**! Katram teikumam jābūt vismaz piecus vārdus garam.

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____
- f. _____

Sniedziņš

Rasma Breikša

Balto sniedziņ, tu pie manis
Esi nācis ceļu garu.
Nu pār kalniem un pār lejām
Kamaniņām laisties varu.

Savelšu es sniegavīru,
Lai viņš stāv tur – dārza malā.
Kad tas izkusis būs saulē,
Zināšu, ka ziema galā.

17. Kā kokiem izgāja

Tautas teika

Visu cauru vasaru
kokiem vajadzēja
samierināties tikai ar
vienu pašu uzvalku.
Beidzot tas bija tiem
galīgi apnicis.

"Mīlā vasara,"
koki lūdzās, "dod mums
skaistākus uzvalkus!"

"Man nav
skaistāku," vasara teica.

Tad koki griezās
pie rudens: "Mīlais
rudē, dod mums raibus
svētku uzvalkus!"

"Labi," rudens
atteica, "došu!"

Un rudens ķērās
pie darba.

Viens divi, – jaunie
uzvalki bija gatavi. Tie
bija ļoti grezni: sarkani,
dzeltenī, brūni vai
rūsgani. Kad saule tos
apspīdēja, tie izskatījās
tā, it kā būtu no samta,
zīda un zelta.

Viss mežs nu laistījās, un kokiem bija liels prieks.

Bet atskrēja vējš un sāka kokus purināt. Jaunie uzvalki neizturēja un drīz vien
gulēja driskās zālē un dubļos. Nabaga kokiem bija auksti.

"Mīlā vasara," viņi nu sauca, "dod mums tos pašus vecos uzvalkus!"

Bet vasara vairs nedzirdēja: viņa bija aizgājusi putniem līdzī uz siltajām zemēm.

Arī rudens vairs nebija tuvumā. Zemē valdīja bargā ziema, bet tai nebija drēbju, ko kokiem dot.

Koki nu stāvēja kaili un ziemas salā trīcēja un drebēja. Tikai sarma šad tad pagādāja tiem baltus uzvalkus. Bet tie nesildīja, un pirmais vējš tos nokratīja no koku zariem.

Nabaga koki! Tā nu tiem jāsalst kailiem līdz pavasarim. Tas atnesīs atkal zaļos uzvalkus. Tikai kas zina, vai kokiem atkal neuznāks kāre iegūt skaistos rudens svārkus?

Jaunie vārdi				
apspīdēt, apspīd, apspīdēja, apspīdēs	apnicis	bargs, -a	drebēt, dreb, drebēja, drebēs	driska
dubļi	kails, -a	kāre	laistīties, laistās, laistījās, laistīsies	lūgties, lūdzas, lūdzās, lūgsies
purināt, purina, purināja, purinās	rūsgans, -a	samierināties, samierinās, samierinājās, samierināsies	samts	sarma
trīcēt, trīc, trīcēja, trīcēs	uzvalks	zīds		

Mazs vīrs, bet sirds liela.

Mācies jaunībā, ja gribi būt gudrs vecumā.

17.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Pēc tam iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. dubļi 2. sarma

2. Atbildi uz jautājumiem!

- a. Kurā gadalaikā var redzēt dubļus? _____
- b. Kurā gadalaikā uz kokiem var redzēt sarmu? _____
- c. Kas vajadzīgs, lai rastos dubļi? _____
- _____
- d. Kur vēl var redzēt sarmu? _____

17.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Savieno vārdu ar atbilstošo attēlu!

laistīties
purināt
trīcēt
drebēt
lūgties

2. Kuriem diviem vārdiem ir līdzīga nozīme?

3. Izlasi teikumus! Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

- Manas rokas _____ no bailēm.
- Šorīt uzsniga balts, pūkains sniegs. Ārā viss spīd un _____,
- Es vēlos jaunu velosipēdu. Es ļoti _____, lai vecāki man to nopērk.
- Egles ir apsniugušas ar biezu sniega kārtu. Man patīk skatīties, kā sniegs krīt uz zemes, kad to _____ no egles zariem.
- Ziemā nedrīkst iet ārā bez pareizā apģērba. Ja vilksi īsās bikses, tad tu _____ no aukstuma.

17.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Īpašības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Izlasi jautājumus un atbilde uz tiem!

1. bargs, -a

2. samts

3. zīds

a. Kurā attēlā redzama barga ziema? _____

1.

2.

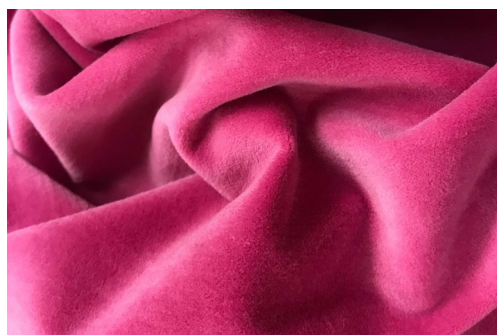

b. Kurā attēlā redzams samts? _____ Kurā attēlā redzams zīds? _____

1.

2.

17.-4. Stāsta sastāvdaļas

Izlasi teiku! Atbilde uz jautājumiem pilnos teikumos!

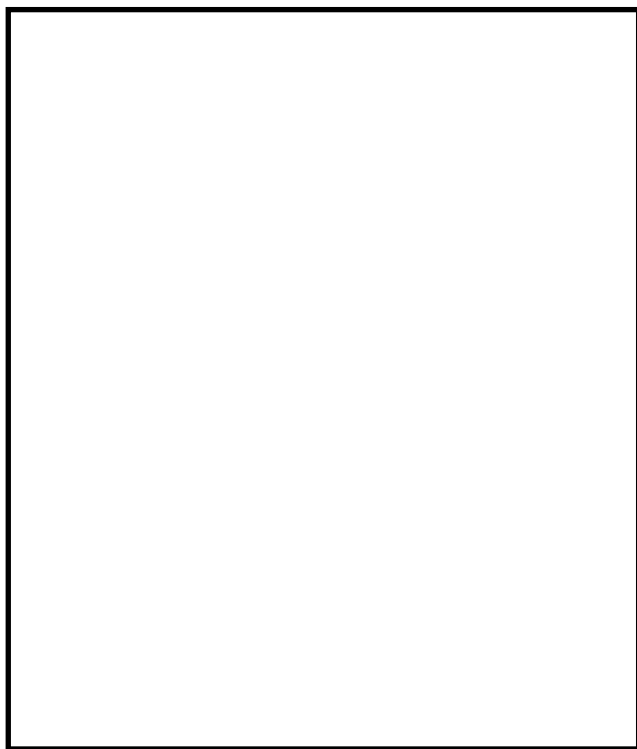
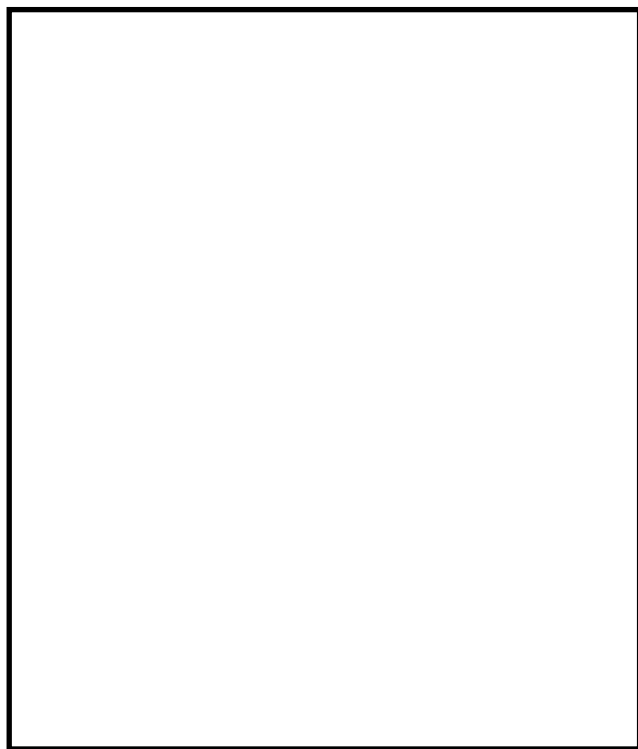
Kur stāsts notiek?	
Kas stāstā notiek (sākumā, vidū un beigās)?	
Kāpēc radās problēma?	
Kā tika atrisināta problēma?	
Kurš ir galvenais tēls? Kas ir pārējie tēli?	
Kādā laikā notiek stāsts?	

17.-5. Lasi, zīmē, raksti!

Izlasi abus tekstus! Uzzīmē tekstiem atbilstošus attēlus! Uzraksti četrus teikumus par savu zīmējumu!

Viens divi, – jaunie uzvalki bija gatavi. Tie bija ļoti grezni: sarkani, dzelteni, brūni vai rūsgani. Kad saule tos apspīdēja, tie izskatījās tā, it kā būtu no samta, zīda un zelta.

Koki nu stāvēja kaili un ziemas salā trīcēja un drebēja. Tikai sarma šad tad pagādāja tiem baltus uzvalkus. Bet tie nesildīja, un pirmais vējš tos nokratīja no koku zariem.

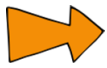
17.-6. Ziemā vai vasarā?

Uzraksti divas rindkopas (3-4 teikumi katrā rindkopā), atbildot uz šo jautājumu:

Vai tu labāk gribētu visu laiku dzīvot tikai tādā vietā, kur ir vasara, vai tikai tādā, kur ir ziema?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. On the left side, there is a vertical margin line, creating a narrow left margin. The paper appears to be from a notebook or a standard ruled sheet.

17.-7. Darbības vārdu nenoteiksme

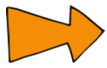
ATCERIES!

Darbības vārda nenoteiksme ir darbības vārda pamatforma, kas nenosauc ne darbības darītāju, ne laiku, kad darbība notiek, un atbild uz jautājumu 'Ko darīt?'. **Darbības vārdiem** nenoteiksmē ir galotne -t vai -ties.

1. Uzraksti darbības vārdu nenoteiksmē!

- a. Es jokoju. jokot
- b. Tu strādāji. _____
- c. Viņš domāja. _____
- d. Viņa maksāja. _____
- e. Mēs runājām. _____
- f. Jūs staigājāt. _____
- g. Viņi dzīvoja. _____
- h. Es mazgājos. mazgāties
- i. Tu iedomājies. _____
- j. Viņš sarunājas. _____
- k. Viņa fotografējas. _____
- l. Mēs atvainojamies. _____
- m. Jūs rotaļājaties. _____
- n. Viņi mīņājas. _____

17.-8. Darbības vārdu skaitlis

ATCERIES!

Ja darbības vārds izsaka viena priekšmeta vai dzīvas būtnes darbību, tad tas ir vienskaitlī. Ja darbības vārds izsaka divu vai vairāku priekšmetu vai dzīvu būtnu darbību, tad tas ir daudzskaitlī.

Lasi teikumus un uzraksti tos daudzskaitlī!

a. *Es strādāju.*

Mēs strādājam.

b. *Es zīmēju.*

c. *Es staigāju.*

d. *Es mazgāju.*

e. *Es dejoju.*

f. *Es dzīvoju.*

g. *Tu guli.*

h. *Tu domā.*

i. *Tu sapņo.*

j. *Tu runā.*

k. *Tu ceļo.*

l. *Tu lasi.*

m. *Viņš elpo.*

n. *Viņš garšo.*

o. *Viņa jautā.*

p. *Viņa sargā.*

r. *Viņa gul.*

Lācis

Rainis

Lācīti, lācīti,
Tavu gudru padomu!

Kad nāca vasara
Ar siltu saulīti, –
Tu vilki mugurā
Biezo kažoku.

Kad nāca ziema
Ar salu, sniegu, –
Tu gāji laukā
Basajām kājām.

18. Dūkas un Pūkas prieki un bēdas

Velta Dindone

Lāču mātei bija divi jauki bērni – Dūka un Pūka. Abi lieli palaidņi, salda medus ēdāji. No rīta līdz vakaram viņi lēca, rūca un meta kūleņus.

Kādu dienu mātes nebija mājā. Lācēni, savā starpā cīnīdamies, apgāza lielo medus podu. Ak, kas tas bija par prieku! Medu nu varēja laizīt, cik gribējās! Viņi čāpoja un meta kūleņus medus pelķēs, glāstīja viens otru ar medainajām ķepām un slidinājās pa medu kā pa ledu.

Pēkšņi atvērās durvis, un uz sliekšņa stāvēja lācēnu māte. Ieraudzījusi, kas notiek, viņa dusmās ierūcās tik stipri, ka visa lāču ala drebēt drebēja. Pēc tam savā skaļajā balsī viņa savus bērnus pamatīgi izbāra.

Dūka un Pūka ilgi un gauži raudāja.

Lāču mātei palika lācēnu žēl. Kad Dūka un Pūka apsolījās vairs nekad medus podu neaiztikt, māte viņus atkal samīļoja un nomazgāja siltā vannā. Pēc tam viņa, maigi savā klēpī bērnus šūpojot, dziedāja. Uzminiet, kādu dziesmu? Nu, protams, ko gan citu kā "Aijā, žūžū, lāča bērni"!

Laimīgi smaidīdami, Dūka un Pūka drīz aizmiga saldā miegā un sapņoja medainus sapņus.

Rūc kā lācis.

Jaunie vārdi				
čāpot, čāpo, čāpoja, čāpos	glāstīt, glāsta, glāstīja, glāstīs	(iz)bārt, izbar, izbāra, izbārs	laizīt, laiza, laizīja, laizīs	maigs, -a
peļķe	rūkt, rūc, rūca, rūks	slieksnis		

Lai bij gudras, kas bij gudras,
 Meža bites, tās bij gudras:
 Lācis kāpa ozolā,
 Bites dūra degunā.

Guli, guli, lāču māte,
 Saulīt' lielu gabaliņu.
 Biezi meži, platas lapas,
 Saule cauri nespīdēja.
 Tdz.

18.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Pēc tam iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. peļķe

2. sliekšnis

2. Šajos attēlos attēlotas palaidnības. Kurš ir palaidnis katrā attēlā? Uzraksti atbildi uz līnijas zem katra attēla!

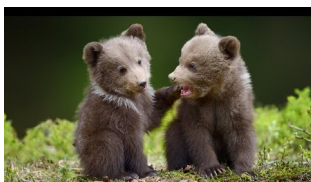
3. Kādas palaidnības tu esi kādreiz darījis / darījusi?

4. Kurš tavā ģimenē ir vislielākais palaidnis? _____

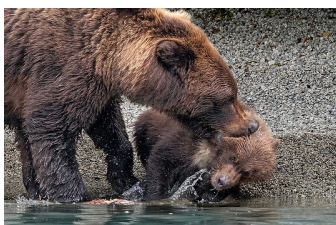
18.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Pēc tam iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. čāpot 2. glāstīt 3. izbārt 4. laizīt 5. rūkt

18.-3. Stāsta secība attēlos

Zem katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti skaitli, kas norāda, kādā secībā notiek stāsta notikumi! Pēc tam zem katra attēla uzraksti divus teikumus par attēlā redzamo!

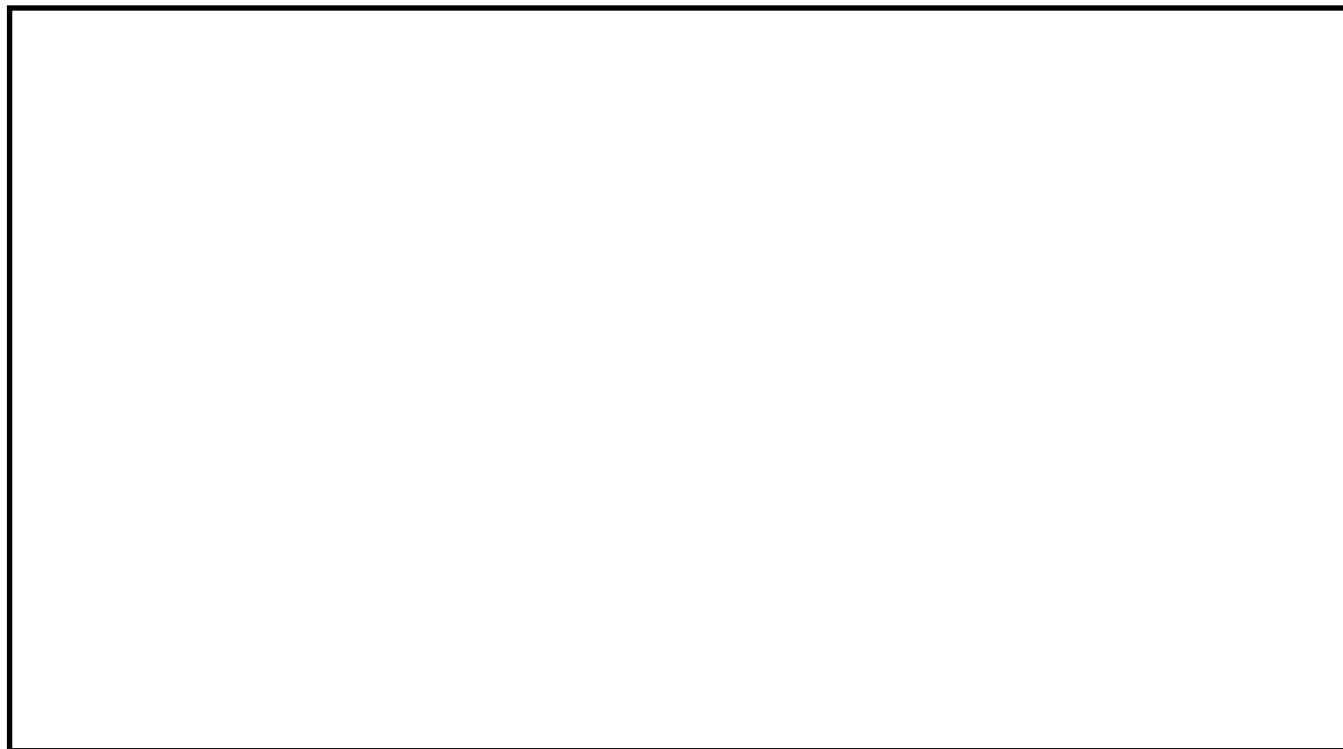
18.-4. Lasi, zīmē, raksti!

Izlasī un izpildi visas trīs uzdevuma daļas:

1. Doti divi teksti. Izvēlies vienu tekstu un izlasī to!
2. Uzzīmē tekstam atbilstošu attēlu!
3. Uzraksti vienu rindkopu par savu zīmējumu!

Kad nāca vasara
Ar siltu saulīti, –
Tu vilki mugurā
Biezo kažoku.

Kad nāca ziema
Ar salu, sniegu, –
Tu gāji laukā
Basajām kājām.

18.-5. Kas notiek stāstā?

Izlasi tekstu! Ieraksti pirmajā teikumā attiecīgās atbildes! Tad atbilde uz jautājumu, rakstot pilnos teikumus!

- a. Lāču mātei bija divi jauki bērni: _____ un _____.
- b. Kāpēc tu domā, ka bērni bija jauki? _____

- c. Lācēni, savā starpā _____, apgāza lielo _____.
- d. Vai tev ir gadījies ar kādu cīnīties? Ko tu darīji? _____

- e. Lāču māte dusmās _____ tik stipri, ka visa lāču ala _____ drebēja.
- f. Kāpēc kāds var drebēt? _____

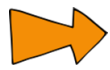
- g. Dūka un Pūka ilgi un gauži _____.
- h. Kāpēc kāds var raudāt? _____

- i. Māte viņus atkal _____ un siltā _____ nomazgāja.
- j. Kā tu jūties, kad kāds tevi samīļo? _____

- k. Kādu dziesmu lāču māte dziedāja lācēniem? _____

- l. Kura ir tava vismīļākā tautasdziesma? _____

18.-6. Darbības vārdu laiki

ATCERIES: Darbība var notikt tagad (pašlaik), var būt notikusi iepriekš un var vēl notikt vēlāk. Darbības vārdiem ir trīs laiki: tagadne (ko dara?), pagātne (ko darīja?) un nākotne (ko darīs?).

1. Pārveido darbības vārdus pagātnē un nākotnē! Aizpildi tabulu!

Lietvārds	Ko dara?	Ko darīja?	Ko darīs?
zēns	strādā		
Vilis	domā		
skolotāja	jautā		
putns	knābā		
bērni	klaigā		
Dace	pušķo		
bērns	soļo		
ģimene	ceļo		
tēvs	gatavo		
kaķis	ievēro		

IEVĒRO un IEMĀCIES:

Šodien ir otrdiena.

Vakar bija pirmdiena.

Rīt būs trešdiena.

Aizvakar bija svētdiena.

Parīt būs ceturtdiena.

Aizaizvakar bija sestdiena.

Aizparīt būs piektdiena.

18.-7. Nekārtnie darbības vārdi 'būt' un 'nebūt'

Nekārtno darbības vārdu 'būt' un 'nebūt' locīšana ir īpatnēja. Tā jāiemācās no galvas!

	tagadne (šodien)		pagātne (vakar)		nākotne (rīt)	
es	esmu	neesmu	biju	nebiju	būšu	nebūšu
tu	esi	neesi	biji	nebiji	būsi	nebūsi
viņa, viņš	ir	nav	bija	nebija	būs	nebūs
mēs	esam	neesam	bijām	nebijām	būsim	nebūsim
jūs	esat	neesat	bijāt	nebijāt	būsit	nebūsit
viņas, viņi	ir	nav	bija	nebija	būs	nebūs

1. Izmanto tabulu un ieraksti teikumā pareizo darbības vārdu! Darbības vārdu 'būt' vai 'nebūt' vari izmantot jebkurā teikumam atbilstošā formā!

- Es _____ meitene.
- Tu vakar _____ uz futbola spēli.
- Viņa _____ ļoti jauka.
- Mēs rīt _____ ceļā uz Garezeru.
- Jūs _____ nepaklausīgi!
- Viņi vakar _____ uz pludmali.
- Es rīt _____ pie drauga.
- Jūs vakar _____ garā velosipēdu braucienā.
- Viņš rīt _____ agri mājās no darba.
- Mēs šodien _____ pie vecmammās.
- Tu vakar _____ izbraukumā ar saviem klases biedriem.
- Tu rīt _____ ciemos pie tantes Ilzes.
- Es aizvakar _____ ļoti, ļoti noskumusi.
- Viņa rītvakar _____ ar savām draudzenēm.
- Jūs parīt _____ uz koncertu.

Ziemas miegā

Imants Lasmanis

Visi eži miegā,
Visi lāči sniegā,
Visas peles alās,
Klusums malu malās.

Zivis guļ zem ledus,
Bites tur, kur medus,
Brūnaliņas – kūtī,
Leduspuķes – rūtī.

Tikai savā kaktā
Gailis augstā laktā
Pēkšņi paceļ balsi,
Nemana, ka sals ir.

Lauskis iet gar paksi:
Gailis tiešām traks ir,
Pamodinās ļaudis,
Kumeliņus raudus.

Tad ar basām kājām
Prom uz rūķu mājām
Aiziet, soli vingru,
Viņš pa ledu stingru.

19. Lāči

Nezināms autors

Ja tev garšo medus, tad tev ir kas kopējs ar lāčiem. Tev vēl ir arī kas cits kopējs ar lāčiem. Tu ej skolā un mācies, un arī lācēni – lāču bērni – mācās. Atšķirība ir tāda, ka lāči mācās tikai vienu gadu, bet tu – daudzus.

Lācēni piedzimst ziemā. Tad vēl ir auksts. Lāču māte guļ, miegaina savā migā, bet savus lācēnus pabaro. Lācēni sākumā ir pārāk nevarīgi, lai ietu ārā aukstumā. Tā visi lāči turpina miegā snaust līdz pavasarim.

Kad parādās pirmie pumpuri un asni, lāčiem ir laiks celties. Lāču māte ir izsalkusi, jo ziemā nav ēdusi. Pamazām sākas lācēnu skola. Viņi paliek mātes tuvumā un mācās meklēt ēdienu.

Lāči nav izvēlīgi, viņi ēd visu – vispirms pumpurus un asnus. Ja izdodas noķert kādu peli vai kurmi, lāču māte ar tiem baro lācēnus. Lāči ir visstiprākie dzīvnieki mežā. Tomēr paši tie nemedī. Lāči labprāt ēd stirnu, ja kāds cits to ir nomedījis. Lācēni arī iemācās, ka skudras var

būt garšīgas. Izjaukt skudru pūzni un uz mēles uzlasīt skudras ir viegli.

Katrā mežā dažkārt nogāžas koki. Tajos labprāt ierīko mājokļus dažādi kukaiņi. Lāču mātei tādu koku pārlauzt ir tīrais nieks. Ieskaties kādreiz mežā kādā puspuvušā kokā! Tur dzīvo liela kukaiņu dažādība. Lācēni iemācās, ka tie visi ir garšīgi.

Vasarā sākas ogošana. Mēs lasām ogas pa vienai un liekam traukā. Lāči ēd mellenes vai kazenes ar visiem zariem, lapām un ērkšķiem. Neviena nesūdzas, ka ērkšķi sāpīgi dur.

No ūdens lāči nebaidās, tie labi prot peldēt. Ir redzēts, ka lāči ar ķepu zvejo zivis.

Lācis nosēžas upes malā. Kad kāda zivs atpeld pa ķērienam, caps – tai ar ķepu – un mutē iekšā.

Un kur tad vēl medus meklēšana! Lāčiem ir laba oža, tāpēc lāči medu saoz. Pēc medus lācēni veikli uzrāpjas kokā – iebāž ķepu koka dobumā un izvelk medus kāres. Dūsmīgās bites dzeļ. Bet biežais kažoks lāči pasargā. Bišu dūrieni lāčus netraucē.

Dažreiz nepaklausīgs lācēns dabū pērienu ar mātes smago ķepu. Briesmu brīdī lāču māte ar rūkšanu uzsūta lācēnus augšā kokā. Kad briesmas garām, viņa nosauc tos lejā.

Ziemai tuvojoties, lāči ierīko alu ziemas miegam. To lāču māte dara kopā ar lācēniem. Viņi atrod alu un izrok to dziļāku vai meklē labi paslēptu vietu zem klintīm. Arī otro ziemu lācēni pavada kopā ar māti. Taču nākamajā pavasarī viņa tiem liks pašiem par sevi gādāt un dzīs projām.

Tāpēc lācēniem vienā gadā ir jāiemācās medīt, ogot, atrast medu, vienmēr sagādāt ēdienu, uzmanīties no cilvēkiem, izvairīties no cīņas ar citiem lāčiem un iekārtot ziemai mīgu. Nemaz nav tik viegli būt lācim!

Jaunie vārdi				
asns	dobums	dzīt, dzen, dzina, dzīs	ērķšķis	izvairīties, izvairās, izvairījās, izvairīsies
izvēlīgs, -a	kazene	klints	kopējs	kurmis
medīt, medī, medīja, medīs	medus kāres	nevarīgs, -a	ogot, ogo, ogoja, ogos	pa ķērienam
pumpurs	puspuvis, -usi	skudru pūznis	snaust, snauz, sauda, snaudīs	tīrais nieks

10. Raiba gotiņa, zelta radziņi.

11. Maza raiba gotiņa, salds, salds
pieniņš.

19.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošā vārda ciparu!

1. asns	2. dobums	3. ērkšķis	4. kazenes	5. klints	6. kurmis
7. pumpurs	8. skudru pūznis				

19.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Izteicieni

1. Izlasi izteicienus! Kā tu tos izskaidrotu? Raksti uz līnijas savu atbildi! Uzzīmē attēlu, kas paskaidro izteicienu, vai izdomā un uzraksti teikumu ar šo izteicienu!

a. pa ķērienam _____

b. tīrais nieks _____

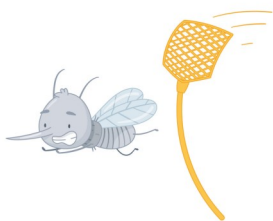

19.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārds

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Savieno vārdu ar atbilstošo attēlu!

dzīt
izvairīties
medīt
ogot
snaust

2. Izlasi teikumus! Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

- Vai esi kādreiz bijis _____ mežā vai saimniecībā, kur audzē zilenes?
- Es cenšos _____ no nepatīkamām situācijām.
- Vakar biju _____ kopā ar savu brāli.
- Kaķis _____ peli alā.
- Man patīk _____ zem koka dārzā.

19.-4. Mācīsimies jaunos vārdus! Īpašības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

1. izvēlīgs 2. nevarīgs 3. kopējs

- a. Ja es nespēju kaut ko izdarīt, tad es esmu _____.
- b. Ja es neēdu konfekti, ko man piedāvā, tikai tādēļ, ka tā nav mana mīļākā konfekte, tad es esmu _____.
- c. Mums ar brāli abiem ir _____ Lego rotaļlietu plaukts.

2. Uzraksti divus stāstījuma un divus jautājuma teikumus ar lodziņā esošajiem vārdiem!

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____
- f. _____

19.-5. Es apgūstu jaunu informāciju

Izlasi tekstu! Izpildi uzdevumus!

Teksta nosaukums: _____

Autors: _____

Trīs fakti:

1. _____

2. _____

3. _____

Ilustrācija

Visinteresantākā lieta, ko es iemācījos:

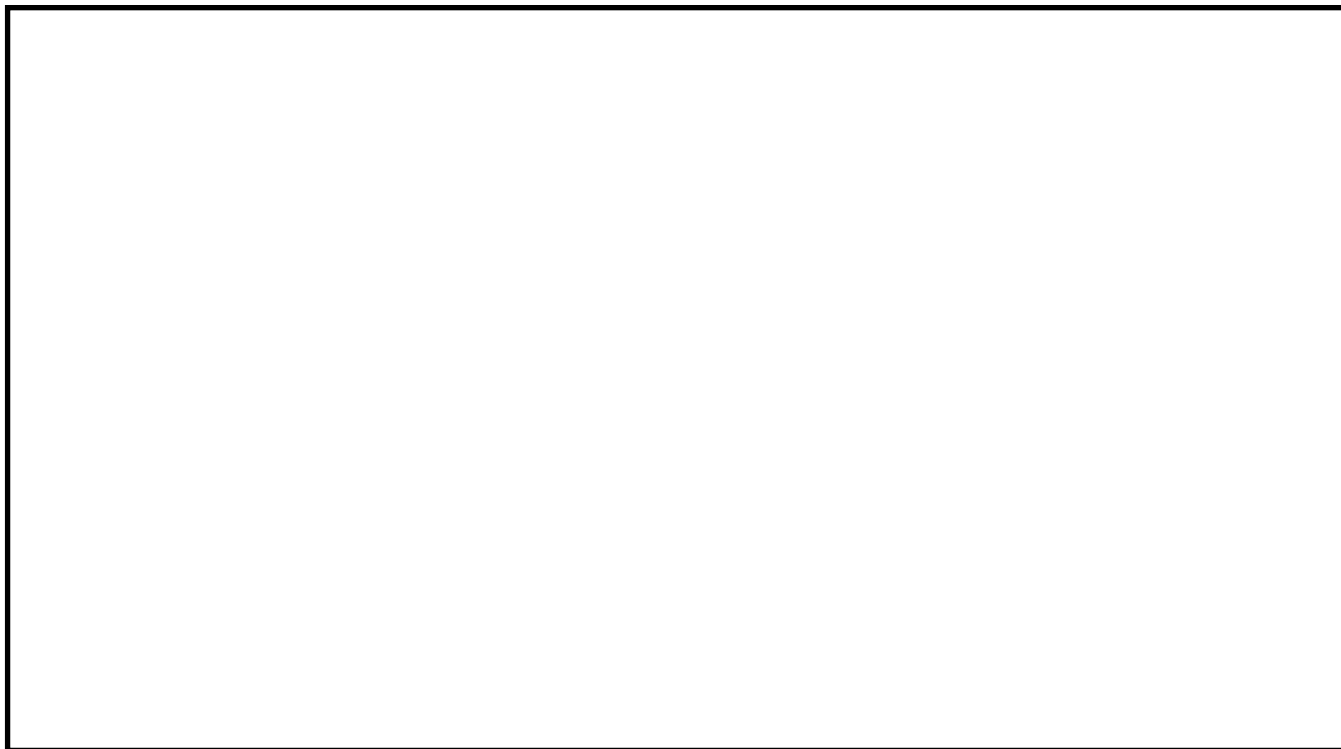
Galvenā doma:

Manas domas par šo tekstu:

19.-6. Zīmē un stāsti!

Izlasi tekstu! Uzzīmē attēlu, kas ilustrē tekstu! Uzraksti divus vai trīs teikumus par savu zīmējumu!

No ūdens lāči nebaidās, tie labi prot peldēt. Ir redzēts, ka lāči ar ķepu zvejo zivis. Lācis nosēžas upes malā. Kad kāda zivs atpeld pa ķērienam, caps – tai ar ķepu – un mutē iekšā.

19.-7. Izpētī un raksti!

Tekstā stāstīts par lāčiem. Pasaulē ir dažādas lāču sugas. Rīkojies tā:

- 1) izvēlies divas lāču sugas;
- 2) sameklē par tām informāciju;
- 3) atrodi atbilstošo lāču sugu attēlus un ielīmē vai uzzīmē tos lodziņos;
- 4) uzraksti 5-6 teikumus (vienu rindkopu) par to, ko par šiem lāčiem iemācījies!

19.-8. Darbības vārds 'iet'

Darbības vārda 'iet' locīšana ir īpatnēja. Tā jāiemācās no galvas!

Persona	Vietniekvārds	tagadne (šodien)	pagātne (vakar)	nākotne (rīt)
1. personas vienskaitlis	es	ēju	gāju	iešu
2. personas vienskaitlis	tu	ej	gāji	iesi
3. personas vienskaitlis	viņš, viņa	iet	gāja	ies
1. personas daudzskaitlis	mēs	ejam	gājām	iesim
2. personas daudzskaitlis	jūs	ejat	gājāt	iesiet
3. personas daudzskaitlis	viņi, viņas	iet	gāja	ies

1. Lasi teikumus! Izmanto tabulu un ieraksti teikumos darbības vārdu 'iet' pareizā formā!

- Es rīt _____ pastaigāties.
- Viņi _____ pa ceļu.
- Mēs vakar _____ caur mežu.
- Vai tu parīt _____ peldēt?
- Viņa _____ pa meža taku.
- Jūs rīt _____ uz pludmali.
- Mēs šodien _____ uz pludmali.
- Jūs aizvakar _____ gulēt vēl.
- Es _____ pastaigāties ar savu draudzeni.
- Tu rīt _____ pirkt mēbeles.
- Viņas vakar _____ iepirkties.

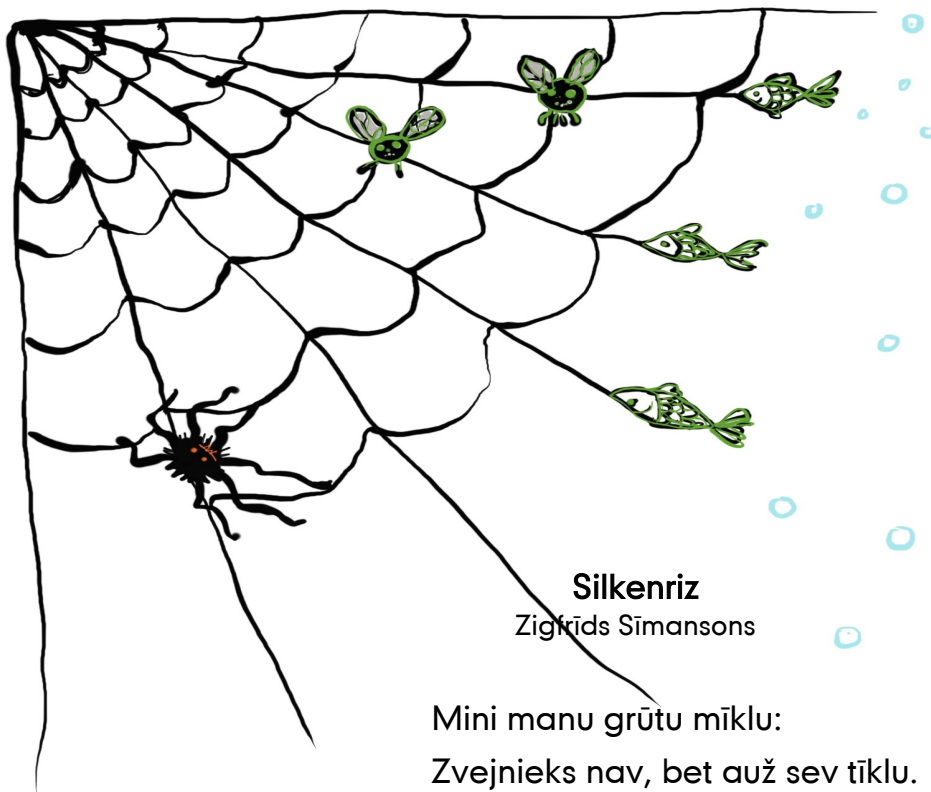
19.-9. Darbības vārds 'dot'

Darbības vārda 'dot' locīšana ir īpatnēja. Tā jāiemācās no galvas!

Persona	Vietniekvārds	tagadne (šodien)	pagātne (vakar)	nākotne (rīt)
1. personas vienskaitlis	es	dodu	devu	došu
2. personas vienskaitlis	tu	dod	devi	dosi
3. personas vienskaitlis	viņš, viņa	dod	deva	dos
1. personas daudzskaitlis	mēs	dodam	devām	dosim
2. personas daudzskaitlis	jūs	dodat	devāt	dosiet
3. personas daudzskaitlis	viņi, viņas	dod	deva	dos

1. Lasi teikumus! Izmanto tabulu un ieraksti teikumos darbības vārdu 'dot' pareizā formā!

- Viņi _____ man naudu.
- Mēs vakar _____ kaķim sauso barību.
- Es rīt _____ tev savas skaistākās kurpes.
- Es _____ viņam savu zīmuli.
- Tu parīt _____ Kārlim ielūgumu uz balli.
- Viņa vakar _____ brālim konfekti.
- Jūs aizparīt _____ Guntim jaunu kreklus.
- Tu _____ tantei Marijai apsveikuma kartīti.
- Mēs parīt _____ visiem pa vienam cepumam.
- Viņš aizvakar _____ putnam barību.
- Viņas _____ suņiem kaulus.

Silkenriz
Zigfrīds Sīmansons

Mini manu grūtu mīklu:
Zvejnieks nav, bet auž sev tīklu.
Tīkla malā pašam mājas,
Roku nav, bet sešas kājas.

Nekāro viņš zivju, zušu,
Tam tīk tīklā redzēt mušu!
Bieži pūkains, bet bez bārdu.
Vai Jūs zināt viņa vārdu?

20. Izīrējama māja

Tamāra Arāja

Kaija un viņas brālis Reinis aizgāja uz tirgu. Viņi nopirka lielu ķirbi un pārnesa to mājā. Kaija sameklēja avīzes, kur ķirbi uzlikt. Reinis atnesa nazi.

„Šogad negriezīsim spoku seju, griezīsim māju,” Kaija ieteica. „Redzi, te griezīsim durvis, te – logus. Vakarā ieliksīm ķirbī sveci, būs skaisti!”

Kaija un Reinis izlika ķirbi dārzā pie vecās ābeles.

„Pagaidi!” Reinis sauca. Viņš ieskrēja istabā un kaut ko rakstīja. Tad viņš iznāca ārā un piesprauda pie ķirbja zīmīti.

Uz tās bija rakstīts – „Izīrējama māja”. Bērni pasmējās un aizgāja.

Pa dārzu lidinājās trīs lapsenes.

„Nāk ziema, dzīvoklis vajadzīgs,” lapsenes sīca. Lapsenes ielidoja ķirbī un to apskatīja.

„Logi par plašu, pūtīs vējš,” tās sprieda. Lapsenes sāka strādāt. Tās aizvilka logiem priekšā plānu, plānu papīra kārtiņu, kādu tikai lapsenes prot pagatavot.

„Vējš pūtīs arī pa durvīm, nav vērts pūlēties,” lapsenes apskatīja savu darbu. „Meklēsim citu māju.”

No zara, kurā karājās sārts ābols, nolaidās zirneklis.

„Labā māja,” viņš šūpojās uz garajām kājām. „Tikai aizkari derētu.”

Zirneklis sāka aust. Katram logam viņš piekāra skaistus, plānus zirnekļa tīkla aizkarus. Tad zirneklis apsēdās aizdurvē.

„Neviena muša manā mājā nenāk. Laikam baidās,” zirneklis sprieda. „Kāpšu atpakaļ ābelē, tur tomēr labāk.”

Pa zāli cilpoja zaķu mamma.

"Iz-īrē-ja-ma mā-ja," viņa skaļi lasīja. "Maniem bērniem vajadzīga laba, silta māja."

Zaķene apskatīja mājas iekšpusi.

"Mītrs," viņa sarauca degunu. "Gandrīz vai slapjš. Bet to var labot."

Zaķene izplūca kušķi pūkainas vilnas no sava kažoka un nolika ķirbja mājā uz grīdas. Tad viņa plūca vēl un vēl... Drīz vien ķirbja mājas grīda bija klāta ar mīkstu, pelēku zaķa vilnu.

"Bērniem būtu labi," zaķu mamma lūrēja pa mājas durvīm, "bet es pati netieku iekšā. Tā nav laba māja, ja mātei jāguļ ārpusē. Jāmeklē cita māja."

Zaķene aizlēca prom. Garām ķirbja mājai skrēja vāvere.

"Laba māja tiem, kam patīk uz zemes dzīvot," vāvere apskatīja ķirbi. "Man gan labāk koka galotnē. Bet ciema kukulis jaunajiem kaimiņiem gan derētu."

Vāvere aizskrēja un drīz bija atpakaļ. Viņa ielika ķirbja mājā trīs lazdu riekstus un vienu kastani. Tad vāvere piesita ar asti un uzskrēja kokā.

"Čak, čak," viņa sauca "Gaidīt nav laika. Gan kādreiz atkal atskriešu."

Tad dārzā viss noklusa. Tikai vēlā pēcpusdienā no krūmiem iztecēja balta pele. Tai bija sarkanās acis un gara, gara aste. Pele aptecēja ķirbja mājai apkārt un ielēca pa durvīm.

"Ai, kas par skaistu māju!" viņa sasita ķepas. "Ar logiem un aizkariem, un siltu, siltu paklāju. Un paskat! – kāds pat pirmās vakariņas atnesis! Nāciet nu, bērni, te gan mums būs laba dzīve!"

Kad vakarā Kaija un Reinis ar sveci izgāja dārzā, viņi pārsteigti apstājās. Ķirbja mājas durvīm bija priekšā aizvilкта liela ozola lapa. Kaija un Reinis piebāza acis pie durvju šķirbas. Tavu brīnumu! Mājā pīkstēja veselas desmit baltas peles.

"Klusu, klusu, ka neiztraucējam," Kaija un Reinis kāpās atpakaļ. "Labi gan, ka šogad negriezām spoku seju, bet tādu noderīgu ķirbja māju!"

Tikai to, kā peles samaksās par māju īri, – to gan bērni nevarēja izdomāt.

Jaunie vārdi				
aizdurve	aizkari	aust, auž, auda, audīs	ābele	ciema kukulis
ietecēt, ietek, ietecēja, ietecēs	ieteikt, iesaka, ieteica, ieteiks	izīrējams, -ama	īre	kušķis
lapsene	lazda	lūrēt, lūr, lūrēja, lūrēs	mitrs, -a	piesist asti, piesit asti, piesita asti, piesītis asti
pūlēties, pūlas, pūlējās, pūlēsies	saraukt, sarauc, sarauca, sarauks	sīkt, sīc, sīca, sīks	šķirba	tirgus
vilna				

12. Četri stabi, divi ragi, aizmugurē — pātadziņa.
13. Kas uztaisa tiltu bez neviena balkā?
14. Kā vējš skrien, kā miets atduras.

20.-1. a Mācīsimies jaunos vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Pēc tam iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. aizdurve

2. aizkari

3. ābele

4. ciema kukulis

5. īre

20.-1. b Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Pēc tam iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. kušķis

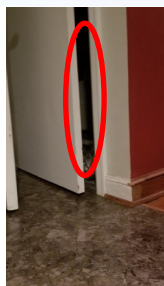
2. lapsene

3. lazda

4. šķirba

5. vilna

20.-2. Mācīsimies jaunos vārdus! Darbības vārdi

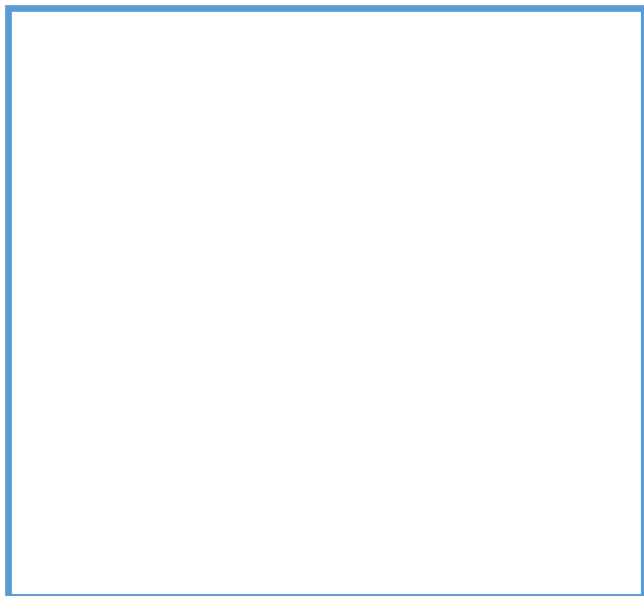
1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Izlasi dotās vārdu nozīmes un pieraksti katrai atbilstošā vārda ciparu! Ja nesaproti vārda nozīmi, meklē palīdzību tekstā!

1. aust	2. ietecēt	3. ieteikt	4. lūrēt	5. piesist asti
6. pūlēties	7. saraukt	8. sīkt		

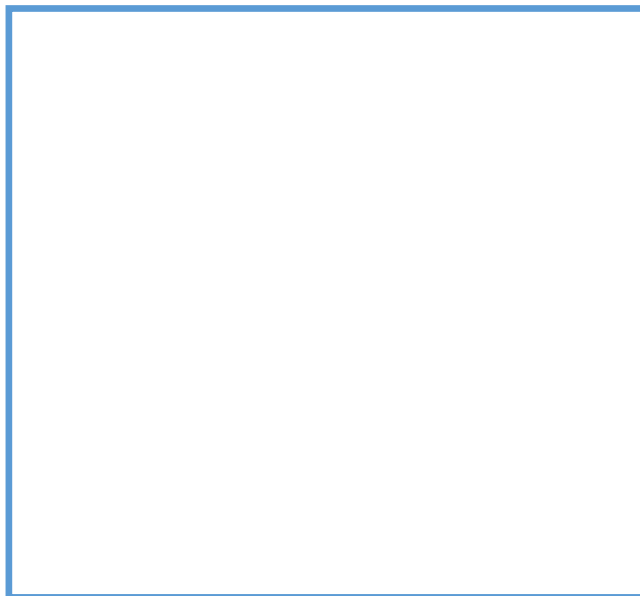
- a. _____ Darināt audumu, tīklu.
- b. _____ Savilkt grumbās (pieri, uzacis, degunu).
- c. _____ Dot padomu (ko darīt).
- d. _____ Tecināt ienākt, ieiet.
- e. _____ Radīt vienmuļu, smalku un ilgstošu skaņu, kādu rada, piem., lidojošs ods.
- f. _____ Slepus skatīties, vērot.
- g. _____ Darīt, strādāt, lai sasniegtu mērķi.
- h. _____ Ar strauju kustību pakustināt asti.

2. Atrodi un ielīmē vai uzzīmē lodziņos atbilstošus attēlus!

ods sīc

kāds dzīvnieks piesit asti

20.-3. Kas to teica?

1. Izlasi tekstu! Kas stāstā to teica? Apvelc pareizo atbildi!

a. "Nāk ziema, dzīvoklis vajadzīgs."

- 1. zaķene
- 2. lapsene
- 3. zirneklis

b. "Aizkari derētu."

- 1. zirneklis
- 2. lapsene
- 3. pele

c. "Maniem bērniem vajadzīga laba, silta māja."

- 1. pele
- 2. zirneklis
- 3. zaķene

d. "Laba māja, tiem kam patīk uz zemes dzīvot."

- 1. lapsene
- 2. vāvere
- 3. muša

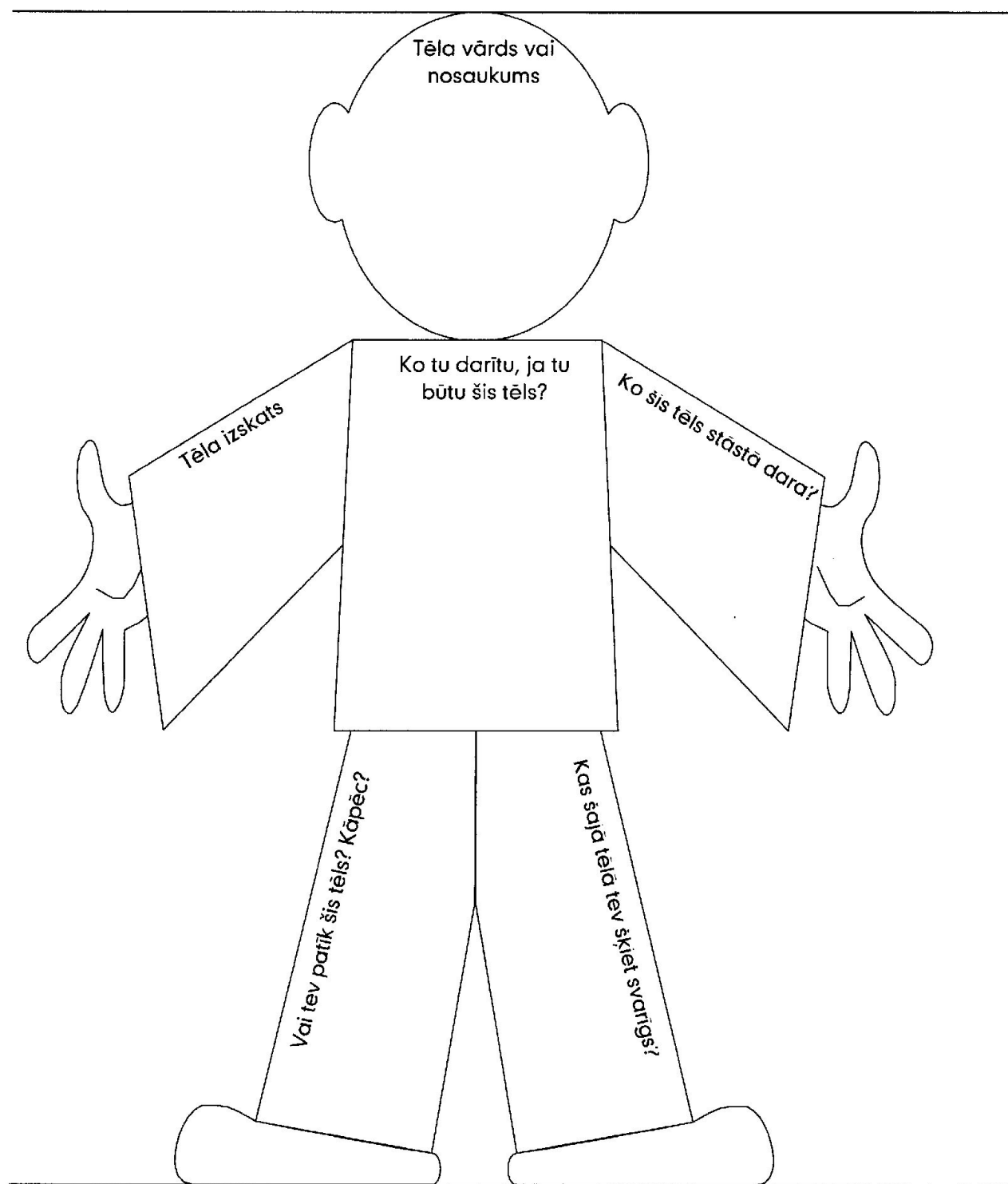
e. "Ai, kas par skaistu māju!"

- 1. pele
- 2. zaķene
- 3. vāvere

2. Uzraksti, kāpēc pele domāja, ka māja ir skaista un viņai tā labi noderēs.

20.-4. Stāsta tēls

Izvēlies kādu stāsta tēlu! Atbildi uz jautājumiem!

20.-5. Ja es būtu...

Stāstā 'Izīrējama māja' ir vairāki tēli. Izvēlies vienu un uzraksti, kāda būtu tava dzīve, ja tu būtu šis tēls! Ko tu katru dienu darītu? Tad uzzīmē pašportretu!

[illegible]

20.-6. Teikumi

Uzraksti stāstījuma teikumu, jautājuma teikumu un izsaukuma teikumu par katru no minētajiem tēliem!

a. lapsene

Lapsenes līdinājās ap manu galvu.

Kur aizlaidās lapsene?

Netraucē mani, lapsene!

b. zirneklis

c. zaķis

d. vāvere

e. pele

20.-7. Teikumu paplašināšana

Teikumā jābūt darītājam, piem., 'mamma', un darbībai, piem., 'dzied'. 'Mamma dzied.' ir ļoti vienkāršs teikums. Lai padarītu to interesantāku, teikumu var paplašināt, liekot klāt citus lietvārdus un darbības vārdus, īpašības vārdus, vietniekvārdus vai apstākļa vārdus.

Piemēram:

Mamma dzied.

Mamma dzied dziesmu.

Mana mamma dzied skaistu dziesmu.

Mana mīļā mamma skaļi dzied skaistu dziesmu.

1. Paplašini katru no šiem teikumiem! Jo vairāk vārdu, jo interesantāks teikums, kas pastāsta vairāk par darītāju un ko tas dara.

a. Zaķis cilpo.

b. Vāvere skrien.

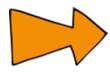
c. Lapsene lido.

d. Zirneklis auž.

g. Bērni smejas.

h. Kaija un Vilis lūr.

20.-8. Apstākļa vārdi

ATCERIES! Apstākļa vārdi ir patstāvīgi, nelokāmi vārdi, kas norāda darbības laiku, vietu vai mēru. Lielākā daļa apstākļa vārdu ir radušies no citu vārdšķiru formām un vārdu savienojumiem.

Nozīme	Apstākļa vārdi
vietas	apakšā, augšā, augšup, apkārt, ārā, blakām, blakus, citur, iekšā, kopā, kur, līdzās, nekur, pretī, priekšā, projām, šē, šeit, šurp, tālāk, tālu, te, tepat, tuvāk, tuvu, tur, vistālāk, vistuvāk, visur u.c.
laika	agri, aizvakar, atkal, citreiz, dažreiz, drīz, jau, kad, kādreiz, nekad, parīt, pašlaik, rīt, šodien, šoreiz, šorīt, šovasar, šoziem, tad, tagad, tūlīn, tūlīt, vakar, vēlāk, vēl u.c.
mēra	cik, daudz, diezgan, ļoti, maz, mazāk, mazliet, nemaz, pavisam, pilnīgi, puslīdz, vairāk, tik u.c.

Apstākļa vārdi parasti paskaidro:

- darbības vārdu, piemēram, Tūlīt kāpšu vannā. (Kad kāpšu? Tūlīt)

1. Pasvītro teikumā darbības vārdu(s)! Uz līnijas uzraksti apstākļa vārdu, kas paskaidro darbības vārdu!

- Kaija un Reinis _____ meklē ķirbi.
- Zaķi _____ skrien pa dārzu.
- Melnais zirneklis _____ auž skaistu tīklu.
- Lapsenes _____ lidoja un _____ sīca.
- Vāvere _____ aizskrēja uz mežu.
- Baltā pele _____ sasita ķepas.

21. Ķengurmātes nerātnais Kārlis

Tamāra Arāja, Daces Copeland redakcijā

Ķengurmāte uzvilka savu jauno, gaiši brūno kostīmu un sakopa savu spīdīgo degunu. Tad viņa paņēma rokassomu un teica dēlam:

"Kārli, iesim nu staigāt!"

Kārlis tūliņ arī bija klāt. Māte viņam noslaucīja muti, sasēja kurpju saites, un nu varēja iet.

Ārā spīdēja saule, viss apkārtnē bija zaļš un svaigs. Balts ceļš aizstiepās līdz pašai debesu malai. Kārlis lēkāja no vienas kājas uz otru. Kas gan viss te bija redzams un piedzīvojams!

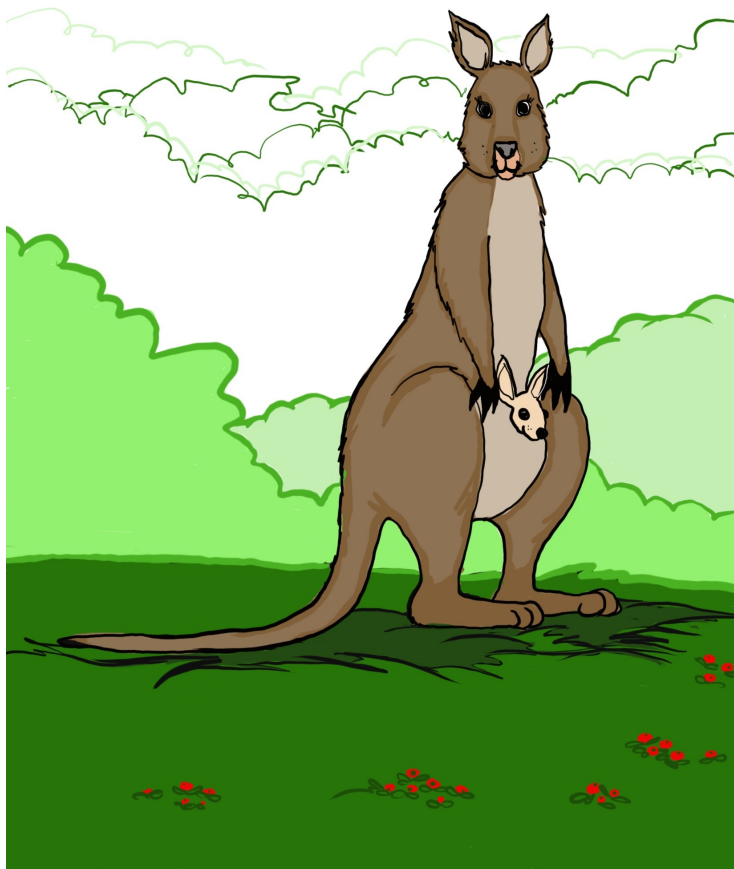
"Labrīt, labrīt, truša kundze," ķengurmāte sveicināja. "Kā klājas jūsu 29 bērniem?" Abas māmiņas stāvēja ceļa malā un sarunājās. Pēc brīža ķengurmāte paskatījās apkārt.

"Kārli!" viņa sauca, "laiks iet tālāk. Kārli! Kārli! Kur tu esi, Kārli?" Bet Kārlis bija kaut kur pazudis. Kaklu pastiepusi, ķengurmāte skatījās šur un tur. Ak, tur jau viņš, palaidnis,

bija – pašā mežmalā! Acīmredzot viņš bija atkal aizmirsis par plēsīgajiem dingo, kas dzīvoja mežā. Hop! Hop! – pāris lēcienos ķengurmāte noķēra dēlu. Hop! Hop! – abi bija atpakaļ uz ceļa un gāja tālāk.

Pie kāda liela, kupla koka ķengurmāte atkal apstājās.

"Ahā," viņa sacīja, "šī izskatās pēc labas vietas, kur mazliet atpūsties." Viņa apsēdās, nolika rokassomu sev blakus un aizvēra acis. Kad viņa tās atkal atvēra... Kur tad nu atkal bija Kārlis? Apsēdies labības laukā, tas plūca un lielā steigā ēda jaunus kviešu asnus. "Kārli!" sauca māte, "vai tu nezini, ka bez atļaujas neko nedrīkst aiztikt? Nāc tūliņ atpakaļ!" Kārlis atlēca pie mātes. Bet pēc brīža tas jau atkal bija kaut kur noklīdis.

"To nu gan vairs nevar izturēt," domāja ķengurmāte, "tur kaut kas ir jādara." Viņa atkal apsēdās un sāka domāt.

Tajā brīdī pa balto ceļu garām braukt gadījās kādas izrādes grupai. "Cik interesanti!" domāja ķengurmāte. Dažādo mākslinieku vidū bija arī kāda māte, kas nesa savu mazo puisīti tādā kā grozā uz muguras. "Cik interesanti!" vēlreiz noteica ķengurmāte. "Šādi bērns nu gan noteikti nekur nevar pazust." Un pēkšņi ķengurmātei radās ideja. Viņa pielēca kājās, sameklēja Kārli un skriešus, lēkšus devās uz veikalu.

"Lūdzu man trīs jardus mīkstas, gaiši brūnas drēbes," viņa, gluži aizsūsusies, prasīja. "Kā arī adatu un diegu." Turpat veikalā ķengurmāte salocīja drēbes gabalu un piešuva to sava kostīma priekšā tā, lai iznāktu kabata. Tad viņa atkal – pēdējo reizi – sameklēja Kārli, pacēla to un – iebāza kabatā.

"Tā," viņa sacīja, „tagad arī tu vairs nekur nevari pazust!” Un tā arī bija. Kārlis sēdēja kabatā. Ideja tik labi patika pārējiem ķenguriem, ka drīz vien jau visas ķenguru mātes sāka šūt sev kleitas ar lielām kabatām. Un es šaubos, vai tagad varēs atrast kaut vienu ķengurmāti, kam nebūtu tādas kabatas!

Jaunie vārdi				
acīmredzot	adata	aizelsies, -usies	apkopt, apkopj, apkopa, apkops	diegs
dingo	izrādes grupa	jards	kabata	kostīms
kvieši	lauks	mākslinieks, -niece	nerātns, -a	noklīst, noklīst, noklīda, noklīdīs
plēsīgs, -a	plūkt, plūc, plūca, plūks	trusis		

Lai bija labi, kam bija labi,
Zaķīšam tam bija labi:
Vai bija ziema, vai vasara,
Pelēks kažoks mugurā.

Tdz.

21.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

Izlasi vārdus! Aplūko attēlus! Pieraksti katram attēlam atbilstošo nosaukumu!

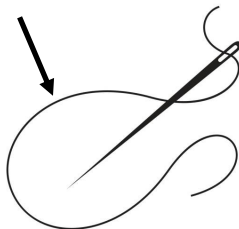
1.

1. adata	2. diegs	3. dingo	4. kabata	5. kvieši	6. trusis
----------	----------	----------	-----------	-----------	-----------

a.

b.

c.

d.

e.

f.

2. Uzraksti paplašinātus teikumus ar katru no jaunajiem vārdiem!

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

21.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Risini krustvārdu mīklu!

1. apkopt 2. noklīst 3. plūkt

Stateniski:

1.

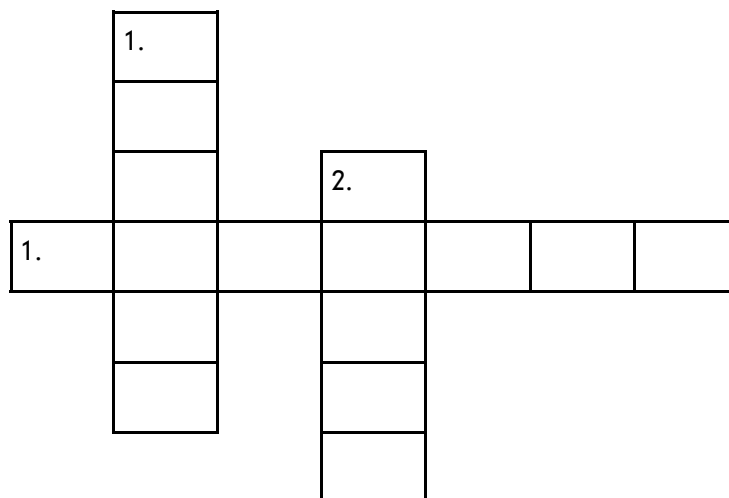

2.

Līmeniski:

1.

21.-3. Stāsta struktūra

Izlasi tekstu! Tad atbilde uz jautājumiem!

Stāsta virsraksts: _____

Kur stāsts notiek?

Kas ir galvenie varoņi?

Kas stāstā notika vispirms?

Kas stāstā notika pēc tam?

Kas notika stāsta beigās?

21.-4. Stāsta sastāvdaļas

Izlasi tekstu! Atbildi uz jautājumiem pilnos teikumos!

Kur stāsts notiek?	
Kas stāstā notiek (sākumā, vidū un beigās)?	
Kāpēc radās problēma?	
Kurš ir galvenais tēls? Kādi tēli vēl ir stāstā?	
Kā problēma tika atrisināta?	
Kādā laikā notiek stāsts?	

21.-5. Smieklīgi apraksti

Aplūko attēlus! Par katrā attēlā redzamo uzraksti smieklīgu teikumu! Tad uzraksti īsu, jocīgu stāstiņu par vienu no attēliem! Izmanto tajā savu smieklīgo teikumu!

Piemēram:

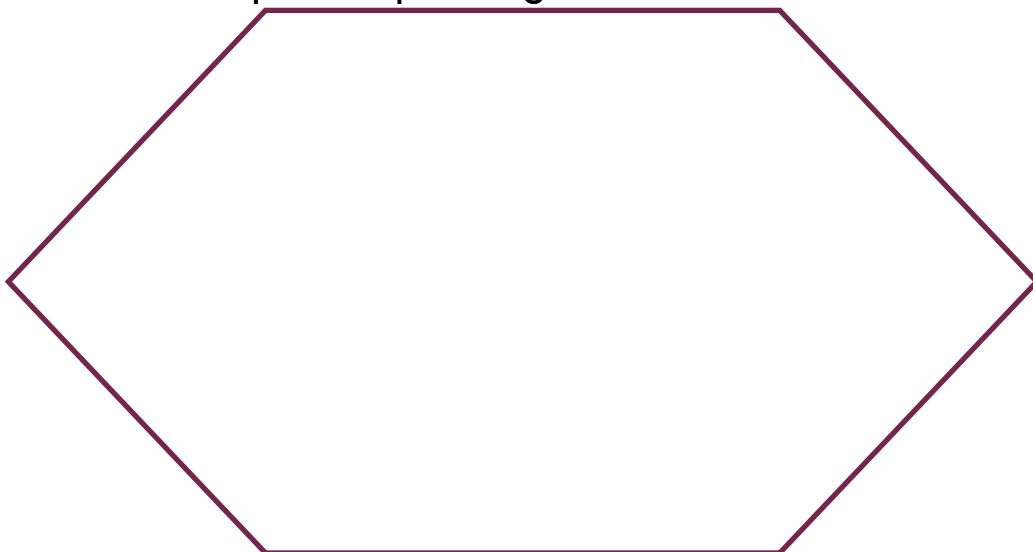
Buču, lūdzu!

[illegible]

21.-6. Mazais ķengurs Kārlis

1. Stāstā mazais ķengurs Kārlis bija liels palaidnis. Citos stāstos un filmās arī ir palaidnīgi tēli. Nosauc dažus no tiem! Radi citu palaidnīgu tēlu un uzraksti par to vienu vai divas rindkopas! Kādas palaidnības viņš vai viņa dara? Kāpēc tēla darbības ir palaidnības? Raksti paplašinātos teikumos!

2. Uzzīmē savā stāstā aprakstīto palaidnīgo tēlu!

21.-7. Apstākļa vārdi, kas paskaidro darbības vārdu

Nozīme	Apstākļa vārdi
vietas	apakšā, augšā, augšup, apkārt, ārā, blakām, blakus, citur, iekšā, kopā, kur, līdzās, nekur, pretī, priekšā, projām, še, šeit, šurp, tālāk, tālu, te, tepat, tuvāk, tuvu, tur, vistālāk, vistuvāk, visur u.c.
laika	agri, aizvakar, atkal, citreiz, dažreiz, drīz, jau, kad, kādreiz, nekad, parīt, pašlaik, rīt, šodien, šoreiz, šorīt, šovasar, šoziem, tad, tagad, tūlīn, tūlīt, vakar, vēlāk, vēl u.c.
mēra	cik, daudz, diezgan, ļoti, maz, mazāk, mazliet, nemaz, pavisam, pilnīgi, puslīdz, vairāk, tik u.c.

Atceries, apstākļa vārdi parasti paskaidro:

- darbības vārdu, piemēram, Vakar braucu ciemos pie tantes. (*Kad braucu? Vakar*)

1. Meklē un pasvītrot teikumos apstākļa vārdus, kas paskaidro darbības vārdus!

- Ķengurmāte veikli uzvilka brūno kostīmu.
- Kārlis ātri steidzās mātei pakal.
- Trušu māte nemierīgi mīņājās ceļa malā.
- Nerātnais Kārlis uzmanīgi paslēpās zem krūma.
- Ķengurmāte lēni apsēdās uz akmens.
- Nerātnais Kārlis pacietīgi sēdēja mātes kleitas kabatā.

2. Vai ievēroji ar kādu galotni beidzas apstākļa vārdi teikumos? Uzraksti šo galotni!

21.-8. Apstākļa vārdu vingrinājums

Nozīme	Apstākļa vārdi
vietas	apakšā, augšā, augšup, apkārt, ārā, blakām, blakus, citur, iekšā, kopā, kur, līdzās, nekur, pretī, priekšā, projām, šē, šeit, šurp, tālāk, tālu, te, tepat, tuvāk, tuvu, tur, vistālāk, vistuvāk, visur u.c.
laika	agri, aizvakar, atkal, citreiz, dažreiz, drīz, jau, kad, kādreiz, nekad, parīt, pašlaik, rīt, šodien, šoreiz, šorīt, šovasar, šoziem, tad, tagad, tūlīn, tūlīt, vakar, vēlāk, vēlu u.c.
mēra	cik, daudz, diezgan, ļoti, maz, mazāk, mazliet, nemaz, pavisam, pilnīgi, puslīdz, vairāk, tik u.c.

1. Aplūko tabulu! Izraksti piecus katras nozīmes apstākļa vārdus! Katram apstākļa vārdam pieraksti piemērotu darbības vārdu! Katru darbības vārdu drīkst izmantot tikai vienu reizi!

Vietas	Laika	Mēra
<i>kopā brauc</i>	<i>šodien rakstu</i>	<i>maz runāju</i>

22. Ceļojums uz Jupiteru Aivars Šmits

Kādu vakaru es darbojos ar savu mehāniskā konstruktora komplektu, un man iznāca raķete. Tai bija jocīgs izskats. Gals bija ļoti ass, un tā izskatījās kā urbis. Es tajā bailīgi iekāpu, jo nezināju, kas tur būs. Kad iekāpu, ieraudzīju tikai latviešu karogu, 13 pogas un vienu krēslu. Ak, jā, un arī zīmīti! Tajā bija rakstīts:

"Aivar!

Šinī raķetē tu redzi 13 pogas, latviešu karogu un vienu krēslu. Uz katras pogas uzrakstīts vienas planētas vai pundurplanētas vārds. Piespied pogu ar tās planētas vai pundurplanētas nosaukumu, uz kuras gribi nokļūt. Kad gribi apstāties, piespied sarkano pogu! Kad gribi braukt uz priekšu, – nospied zaļo pogu! Ja gribi

raķeti pārklāt ar aizsardzības kupolu, tad piespied zilo pogu! Ja nu gribi sākt urbt (Šo raķeti var lietot kā urbi!), tad piespied melno pogu!

Laimīgu ceļojumu!

Brīnumdaris."

Es brīnījos, kā viss tas šeit gadījies. Taču tad atjēdzos: ja gribu nokļūt uz kādas planētas, tad jāsāk rīkoties. Vispirms es nospiedu pogu, uz kuras bija rakstīts 'Jupiters', un tad nospiedu zaļo pogu. Jutos ļoti savādi, jo raķete pacēlās no zemes un sāka lidot aizvien augstāk un augstāk, un augstāk.

Pēkšņi es sadzirdēju brīkšķus. Tie radās no meteoriem. Tūlīņ pat nospiedu zilo pogu, un raķetei pārvilkās pāri aizsardzības kupols. Es biju izglābies no briesmīgo meteoru triecieniem.

Tad es ieraudzīju Jupiteru. Raķete nolaidās uz planētas, un es nospiedu sarkano pogu. Klusi un uzmanīgi izkāpu ārā. Bet kas tad tas? Es redzu cilvēkus! Īstus cilvēkus! Viņi dzīvo lielos stikla kupolos. Mājas stāv uz stikla torņiem un izskatās kā sēnes. Pilsēta ir ļoti, ļoti moderna. Var redzēt arī lidojošas mašīnas. Es mēģināju tikt iekšā kādā kupolā, bet nevarēju atrast durvis. Beidzot es atlaidos pie kāda liela akmens atpūsties. Taču akmens pēkšņi sāka kustēties. Tam izauga kājas, rokas un acis! Es drāzos prom uz raķeti, bet dīvainais radijums skrēja ātrāk un ātrāk! Es skrēju, līdz attapos stāvas klints malā. Tālāk nebija, kur skriet! Radijums skrēja man tuvāk un tuvāk! Es atvēru muti kliedzienam. Un tad... mamma mani modināja, jo bija laiks posties uz skolu.

Jaunie vārdi				
aizsardzības kupols	atjēgties, atjēdzas, atjēdzās, atjēgsies	attapties, attopas, attapās, attapsies	brīkšķis	drāzties, drāžas, drāzās, drāzīsies
meteors	pēkšņi	pundurplanēta	stāvs, -a	urbis
urbt, urbj, urba, urbs				

Zvaigznes esot Dieva acis.

Cik zvaigžņu pie debesīm, tik ļaužu ir pasaulē, katram ir sava zvaigzne.

22.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti attēlam atbilstošajā vārdā izlaistos burtus! Tad par attēlu uzraksti teikumu ar vismaz pieciem vārdiem!

1. aizsardzības kupols 2. meteors 3. pundurplanēta 4. urbis

a.

__e__e__rs

b.

__ __ b __ s

c.

__ __zs__ r __ __ ģb __ s __ u __ __ __ s

d.

p __ n __ u __ __ l __ n ģ __ a __

22.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus!

1. atjēgties 2. attapties 3. drāzties 4. urbt

2. Vārdiem 'atjēgties' un 'attapties' ir ļoti līdzīgas nozīmes: *pēkšņi saprast, aptvert*. Uzraksti divus teikumus: vienā teikumā lieto vārdu 'atjēgties' un otrā teikumā lieto vārdu 'attapties'.

a. _____

b. _____

3. Papildini teikumus ar atbilstošajiem vārdiem!

a. 'Ātri, steigā skriet' nozīmē _____.

b. Darbarīks, ar ko veidot caurumu, ir _____.

3. Uzzīmē raketi ar urbi!

22.-3. Ko Aivars domā?

Izlasi tekstus! Tad runas burbuļos ieraksti ko, tavuprāt, katrā brīdī domā Aivars!

Kādu vakaru es darbojos ar savu mehāniskā konstruktora komplektu, un man iznāca raķete. Tai bija jocīgs izskats. Gals bija ļoti ass, un tā izskatījās kā urbis. Es tajā bailīgi iekāpu, jo nezināju, kas tur būs. Kad iekāpu, ieraudzīju tikai latviešu karogu, 13 pogas un vienu krēslu.

Pēkšņi es sadzirdēju brīkšķus. Tie radās no meteoriem. Tūlīt pat nospiedu zilo pogu, un raķetei pārvilkās pāri aizsardzības kupols. Es biju izglābies no briesmīgo meteoru triecieniem.

Tāču akmens pēkšņi sāka kustēties. Tam izauga kājas, rokas un acis! Es drāzos prom uz raķeti, bet dīvainais radījums skrēja ātrāk un ātrāk! Es skrēju, līdz attapos stāvas klints malā. Tālāk nebija, kur skriet! Radījums skrēja man tuvāk un tuvāk! Es atvēru muti kliedziem.

22.-4. a Uz kurieni tu lidotu?

IEVĒRO: Darbības vārds **vēlējuma izteiksme** izsaka darbību, kas **varētu notikt**. Vēlējuma izteiksmes formu rakstībā jāievēro, ka pirms izteiksmes rādītāja -tu vai -tos rakstāms tāds pats burts, kāds ir nenoteiksmē.

Nenoteiksme	Vēlējuma izteiksme
braukt	brauktu
būvēt	būvētu
lidot	lidotu
griezties	grieztos

1. Izlasi jautājumus un atbildi uz tiem pilnos paplašinātos teikumos!

a. Kāda izskatītos raķete, ko tu būvētu? _____

b. Uz kuru planētu tu gribētu lidot? Kāpēc? _____

c. Kāda izskatītos savas izvēlētās planētas virsma? _____

d. Ko tu satiktu uz tavas planētas? _____

e. Kādu māju tu uzbūvētu uz savas planētas? _____

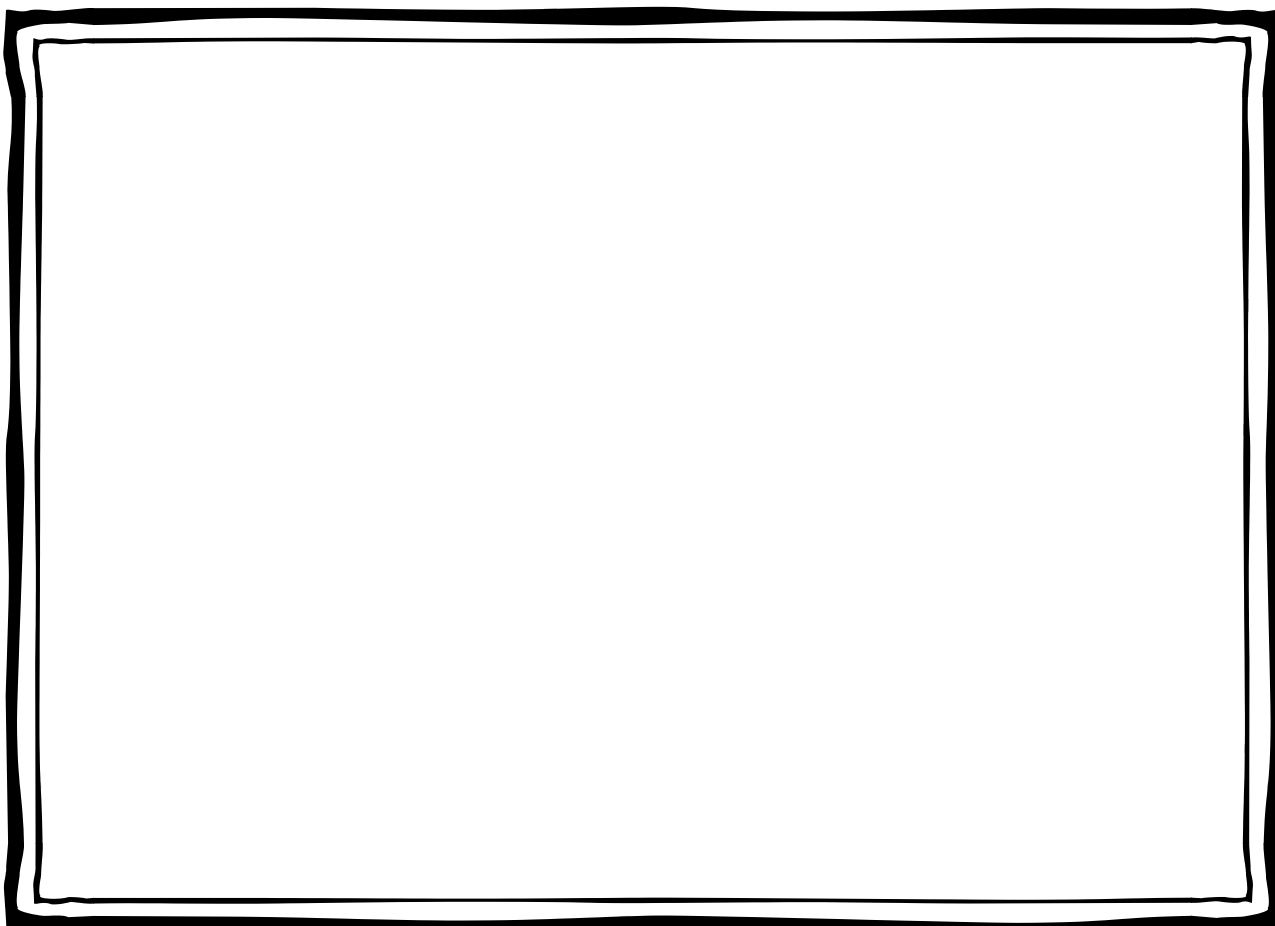
22.-4. b Uz kurieni tu lidotu?

f. Cik ilgi tu dzīvotu uz planētas? _____

g. Kas tev būtu jādara, lai salabotu salūzušu raketi? _____

h. Ko tu darītu, kad tu atgrieztos mājās? _____

2. Uzzīmē planētu, uz kuru aizlidojī!

22.-5. Stāsta varonis

Stāstam "Ceļojums uz Jupiteru" ir varonis. Kā viņu sauc? _____

Uzzīmē varoni! Uzaksti par viņu sešus vai septiņus paplašinātus teikumus!

[illegible]

22.-6. Lietvārds, īpašības vārds, vietniekvārds, darbības vārds un apstākļa vārds

Izlasi teikumus! Tad ieraksti katru vārdu attiecīgajā slejā!

a. Vai tu vakar redzēji manu zilo kreklu?

lietvārdi	īpašības vārdi	vietniekvārdi	darbības vārdi	apstākļa vārdi

b. Zīle rīt brauks uz lielo pilsētu.

lietvārdi	īpašības vārdi	vietniekvārdi	darbības vārdi	apstākļa vārdi

c. Mēs ar brāli būsīm vasaras nometnē.

lietvārdi	īpašības vārdi	vietniekvārdi	darbības vārdi	apstākļa vārdi

d. Raibais putns katru rītu dzied skaistāko dziesmu, ko es jebkad esmu dzirdējis!

lietvārdi	īpašības vārdi	vietniekvārdi	darbības vārdi	apstākļa vārdi

22.-7. Ko es atceros?

1. Ieraksti tabulā dažādus norādīto vārdšķiru vārdus! Aizpildi visas ailītes!

lietvārdi	īpašības vārdi	vietniekvārdi	darbības vārdi	apstākļa vārdi
<i>spilvens</i>	<i>brīnišķīgs</i>	<i>mans</i>	<i>jāt</i>	<i>vakar</i>

2. Katras tabulas rindas vārdus iesaisti vienā teikumā! Teikumu var papildināt ar citiem vārdiem. Lieto vārdus pareizā formā!

a. Vakar es jāju uz tirgu ar savu brīnišķīgo spilvenu.

- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____
- f. _____

23. Lorēnas zvaigznes

Zinta Aistare

Lorēna pavilka aizkarus sāņus un paskatījās ārā pa savas guļamistabas logu. Ārā bija nakts. Vasaras nakts ar skaidrām debesīm. Mēness spīdēja nakts debesīs kā spoža, balta ripa. Ja ieskatījās labi uzmanīgi, Lorēna varēja saredzēt mēness zilganās acis un platu, jautru smaidu. Skatoties tādā mēnesī, gribot negribot bija jāsmaida pretī.

Lorēna smaidīja. Bet viņa vairs neskatījās uz mēnesi. Viņa skatījās uz zvaigznēm. Tik daudzas zvaigznes šonakt iekāpušas debesīs! Un cik skaistas tās bija! Neskaitāmas sīkas uguns acis! Lorēna pielika pirkstu pie loga rūs. Ja nebūtu starpā loga, viņa domāja... Ja varētu iziet ārā un skatīties tieši debesīs...

Tikai vienu reizi gadā Lorēnai bija atļauts iziet ārā tik vēlu naktī, ka varēja redzēt visas zvaigznes. Tas bija naktī, kad debesis vai sprāga pušu – ceturta jūlija naktī, Amerikas Savienoto Valstu Neatkarības svētkos. Tad mamma un tētis iznesa ārā segu un izklāja to zālē. Mamma, tētis, Lorēna un viņas mazais brālis Markus – viņi visi atgūlās uz zemes un skatījās debesīs.

Dažkārt arī kaķis Poga nogūlās viņiem blakus, bet sprādzienu trokšņi to parasti aizbaidīja. Drīz sākās brīnumi. Nakts debesis piešķīda pilnas visvisādām burvīgām krāsām. Tās bija kā krāsainas zvaigznes, kas krita no debesīm.

Lorēnai šīs svētku raķetes likās vēl jo sevišķākas, jo nākamajā rītā sākās viņas svētki. Piektajā jūlijā bija Lorēnas dzimšanas diena. Mamma viņai bija stāstījusi, kā viņa bija skatījusies un priecājusies par krāšņajām raķetēm, bet pēc izrādes braukusi uz slimnīcu. "Un nākamajā dienā mums sākās patiešām lieli svētki!" mamma stāstīja. "Mēs svinējam tavu pašu pirmo dzimšanas dienu!" Tāpēc Lorēnai likās, ka skaistās raķetes svilpa un uguņoja debesīs arī viņas dēļ. Viņai gandrīz likās, ka visi svinēja dzimšanas dienu kopā ar viņu.

Šovasar Lorēnai palika seši gadi. Mamma un tētis atkal iznesa dārzā segu un

izklāja to zālē. Viņi visi četri nogulās zemē un vēroja vēl klusās debesis. Lorēnai likās mazliet jocīgi, ka viņi visi tā gulēja uz muguras zālē. Viņai uznāca smiekli. Tad arī viņas brālim Markum uznāca smiekli. Un tad arī mamma sāka smieties. Un tad arī tētis jau smējās! Nabaga kaķis Poga izbijies aizlaidās krūmos. Un pēkšņi debesīs iemirdzējās zilas, zaļas, sarkanas un dzeltenas zvaigznes!

Vasara bija gandrīz beigusies. Lorēna skatījās pa savas guļamistabas logu naktī un domāja par krāsainajām zvaigznēm vasaras sākumā. Tagad debesis bija klusas un mierīgas. Baltās zvaigznes mirdzināja savas sīkās uguniņas klusi, klusi. Un arī tas bija skaisti.

Cik jauki tagad būtu iziet laukā, Lorēna domāja. Izklāt zālē segu, atgulties un skatīties zvaigznēs. Cik ļoti jauki tas būtu!

Lorēna aizvilka aizkarus un klusi iegāja vecāku guļamistabā. Mamma lasīja grāmatu. Tētis lasīja avīzi. Poga gulēja gultas kājgalī un miegaini murrāja.

”Jā?” mamma nolika” grāmatu klēpī. ”Kas ir, Lorēnīt? Tu vēl neguli?” Lorēna vēl nedroši pamīnājās uz vietas. Protams, ka viņai sen jau vajadzēja būt saldi aizmigušai savā gultā. Brālis jau sen gulēja, cieši aizmidzis un savu mīļāko lāci sev tuvu klāt piespiedis.

”Nu?” tētis vēl noprošāja. Arī viņa avīze klēpī nočaukstēja. ”Tevi kāds slikts sapnis pamodināja?”

”Nē...” Lorēna iesāka. ”Es tikai... es gribēju... es skatījos pa logu un domāju...” Viņa piegāja pāris soļu tuvāk vecāku gultai. Pogas murrāšana aprāvās, un kaķis ziņkāri pacēla galvu. Lorēna noglaudīja kaķim galvu, un Poga piemiedza aci, it kā jau uzminējusi meitenes vēlēšanos. ”Zvaigznes ir tik ļoti, ļoti skaistas, vai ne?” viņa jau mazliet drošāk ieminējās.

Drīz viņi gulēja visi četri. Poga ar lielu interesi ostīja vēso nakts gaisu. Viens otram blakus, ģērbušies pidžamās, visa ģimene uz muguras gulēja uz zālē izklātās segas un skatījās zvaigznēs. Arī brālis skatījās lielām, spožām acīm, kaut nupat bija izcelts no siltās gultas.

Vasaras nakts bija ļoti klusa. Varēja dzirdēt tikai circeņu dziedāšanu. Un tālumā kādu suni ierejamies. Kaimiņu mājās vairs nebija neviena gaiša loga. Visi visur bija aizmiguši. Tikai viņi četri un kaķis zālē gulēja vaļējām acīm un skatījās zvaigznēm piebērtajās debesīs. Un Lorēnai likās, ka viņa tiešām nekad nekā skaistāka vēl nebija redzējusi.

Jaunie vārdi				
aizlaisties, aizlaižas, aizlaidās, aizlaidīsies	aprauties, apraujas, aprāvās, aprausies	izbijies, -usies	kājgalis	nedrošs, -a
(no)čaukstēt, nočaukst, nočaukstēja, nočaukstēs	(pa)mīņāties, pamīņājas, pamīņājās, pamīņāsies	piebērts, -a	piespiest, piespiež, piespieda, piespiedīs	piešķīst, piešķīst, piešķīda, piešķīdīs
rūts	sprādziens	sprāgt pušu, sprāgst pušu, sprāga pušu, sprāgs pušu	vēlēšanās	

Es izgāju no istabas
Zelta zvaigznes skatīties:
Zelta zvaigzne noskanēja,
Pie Dieviņa aiziedama.

Mēnestiņš zvaigznes skaita,
Vai ir visas vakarā.
Visas zvaigznes vakarā,
Auseklīša vien nevoid.
Tdz.

24.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošo vārdu! Uzraksti teikumu ar šo lietvārdu!

1. kājgalis

2. rūts

3. sprādziens

24.-2. Mācīsimies jaunos vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Tad lasi vārdu nozīmes skaidrojumu un apvelc atbilstošo no zemāk dotajiem vārdiem!

1. aizlaisties	2. aprauties	3. nočaukstēt	4. pamīnāties
5. piespiest	6. piešķīst	7. sprāgt pušu	

a. Strauji, parasti ar troksni, vērties vaļā un pārplīst.

1. aprauties 2. sprāgt pušu 3. eksplodēt 4. saplīst

b. Radīt smalku, klusu troksni (kad kas viegls un sauss ar kaut ko saskaras); atskanēt šādam troksnim.

1. nočaukstēt 2. runāt klusām 3. sprāgt pušu 4. raudāt klusām

c. Ātri attālināties, pazust (braucot, skrienot, jājot).

1. aprauties 2. laizīt ķepas 3. aizlaisties 4. gulēt

d. Stāvēt uz vietas, vairākkārt, bet īslaicīgi cilāt kājas vienu pēc otras.

1. iet 2. braukt 3. piešķīst 4. pamīnāties

e. Tikt pilnīgi vai daļēji pārklātam; kļūt tādām, kurā pēkšņi, strauji izplatās (piemēram, dzirksteles, uguns).

1. piešķīst 2. sprāgt pušu 3. krist 4. mest kūleņus

f. Pēkšņi apklust, pārtraucot, nepabeidzot (runu, dziesmu u. tml.).

1. uzkliegt 2. padziedāt 3. izstāstīt 4. aprauties

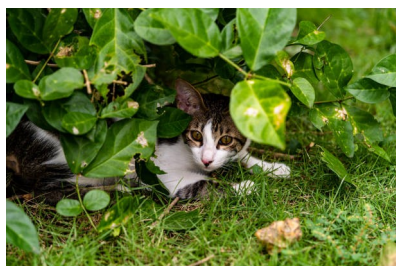
g. Likt (kādam) ko darīt, izmantojot, piemēram, savu spēku, varu; panākt, ka (kāds) ko dara, pakļaujoties rīkotāja gribai.

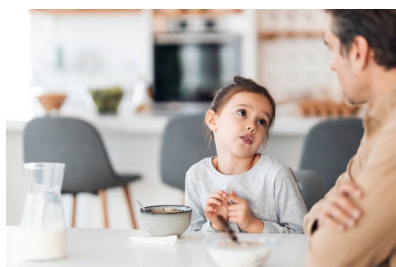
1. paklausīt 2. uzbāzties 3. piespiest 4. traucēt

23.-3. Mācīsimies jaunus vārdus! Īpašības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošo vārdu!

1. izbīties, - usies 2. nedrošs, -a

2. Uzraksti ar dotajiem īpašības vārdiem teikumus!

a. _____

b. _____

23.-4. Stāsta karte

Ieraksti lodziņos prasīto informāciju par stāstu!

Stāsta tēli:

Kur stāsts notiek?

Kāda problēma ir stāstā?

Virsraksts:

Autors:

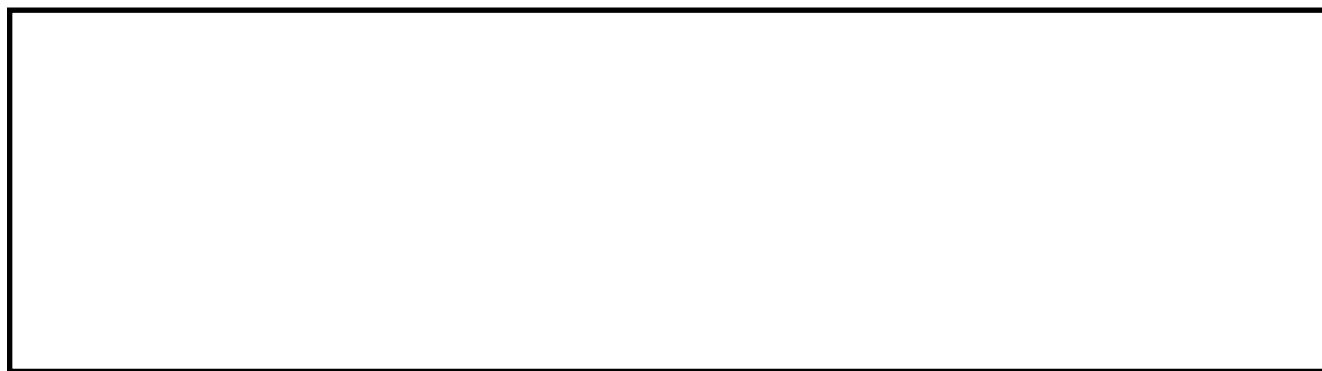
Ko tēls darīja, lai atrisinātu problēmu?

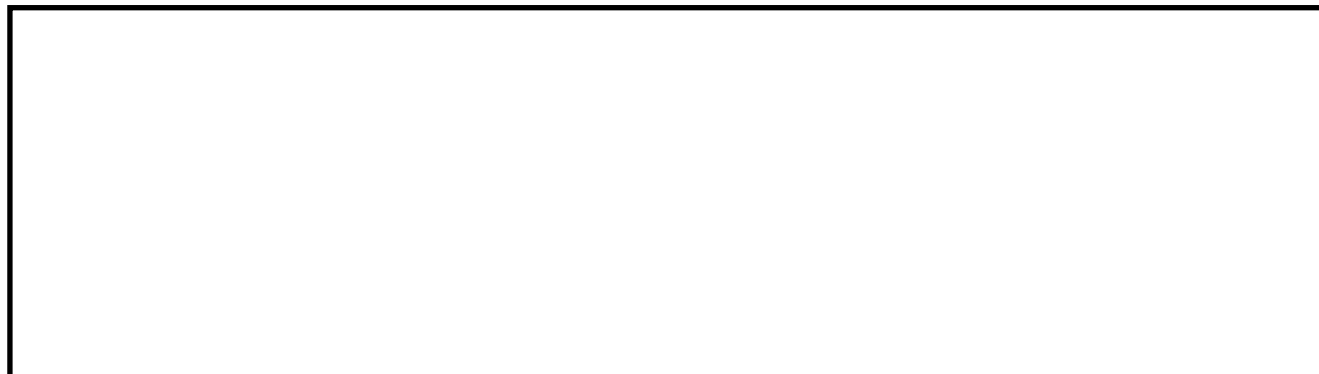
Problēmas atrisinājums.

23.-5. Kas debesīs redzams?

Padomā par izlasīto stāstu! Kādas trīs lietas Lorēna redzēja debesīs? Uzzīmē katru no tām un zem attēla uzraksti divus teikumus par savu zīmējumu!

23.-6. Manas valstssvētku svinības

Stāstā "Lorēnas zvaigznes" ir pieminēti ASV valstssvētki, kas notiek katru gadu 4. jūlijā. Uzraksti divas rindkopas par to, kā tu svini valstssvētkus savā valstī! Tad atrodi un ielīmē atbilstošus attēlus vai ilustrē savu stāstījumu!

23.-7. Zvaigznes

1. Izvēlies zvaigzni, kuru debesīs uzskati par savējo! Uzraksti par to divas rindkopas: Kā to sauc? Kur tā atrodas? Kā tā izskatās? Cik tālu tā ir no zemeslodes? Kas šajā zvaigznē ir īpašs? Kāpēc tieši šī ir tava zvaigzne?

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

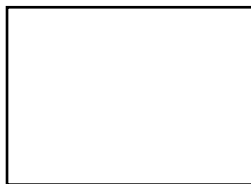
2. Uzzīmē savu zvaigzni!

A large rectangular frame composed of yellow stars, intended for a drawing. The frame is made of a single row of stars along each of the four sides. The interior of the rectangle is empty, providing a space for a child to draw.

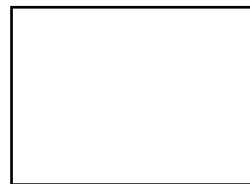
23.-8. Prievārdi

1. Uzzīmē teikumam atbilstošu attēlu! Pasvītro prievārdu katrā teikumā!

a. Zvaigzne ir uz kastes.

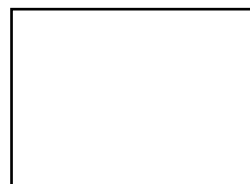
b. Zvaigzne ir zem kastes.

c. Zvaigznes ir pie kastes.

d. Zvaigzne ir aiz kastes.

e. Zvaigzne ir starp kastēm.

f. Zvaigznes ir virs kastes.

2. Aplūko attēlus! Pieraksti katram attēlam atbilstošu teikumu par kažēna un kamola atrašanās vietu!

23.-9. Prievārdi

ATCERIES: Prievārdi saista divus vārdus un norāda attieksmes starp tiem.

Prievārdi ir uz, virs, no, pie, aiz, zem, bez, pēc, pirms, kopš, dēļ, pa, par, pār, gar, ar, starp, ap un līdz.

1. Pasvītro tekstā vārdkopas ar prievārdu (prievārds + lietvārds)!

Zem puķēm sēdēja varde. Virs galvas tai ziedēja dažādas puķes. Tulpes atradās pie sētas. Bite lidoja virs tulpēm. Tad bite nolaidās uz zieda. Drīz bite aizlaidās un lidoja gar hiacintēm. Aiz vārtiem auga gaiļpieši. Bite aizlidoja pie vārtiem. Tā nolaidās uz gaiļpieša. Tad viņa nolaidās no zieda un uzsēdās uz lapas.

2. Pievieno katram lodziņā esošajam prievārdam divus atšķirīgus lietvārdus atbilstošā formā un uzraksti šīs vārdkopas!

1. no	2. pie	3. aiz	4. zem	5. bez	6. pirms
-------	--------	--------	--------	--------	----------

a. <u>virs galvas</u>	<u>virs jumta</u>
b. _____	_____
c. _____	_____
d. _____	_____
e. _____	_____
f. _____	_____

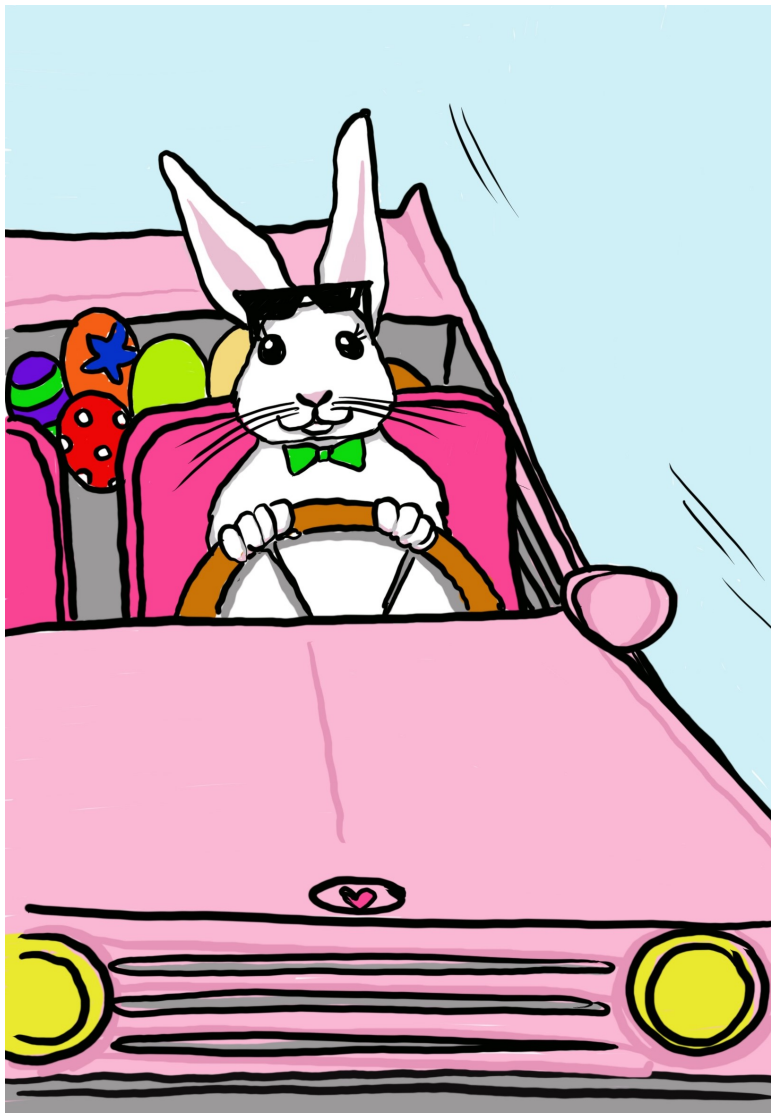
3. Pievieno katram lodziņā esošajam prievārdam divus atšķirīgus lietvārdus atbilstošā formā un uzraksti šīs vārdkopas!

1. gar	2. pret	3. starp
--------	---------	----------

a. <u>ap stūri</u>	<u>ap galdu</u>
b. _____	_____
c. _____	_____
d. _____	_____

Lioldiena Rainis

Kas tur kladz?
Kas tur brauc?
Rateļi klab –
Riteņi grab –
Vārtiņi čīkst –
Pātagas plīkst –
Sunīši reju rej –
Ļautiņi skreju skrej –
Visi bērni sauc:
Lioldiena, Lioldiena brauc!

24. Lielā diena / Lieldienas

Dace Copeland

Laiku pavasarī, kad diena ir vienādā garumā ar nakti, mūsu senči sauca par Lielo dienu. Tagad biežāk sastopams nosaukums Lieldienas.

Liieldienas vienmēr svinēja vienā un tajā pašā gada laikā, – kad diena un nakts ir vienā garumā. Tie bija pavasara lielie svētki.

Pavasarī daba mostas no garā ziemas miega. Kokiem plaukst pumpuri. Zāle kļūst zaļāka. Sniegs un ledus nokūst. Līst silts lietuss. Gaiss kļūst siltāks. Dārzos redzamas pirmās pavasara puķes – sniegpulkstenīši un krokusi.

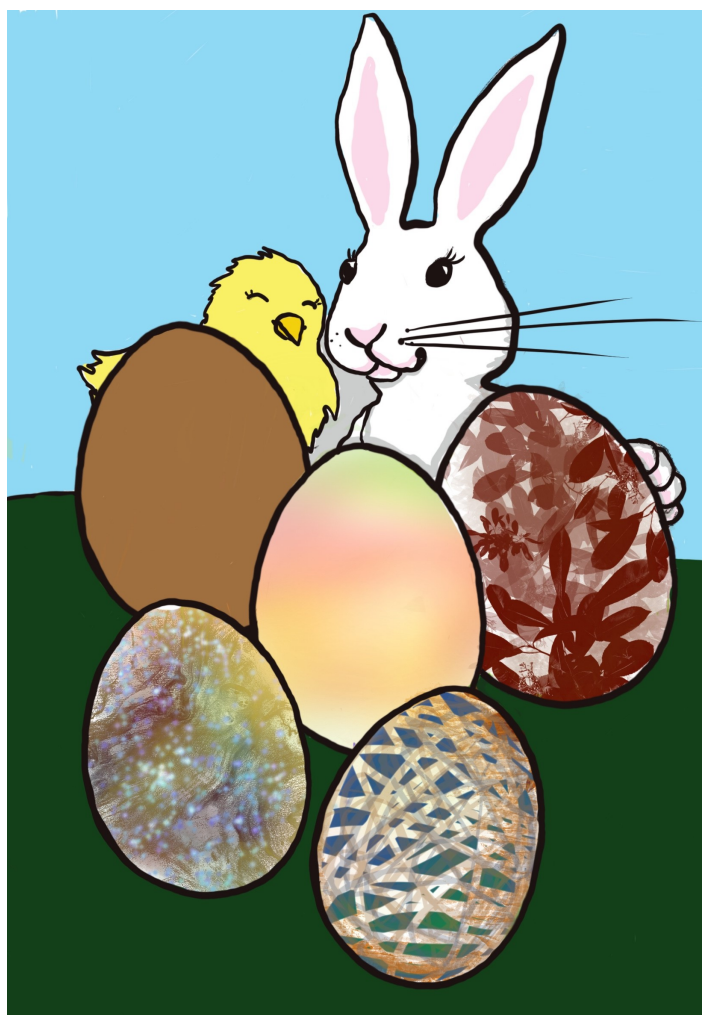
Liieldienas nozīmē saules uzvaru pār tumsu. Liieldienās ēd dažādus apaļus ēdienus, kas simbolizē sauli. Liieldienās ir vairākas svarīgas tradīcijas: olu krāsošana un kaušanās ar tām, šūpošanās un pēršana ar pūpoliem. Pūpoli un olas ir jaunās dzīvības simboli.

Tradicionāli olas krāsoja sīpolu mizās. Olas sanāca raibas – brūnas, dzeltenas un oranžas. Ar olām 'sitās' jeb 'kāvās'. To darīja tā: katrs no olu 'sitējiem' paņēma olu dūrē tā, lai ārā paliek tikai viens olas gals. Brīvos olu galus sita vienu pret otru. Zaudēja tas, kuram ola saplīsa. Zaudētājs atdeva savu olu uzvarētājam, kas varēja to apēst. Tas, kuram ola nesaplīsa, nevarēja olas ēst, kamēr nebija olu kaujā zaudējis.

Pūpolu svētdienā (nedēļu pirms Liieldienām) bērnus pēra ar pūpolu zariem un sacīja: "Apaļš kā pūpols! Vesels kā rutks! Veselība – iekšā, slimība – ārā!"

Liieldienās kāra šūpoles. Dažas bija tik lielas, ka tajās varēja šūpoties divi vai vairāki cilvēki. Jāšūpojas bija visiem, lai vasarā odi nekostu.

Tautas ticējumos teikts, ka Liieldienās ir jāšūpojas, jākrāso olas un jāienes istabā izplaukušī zari.

Jaunie vārdi				
biežāk (no vārda ,bieži’)	izplaucis, - usi	kārt, kar, kāra, kārs	krokuss	pēršana
pērt, per, pēra, pērs	pūpols	sencis	simbolizēt, simbolizē, simbolizēja, simbolizēs	sniegpulkstenis
tradīcija	uzvara			

Zaķīts

Elīna Vennere

Zaķīts aiziet – čiku-čaku –
Svilpodams pa meža taku!
Tas groziņā nes lielu prieku,
Izdalīdams to kā nieku!

15. Cērt ledu – uzcērt sudrabu, cērt sudrabu – uzcērt zeltu.
16. Maza, maza mājiņa – ne logu, ne durvju.
17. Pats sarkans, bet acis baltas.

24.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Tad iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

1. krokuss 2. pēršana 3. pūpols (pūpoli) 4. sencis (senči) 5. sniegpulkstenis

24.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Savieno attēlu ar atbilstošo vārdu!

kārt
pērt

2. Izlasi teikumus! Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

- „Vai viņš šovakar _____ šūpoles?” prasīja Laima.
- Pūpolsvētdienas rītā mamma mani _____ ar pūpola zariem.
- Rūdis vakar nogrieza pūpolu zarus, lai rīt var ar tiem _____ bērnus .
- Viņi _____ šūpoles Lieldienām lielā ozola zarā.

24.-3. Ko es iemācījos?

Lasi tekstu un izpildi uzdevumus!

1. Uzraksti 3 lietas, ko no teksta iemācījies!

2. Uzraksti 2 lietas, ko tekstā uzzināji par Lielo dienu!

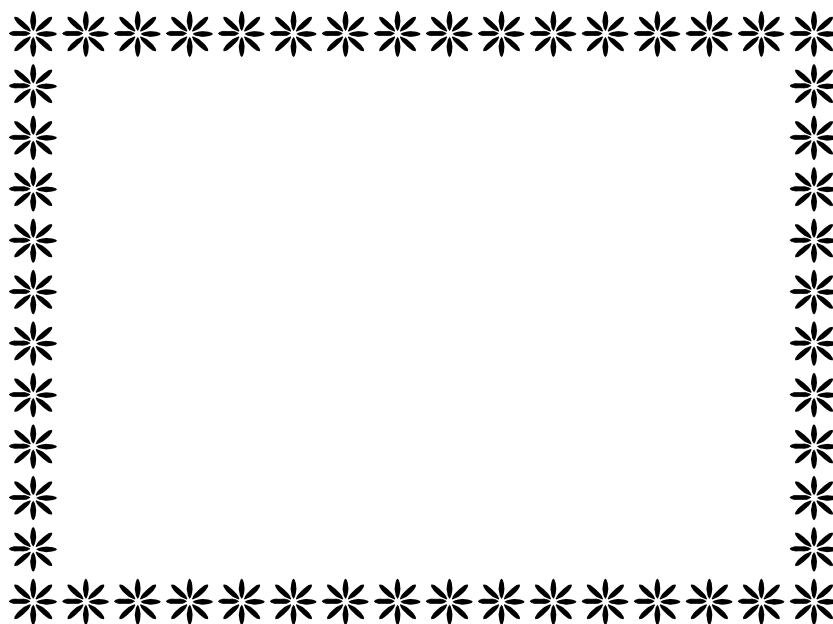
3. Uzraksti vienu jautājumu, kas tev radās pēc teksta izlasīšanas!

--

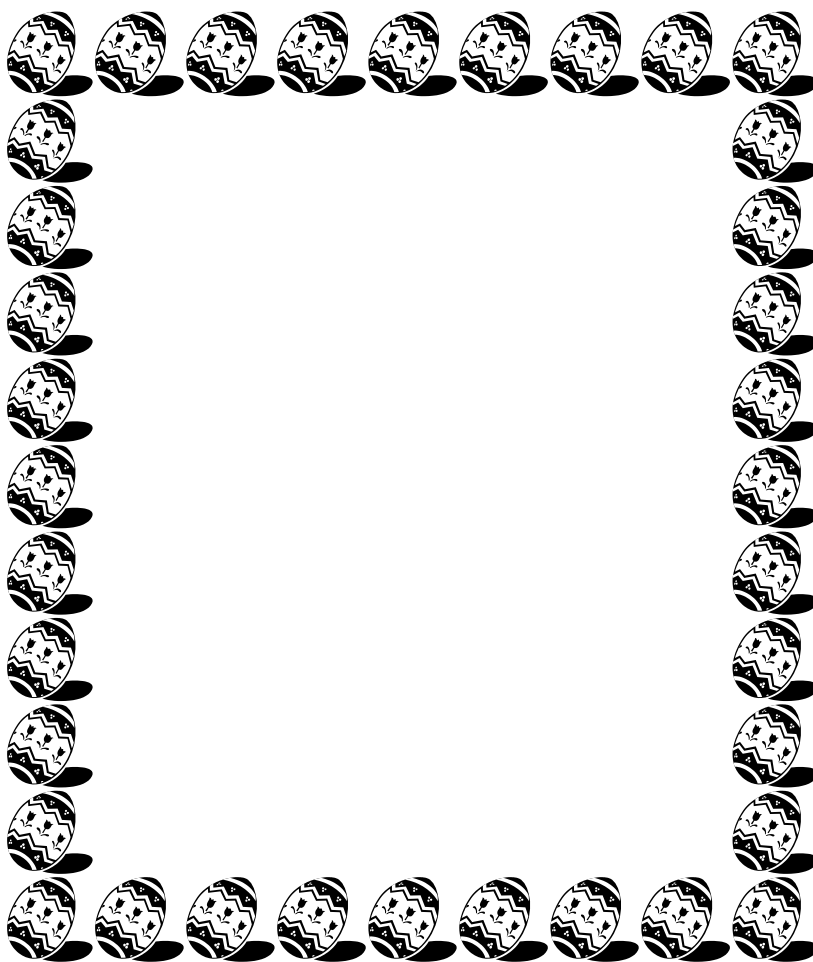
24.-4. Lasi un zīmē!

Izlasi teksta fragmentus un ilustrē katru no tiem!

Pavasari daba
mostas no garā ziemas
miega. Kokiem plaukst
pumpuri. Zāle kļūst
zaļāka. Sniegs un ledus
nokūst. Līst silts lietus.
Gaiss kļūst siltāks. Dārzos
redzamas pirmās
pavasara puķes –
sniegpulkstenīši un
krokusi.

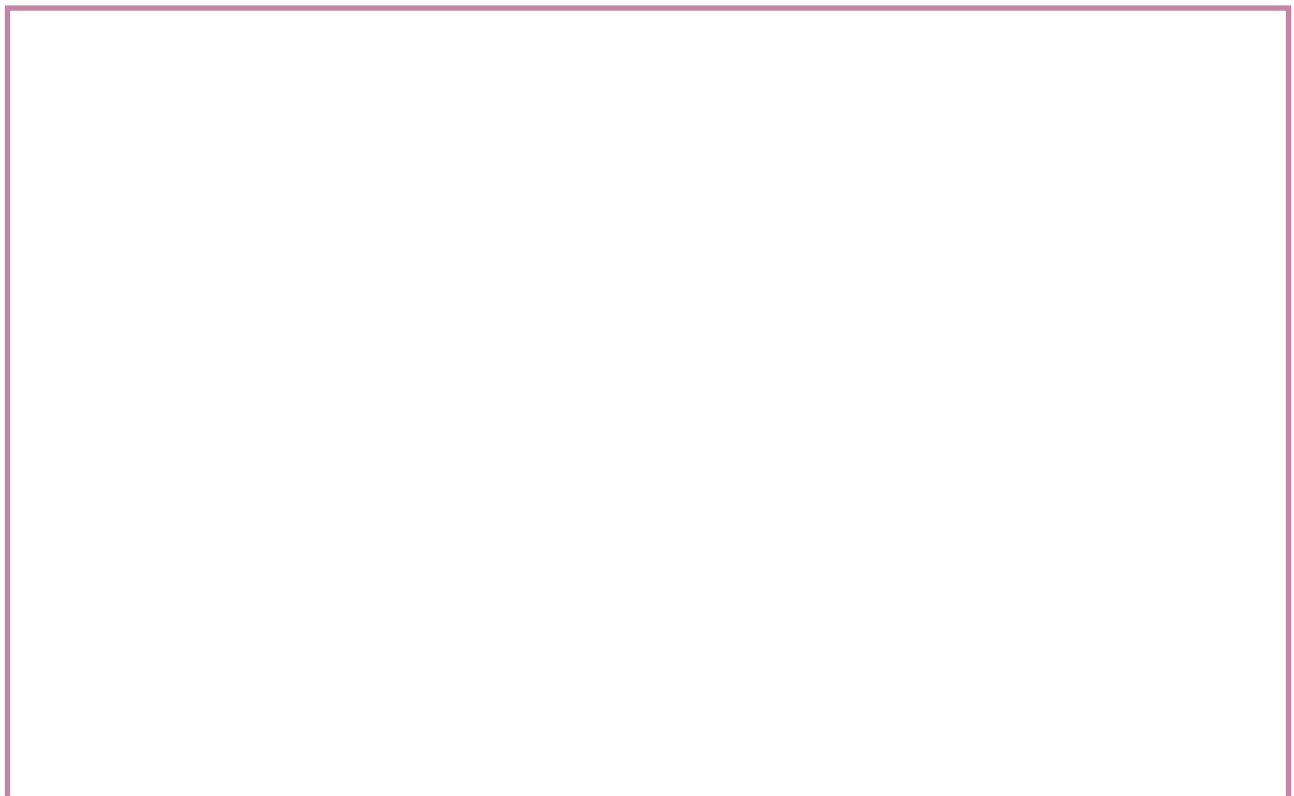
Tradicionāli olas krāsoja
sīpolu mizās. Olas sanāca
raibas – brūnas, dzeltenas
un oranžas. Ar olām 'sitās'
jeb 'kāvās'. To darīja tā:
katrs no olu 'sitējiem'
paņēma olu dūrē tā, lai
ārā paliek tikai viens olas
gals. Brīvos olu galus sita
vienu pret otru. Zaudēja
tas, kuram ola saplīsa.
Zaudētājs atdeva savu
olu uzvarētājam, kas
varēja to apēst. Tas,
kuram ola nesaplīsa,
nevarēja olas ēst, kamēr
nebija olu kaujā zaudējis.

24.-5. Lieldienu ola

Izlasi virsrakstu! Uzraksti divas rindkopas par doto tematu! Tad sarunā ar draugu vai draudzeni un apmainieties darbalapām! Katrs ilustrē otra rakstīto tekstu.

Ja es būtu Lieldienu ola ...

24.-6. Kāds teikums?

Seko uzdevuma nosacījumiem: a) izlasi tematu, b) noskaidro, kāds teikums jāraksta, c) izlasi, cik vārdu jābūt teikumā! Uzraksti teikumus!

- a. **Lieldienas** _____
 stāstījuma teik. _____
 pieci vārdi _____

- b. **pavasaris** _____
 jautājuma teik. _____
 seši vārdi _____

- c. **krokuss** _____
 izsaukuma teik. _____
 trīs vārdi _____

- d. **pūpoli** _____
 jautājuma teik. _____
 seši vārdi _____

- e. **olas** _____
 izsaukuma teik. _____
 četri vārdi _____

- f. **šūpoles** _____
 stāstījuma teik. _____
 astoņi vārdi _____

- g. **tradīcijas** _____
 stāstījuma teik. _____
 desmit vārdu _____

24.-7. Prievārds 'pa'

Prievārdu **'pa'** lieto vietas norādīšanai, piemēram, *Uz skolu es eju pa taciņu, pa Brīvības ielu;*

Prievārdu **'pa'** lieto arī laika norādīšanai, piemēram, *Pa dienu es mācos skolā, bet pa vakariem dziedu korī.*

Prievārdam **'pa'** vēl arī citas nozīmes.

1. Ieraksti teikumos izlaisto prievārdu 'pa'! Pēc tam skaji izlasi teikumu!

- a. _____ vasarām es piedalos nometnē.
- b. Es gāju _____ lielo ceļu.
- c. Auto brauc _____ ielu.
- d. Čūska lien _____ smiltīm.
- e. Laiku _____ laikam mēs braucam pie friziera.

2. Uzraksti divus teikumus ar prievārdu 'pa'!

24.-8. Prievārds 'par'

Prievārdu 'par' bieži lieto aiz darbības vārdiem *runāt, rakstīt, spriest, domāt, lasīt, priecāties, bēdāties, pateikties, smieties*, lai norādītu ar darbības vārdu izteiktās darbības saturu.

Piemēri: *Pastāstiet par savu ceļojumu! Daudz runājam un rakstām par dabas aizsardzību.*

1. Ieraksti teikumos izlaisto prievārdu 'par'! Pēc tam skaji izlasi teikumu!

- a. Vai tu gribi rakstīt domrakstu _____ meža dzīvniekiem?
- b. Es stāstīju klasesbiedriem _____ Brīvības pieminekli.
- c. Mamma domāja _____ mūsu nākamo atvaļinājumu.
- d. Mēs pateicamies _____ skaisto ceļojumu.
- e. Vilis priecājās _____ savu stipro bumbas spērienu pār sētu.
- f. Bērni smējās _____ jocīgo klaunu.
- g. Viņa runāja _____ dzīvnieku alām.

2. Uzraksti trīs teikumus ar prievārdu 'par'!

24.-9. Vēl par prievārdiem

1. Ieraksti teikumos atbilstošo no dotajiem prievārdiem! Pēc tam izdomā un uzraksti citus teikumus ar lodziņā esošajiem prievārdiem!

uz	pie	aiz	starp	ap	bez
----	-----	-----	-------	----	-----

- a. Mana māsa Laima gāja _____ skaisto ezeru.
- b. Es nevaru iztikt _____ sava jaunā telefona.
- c. Mans mazais brālis bija cieši piestājies _____ mammas.
- d. Rotaļā ejot, mēs skrējām _____ akmeni un kokiem.
- e. Maksis un Riards bija paslēpušies _____ vecā traktora.
- f. Skaistie suņi skraidīja _____ krēsliem un galdiem dārzā.

- g. _____
- h. _____
- i. _____
- j. _____
- k. _____
- l. _____

pa	par
----	-----

- m. Maija un Laila priecājās _____ savām jaunajām skolas somām.
- n. Mans tēvocis Jānis bieži brauc ar laivu _____ upi.

- o. _____
- p. _____

Saules svētki

Fricis Bārda

Nu saulītei ataugt
Sāk zelta ragi!
Nu badīties ies tā
Ar kupeni sētā!
Nu badīties ies tā
Ar šķūnīti pļavā,
Ar eglīti sarmā salīkušo.
Pavasars! Pavasars!
Tas paņem sauli
Pie zelta ragiem
Un paved viņu
Zem paša jumta,
Zem paša jumta,
Pie paša loga,
Ar zirnekļu pinumiem
Aizēnota.
Un iemet pa logu
Tā istabā tumšā
Ek, veselu klēpi
Dzeltaina prieka!
Pavasars! Pavasars!

Pavasaris

Mirdza Paudrupe, Daces Copeland redakcijā

Pil... pil... pikš... pakš... piku paku... pak!

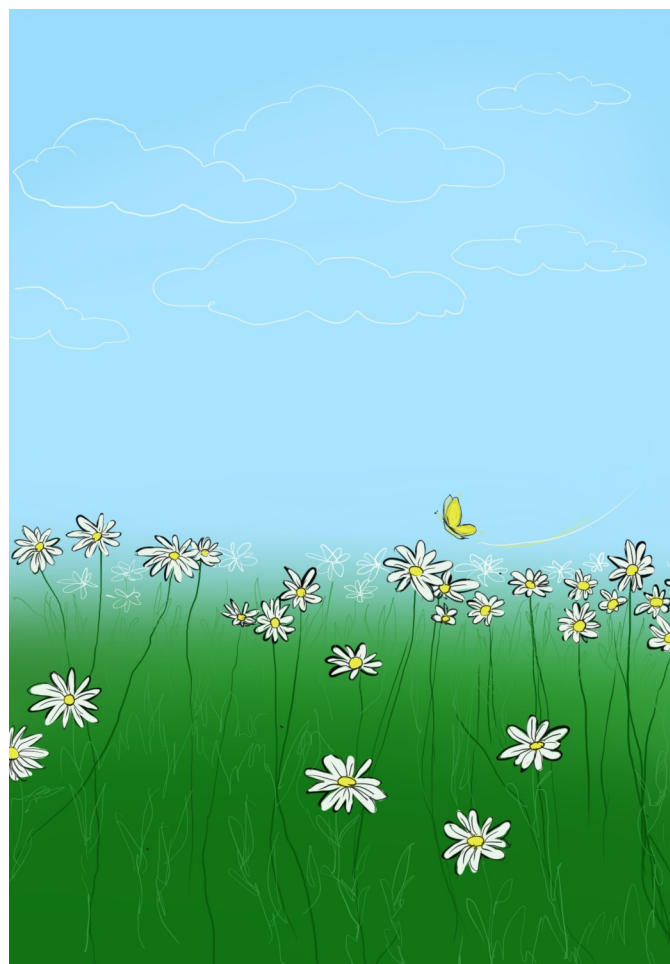
Skan te, skan tur, skan malu malās... Zāles un ziedu saknes jau jūt maigo lietu, kas lēnām iesūcas zemē. Tās sāk lēnām pamosties.

"Augšā, augšā! Celieties, celieties! Nav laika vairs ziemas miegu snaust. Pietiek gulēts! Knaši, knaši pasauli izgreznot!" sauc siltas vēja balsis.

Pirmais tās sadzird sniegpulkstenis,
un tas bez bailēm bāž savu asnu ārā un
sveicina katru, kas to ievēro. Tas māj
katram ar saviem baltajiem zvanu
ziediem. Vai tu esi jau sniegpulksteni
redzējis?

Arī zili, dzeltenī un balti krokusi
baros saka pavasarim labdien. Tiem
seko hiacintes un tulpes, kas raitā gaitā
dzen lapas un pumpurus. Liekas, tās
nedomā par to, ka ziemeļu vējš kuru
katru brīdi var būt atpakaļ un ikvienam
uzpūst savu auksto, ledaino elpu. Tad vēl
kas, – var arī atkal uzsnigt sniegs! Tādās
reizēs saule sūta palīgus – ņiprus starus,
kas visu glauda silti jo silti. Ar to arī
briesmas ir pāri, un skaistās puķes var
turpināt izgreznot pavasari.

Nu zāle pilna zilo vizbulīšu, gaiļapiešu un pieneņu. Skaties arī tu ar savām gaišām,
spožām acīm un vēro, kas tevi mīļi sveicina! Esi līkmsms un mācies saprast, cik Dieva
pasaule ir skaista un krāšņa.

Jaunie vārdi				
gailpiesis	glaudīt, glauda, glaudīja, glaudīs	hiacinte	iesūkties, iesūcas, iesūcās, iesūksies	knaši
ledains, -a	maigs, -a	ņiprs, -a	pienene	raita gaita
sakne	snaust, snauž, snauda, snaudīs	tulpe	vizbulīte	

Pavasari, pavasari,
Ko tu man atnesīsi?
– Atnesīšu siltu laiku,
Baltu rožu vainadziņu.

Kas, bērziņ, tev apsedza
Tādu zaļu villainīti?
Man apsedza silta saule,
Pavasara lietutiņš.

Tdz.

18. Zelta poga pagalmā.
19. Zila pļava, baltas aitas, divi zelta ganītāji.
20. Kalējs kala debesīs, ogles bira Daugavā.

25.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Pieraksti katram attēlam atbilstošo no dotajiem puķu nosaukumiem!

1. gailpieši 2. hiacinte 3. pienene 4. tulpe 5. vizbulīte

2. Pieraksti teikumos puķu nosaukumus!

- a. Man no šīm puķēm vislabāk patīk _____.
- b. Manai mammai no šīm puķēm vislabāk patīk _____.
- c. Manam skolotājam no šīm puķēm vislabāk patīk _____.
- d. Es domāju, ka manam kaķim no šīm puķēm vislabāk patīktu _____.

25.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Īpašības vārdi

1. Apvelc attēlu, kurā redzama vārda 'ledains' nozīme!

2. Pieraksti īpašības vārdam piemērotu lietvārdu pareizā formā!

- a. ledains _____
- b. ledaina _____
- c. ledaina _____
- d. ledains _____

3. Apvelc attēlu, kurā redzama izteiciena 'raitā gaitā' nozīme!

4. Uzraksti divus teikumus ar izteicienu 'raitā gaitā'!

- a. _____
- b. _____

25.-3. Manā dārzā aug...

Izlasi tekstu! Pēc tam uzzīmē dārzu, kurā redzama katra tekstā pieminētā puķe! Zem puķes uzraksti tās nosaukumu!

Arī zili, dzeltenī un baltī krokusi baros saka pavasarim labdien. Tiem seko hiacintes un tulpes, kas raitā gaitā dzen lapas un pumpurus. Liekas, tās nedomā par to, ka ziemeļu vējš kuru katru brīdi var būt atpakaļ un ikvienam uzpūst savu auksto, ledaino elpu. Tad vēl kas, – var arī atkal uzsnigt sniegs! Tādās reizēs saule sūta palīgus – nīprus starus, kas visu glauda silti jo silti. Ar to arī briesmas ir pāri, un skaistās puķes var turpināt izgreznot pavasari.

25.-4. Bites pavasara ceļojums

1. Sekojot norādījumiem, turpini rakstīt iesākto stāstu:
 - a. Uzraksti vienu rindkopu, kurā ir gan stāstījuma, gan jautājuma, gan izsaukuma teikums!
 - b. Samainies lapām ar kādu klasesbiedru! Lai katrs no jums papildina jauno lapu ar nākamo rindkopu!
 - c. Pēc tam samainieties ar lapām vēlreiz un katrs no jums pabeidz stāstu! Neaizmirsti uzrakstīt stāstam virsrakstu!
 - d. Nolasiet gatavo stāstu visai klasei!

Reiz dzīvoja ļoti darbīga un skaista bite. Tai vārds bija _____, un tā _____

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. On the left side, there is a vertical margin line, creating a narrow left margin. This layout is typical of notebook paper or a template for writing practice.

25.-5. Darbošanās pavasarī

Atbildi uz jautājumiem pilnos teikumos!

a. Kādu pavasara puķi tu pazīsti? Apraksti tās izskatu!

b. Kādu apgērba gabalu tu velc, kad ārā līst lietus? Apraksti tā izskatu!

c. Ko tev patīk darīt lietainā dienā?

d. Kādu kukaini esi redzējis pavasarī? Ko kukainis darīja?

e. Kādus gardumus esi atradis plastmasas Lieldienu olā?

f. Kādas lietas jāņem līdzi uz pikniku?

25.-6. Skaitļa vārdi. Pamata skaitļa vārdi

IEVĒRO:

Skaitļa vārdi norāda priekšmetu skaitu (daudzumu) vai arī secību, kādā priekšmeti viens otram seko.

Pamata skaitļa vārdi atbild uz jautājumu 'cik'?

1. Izlasi dzejoli! Pasvītro dzejolī, Visi desmit pamata skaitļa vārdus!

Visi desmit
Raudzīsim, kā to lai darām,
Ka visus desmit saskaitīt varam!
Viens, divi trīs –
Tie citi būs drīz.
Četri, pieci, seši –
Tie mums ar' nav sveši.
Septiņi, astoņi, deviņi –
Āreče nu – te viņi!
Pieliec vēl vienu klāt:
Nu visi desmit ir akurāt!

Rainis

2. Izraksti no dzejoļa *pamata* skaitļa vārdus! Pēc dotā parauga pieraksti katram skaitļa vārdam divus atbilstošus īpašības vārdus un kādu piemērotu lietvārdu!

a. viens liels, pūkains spilvens

- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____
- f. _____
- g. _____
- h. _____
- i. _____
- j. _____

25.-7. Kārtas skaitļa vārdi

IEVĒRO:

Kārtas skaitļa vārdi norāda secību, kādā priekšmeti seko viens otram, un atbild uz jautājumu 'kurš?' 'kura?'.

Ja kārtas skaitļa vārdus raksta ar arābu cipariem (1, 2, 3), tad aiz tiem jāliek punkts.

Ja kārtas skaitļa vārdus raksta ar romiešu cipariem (I, II, III, IV), tad punkts nav jāliek.

1. Raksti dotos skaitļa vārdus arābu cipariem!

a. <i>devītais zieds</i>	<u>9. zieds</u>
b. pirmā tulpe	_____
c. sešpadsmitais lietus piliens	_____
d. otrais asns	_____
e. divdesmitā pārsla	_____
f. astotais krokuss	_____
g. divpadsmitā bite	_____
h. sestais vizbulītes zieds	_____
i. trešais pumpurs	_____
j. devītais palīgs	_____
k. trīsdesmitais cilvēks	_____

2. Raksti dotos skaitļa vārdus romiešu cipariem! Pirms sāc rakstīt, atkārto romiešu ciparus!

a. <i>trešā klase</i>	<u>III klase</u>
b. pirmais pusgads	_____
c. otrā laiva	_____
d. piektais putns	_____
e. ceturtais pilots	_____

25.-8. Mēnešu nosaukumi un datuma pareizrakstība

1. Iemācies mēnešu nosaukumu secību un rakstību! Ievēro, ka latviešu valodā mēnešu un nedēļas dienu nosaukumus raksta ar mazo burtu!

janvāris, februāris, marts, aprīlis, maijs, jūnijs, jūlijs, augusts, septembris, oktobris, novembris, decembris

2. Ievēro, ka datumu latviski raksta šādi:

Kāds datums? 1918. gada 18. novembris

Kādā datumā? 1918. gada 18. novembrī

3. Izmanto datumu pareizrakstības paraugus un atbildi uz jautājumiem!

a. Kad ir tava dzimšanas diena? _____

b. Kad tu pirmo reizi gāji uz skolu? _____

c. Kad tu pēdējo reizi svinēji savu dzimšanas dienu?

d. Kad ir tava brāļa vai māsas dzimšanas diena?

e. Kad ir Latvijas dzimšanas diena?

f. Kad ir tavas mītnes zemes dzimšanas diena?

26. Ciemos uz laukiem

Dace Copeland

Pavasara dienas kļuva siltākas un siltākas. Saule spīdēja gandrīz katru dienu. Šad tad uzlija silts un maigs lietus. Ārā plauka puķes. Kokos bija salapojušas skaistas, zaļas lapas. Nu reiz tiešām likās, ka tik ilgi gaidītā vasara ir tepat ap stūri. Maija un Mārcis bija ļoti priecīgi. Viņi bija arī nepacietīgi, jo zināja, ka, tiklīdz beigsies skolas gads, viņi brauks ciemos uz laukiem pie vecmammas un vectēva. Maija un Mārcis dzīvoja pilsētā, bet vecvecāki – skaistajos laukos. Maija un Mārcis katru vasaru pavadīja pie vecvecākiem. No laukos pavadītajām vasarām viņiem bija visskaistākās atmiņas! Kāpēc tad viņiem tur tik ļoti patika? Pagalmā auga liela, stalta kļava. Tajā bija iekārtas varenas šūpoles. Bērni varēja katru dienu izšūpoties pēc sirds

patikas. Šūpoles viņus nesa tuvāk un tuvāk zilajām debesīm, kurās peldēja balti, pūkaini mākoņi.

Maijai patika košās vasaras puķes vecmammās dārzā. Viņai gan bija jāpalīdz ravēt nezāles, taču tas nebija grūti. Abi bērni palīdzēja arī novākt ražu sakņu dārzā. Svaigie gurķi, sīpoli, salātu lapas, redīsi un tomāti bija tik ļoti, ļoti garšīgi!

Mārcim patika palīdzēt vectēvam kūtī. Kūtī bija dažādi mājlopi. Tur bija lielais zirgs, raibās govīs, skaļās cūkas, rosīgās vistas un veiklās kazas. Katru rītu un vakaru vectēvs gāja uz kūti aprūpēt savus dzīvniekus.

Maija arī gāja līdzī brālim un palīdzēja pabarot visas piecpadsmīt vistas un savākt olas. Dažreiz vistas bija sadējušas tik daudz olu, ka tās bija jālasa pat divos grozos. Vecmammās un vectēva vistas dēja baltas un brūnas olas. Daža ola bija lielāka, cita – mazāka.

Mārcim patika barot kazas un cūkas, jo tās ēda visu, ko viņām piedāvāja. Ja Mārcis nebija uzmanīgs, kazas pat gribēja nogaršot viņa kreklus! Viņam arī patika klausīties cūku rukšķēšanā. Tas nozīmēja, ka cūkas ir priecīgas. Tā vismaz vectēvs teica.

Vectēva zirgs bija liels un jau pavecs. Taču tas bija mīlīgas un maigas dabas. Zirgs bija skaists – tumši brūns ar baltu zvaigzni pierē. Bērniem patika glaudīt zirga purnu un dot viņam gardumus. Šad un tad vectēvs atļāva bērniem arī pajāt zirga mugurā.

Govis bija jāslauc. To gan bērni neprata darīt. Viņi tikai skatījās, kā vectēvs katru rītu un vakaru slauca govis. Tik svaigu pienu bērni nekad nebija baudījuši!

Laukos bija arī dīķis. Tajā peldēja baltas zosis un dzeltenas pīles. Maija un Mārcis arī peldējās dīķī. Viņi peldējās katru dienu, ja vien nelija lietus. Dažreiz vakaros vai rītos Maija un Mārcis gāja uz dīķi makšķerēt. Vispirms viņi saraka sliekas vecmamma sakņu dārzā. Tad ar spaini rokā viņi abi gāja uz dīķi un mēģināja noķert kādu zivi. Ja viņiem laimējās, tad vecmamma viņu noķertās zivis uzcepa vakariņās.

Vasara aizskrēja par ātru. Maija un Mārcis nemaz negribēja braukt atpakaļ uz pilsētu. Kaut bērniem bija žēl atstāt savus daudzus draugus, viņi zināja, ka nākamajā vasarā viņi atkal būs laukos. Tad visi – vecmamma, vectēvs, Maija, Mārcis, zirgs, govis, kazas, cūkas un vistas – varēs atkal kopā pavadīt skaistas un saulainas vasaras dienas.

Jaunie vārdi				
aprūpēt, aprūpē, aprūpēja, aprūpēs	atmiņas	baudīt, baida, baudīja, baudīs	dīķis	
kūts	mājlops	peldēt, peld, peldēja, peldēs	peldēties, peldas, peldējās, peldēsies	purns
ravēt, ravē, ravēja, ravēs	salapot, salapo, salapoja, salapos	sarakt, sarok, saraka, saraks	slaukt, slauc, slauca, slauks	slieka

Četri brāļi iet pa ceļu, cits citu nepanāk.

26.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pie katra attēla uz pirmās līnijas uzraksti atbilstošo vārdu! Tad iesaisti šo vārdu teikumā un uzraksti to!

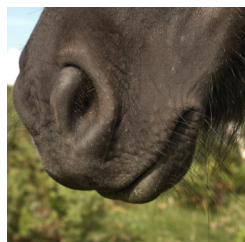
1. dīķis	2. kūts	3. mājlops (-i)	4. purns	5. slieka
----------	---------	-----------------	----------	-----------

26.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošo vārdu!

1. aprūpēt	2. baudīt	3. peldēt	4. ravēt	5. sarakt	6. slaukt
------------	-----------	-----------	----------	-----------	-----------

26.-3. Jautājumi par stāstu

Izlasi stāstu! Atbilde uz jautājumiem pilnos teikumos!

Par ko ir stāsts?

Kādā gadalaikā notiek stāsts?

Kādi tēli ir stāstā?

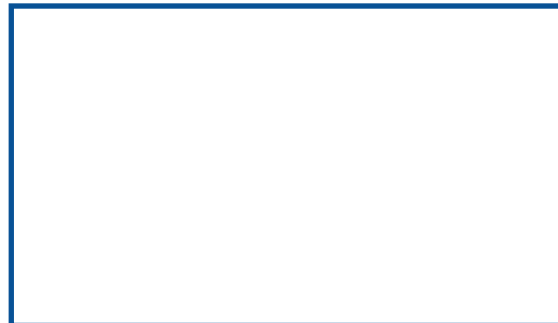
Kur notiek stāsta darbība?

Kas tev stāstā patika vislabāk?

26.-4. Raksti un zīmē!

Izlasi jautājumus! Uzraksti vairākas atbildes vienā vārdā! Izvēlies vienu no savām atbildēm un uzzīmē attiecīgu ilustrāciju!

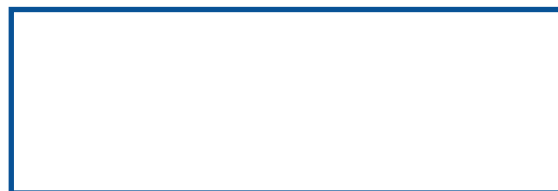
a. Kādas puķes zied vecmammās dārzā?

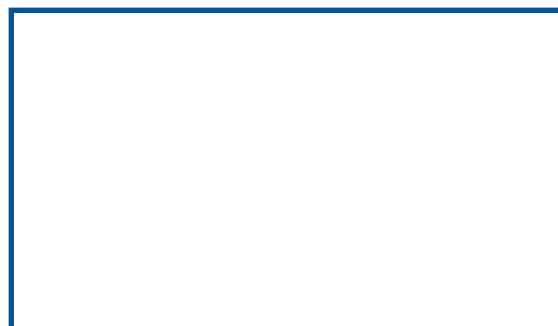
b. Kādi mājlopi dzīvo vectēva kūtī?

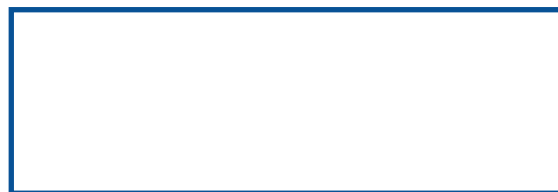
c. Kādā krāsā bija vistu olas?

d. Kas peldēja dīķī?

e. Kur Maija un Mārcis dzīvo, kad viņi nav ciemos pie vecmammās un vectēva?

26.-5. Kur es gribētu dzīvot?

Iedomājies, ka tu varētu dzīvot jebkur – pilsētā, laukos, citā valstī vai zemē, uz pavisam citas planētas! Kur tu izvēlētos dzīvot? Uzraksti trīs rindkopas par to vietu, kur tu labprāt dzīvotu! Atbildi uz šiem jautājumiem:

- Kur ir šī vieta?
- Kā tur izskatās?
- Kāds tur ir klimats?
- Kādi citi cilvēki vai dzīvas būtnes tur dzīvo?
- Kādi dzīvnieki tur sastopami?
- Kāpēc tu tur gribētu dzīvot?

26.-6. Mans mīļākais mājllops

Uzraksti vienu rindkopu garu atbildi uz jautājumu katrā lodziņā!

Kurš ir tavs mīļākais mājllops? Kāpēc?

Ja tu varētu sarunāties ar dzīvniekiem, ko tu tiem teiktu?

Ja tu varētu apmainīties vietām ar kādu dzīvnieku, kurš dzīvnieks tas būtu?
Kāpēc tu gribētu apmainīties vietām tieši ar šo dzīvnieku?

26.-7. a Atkārtojums: Lietvārdi, īpašības vārdi, vietniekvārdi

1. Mēs mācījāmies par lietvārdiem. Kas ir lietvārds? Apvelc teikumos lietvārdus!

- a. Suns ēda lielu kaulu.
- b. Bite lidoja no vienas košās puķes uz otru.
- c. Šodien spīd silta saule un pūš maigs vējš.
- d. Dārzā aug sarkanas tulpes, rozā hiacintes un lillā gaiļpieši.
- e. Saimnieks baroja lopus – brūnās govīs, baltās aitas un draiskulīgās cūkas.
- f. Rīgā ir redzamas vecas un jaunas ēkas.

2. Mēs mācījāmies par īpašības vārdiem. Kas ir īpašības vārds? Uzraksti teikumus ar īpašības vārdiem un lietvārdiem pēc piemēra: Es dzīvoju + īpašības vārds + lietvārds!
Pasvītro īpašības vārdus un lietvārdus!

- a. Es dzīvoju lielā mājā.
- b. Tu dzīvo_____
- c. Mēs dzīvojam_____
- d. Jūs dzīvojat_____
- e. Viņa dzīvo_____
- f. _____

3. Mēs mācījāmies par vietniekvārdiem. Izraksti no iepriekšējā vingrinājuma teikumiem piecus personas vietniekvārdus!

4. Kuri no šiem vietniekvārdiem ir vienskaitlī? Uzraksti vēl kādu vietniekvārdu, lai kopā tev būtu četri vietniekvārdi vienskaitlī!

26.-7. b Atkārtojums: Teikumu veidi

Šajā grāmatā mācījamies par stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumiem. Atkārto, kādas pieturzīmes jāliek šo teikumu beigās!

1. Uzraksti trīs stāstījuma teikumus ar vismaz pieciem vārdiem katrā!

- a. _____
- b. _____
- c. _____

4. Uzraksti trīs izsaukuma teikumus!

- a. _____
- b. _____
- c. _____

5. Uzraksti divus jautājuma teikumus ar vismaz sešiem vārdiem katrā!

- a. _____
- b. _____

26. - 8. Atkārtojums: Vietniekvārdi un darbības vārdi

1. Uzraksti minētajiem priekšmetiem un dzīvajām būtnēm atbilstošas darbības! Iekavās raksti atbilstošo 3. personas vietniekvārdu, kas aizstāj vārdus pirmajā slejā! Katru darbības vārdu drīkst lietot tikai vienu reizi!

a. Pauls	(<u>Viņš</u>)	<u>dzied.</u>
b. suns	(_____)	_____
c. Kaija	(_____)	_____
d. Māra un Astrīda	(_____)	_____
e. Matīss un Kaldis	(_____)	_____
f. Paula un Markus	(_____)	_____
g. zirgs	(_____)	_____
h. sliekas	(_____)	_____
i. burkāni	(_____)	_____

2. Lasi teikumus un pārveido tos daudzskaitlī!

Es strādāju. _____	Es zīmēju. _____
Es mazgāju. _____	Es lēkāju. _____
Tu guli. _____	Tu dziedī. _____
Tu sapņo. _____	Tu redzi. _____
Viņš ēd. _____	Viņš dzird. _____
Viņa dzied. _____	Viņa domā. _____

3. Darbības vārdiem ir trīs personu formas:

1. persona: es lasu, mēs lasām
2. persona: tu lasi, jūs lasāt
3. persona: viņš, viņa, viņi, viņas lasa

Uzraksti 3. personas vienskaitlī un daudzskaitlī šādus darbības vārdus!

nest	_____	_____
vest	_____	_____
nākt	_____	_____
likt	_____	_____

Vasaras šūpoles

Gundega Salna

Iešūpo, vasara, iešūpo
Šūpoles savas!
Šūpošos tevī kā bite
Zieda galā.
Šūpošos tevī kā putns
Bērza zarā,
Kā zaļa līdaka vilnī baltā.
Šūpošos tevī kā puteklis
Saules starā.
Iešūpo, vasara, iešūpo
Šūpoles savas,
Lai tevī šūpoties varu
Bez gala!

27. Vēl nav

Inese Cīrule

Inga ieskrien istabā.

"Vai jau laiks?" viņa prasa.

"Vēl nav," saka mamma un ceļ no skapja garās bikses un siltās jakas. Inga izskrien dārzā.

"Vai nu ir laiks?" prasa Inga pēc brīža.

"Vēl nav," atbild tētis un liek grozā pīrāgus un sieru. Inga saliek grozā sulas pudeles un ieslēdz televizoru.

"Vai nu ir laiks?" viņa prasa, kad programma ir beigusies.

"Vēl nav," saka vecmamma un paver savu lielo rokassomu. Arī Inga paskatās. Jā, grieznes ir, aukla arī ir.

"Vai tiešām nav vēl laiks?" viņa prasa, un šoreiz mamma, tētis un vecmamma saka:

"Jā, nu ir laiks!"

Bet Inga to jau zina pati. Ja ir paņemtas siltas drēbes vakaram, grozā salikti dažādi Jāņu gardumi un vecmammai ir viss, kas vajadzīgs vainagu vīšanai, tad ir laiks –

BRAUKT UZ JĀŅIEM!

Jaunie vārdi				
aukla	grieznes	Jāņi	vainags	vīt, vij, vija, vīs

27.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

1. Izlasi vārdus! Pieraksti katram attēlam atbilstošo vārdu!

1. aukla 2. grieznes 3. Jāņi 4. vainags

2. Kas vēl, tavuprāt, vajadzīgs bez auklas un grieznēm, lai novītu Jāņu vainagu?

3. Vai tev ir kādreiz vajadzējis vīt vainagu? Kad un kur? _____

26.-2. Atbildi uz jautājumiem!

Izlasi tekstu! Tad atbildi uz jautājumiem!

1. Kāpēc mamma izceļ no skapja garās bikses un siltās jakas? Kāds gadalaiks ir stāstā?

2. Kas vecmammai varētu būt lielajā rokassomā?

3. Kādi varētu būt grozā saliktie Jāņu kārumi?

4. Kādus vainagus pin Jāņos? _____ un _____

5. Uzzīmē savu Jāņu vainagu!

27.-3. Vēl nav

1. Tekstā vairākkārt teikts "Vēl nav". Ko tas nozīmē?

a. "Vēl nav" nozīmē _____

2. Kādos teikumos varētu izmantot vārdu savienojumu 'vēl nav'? Izdomā un uzraksti! Izskaidro klases biedriem, ko šie teikumi nozīmē!

a. Vēl nav gatavs.

b. Vēl nav _____.

c. Vēl nav _____.

d. Vēl nav _____.

e. Vēl nav _____.

f. Vēl nav _____.

3. Pēc parauga uzraksti trīs teikumus ar tiešo runu!

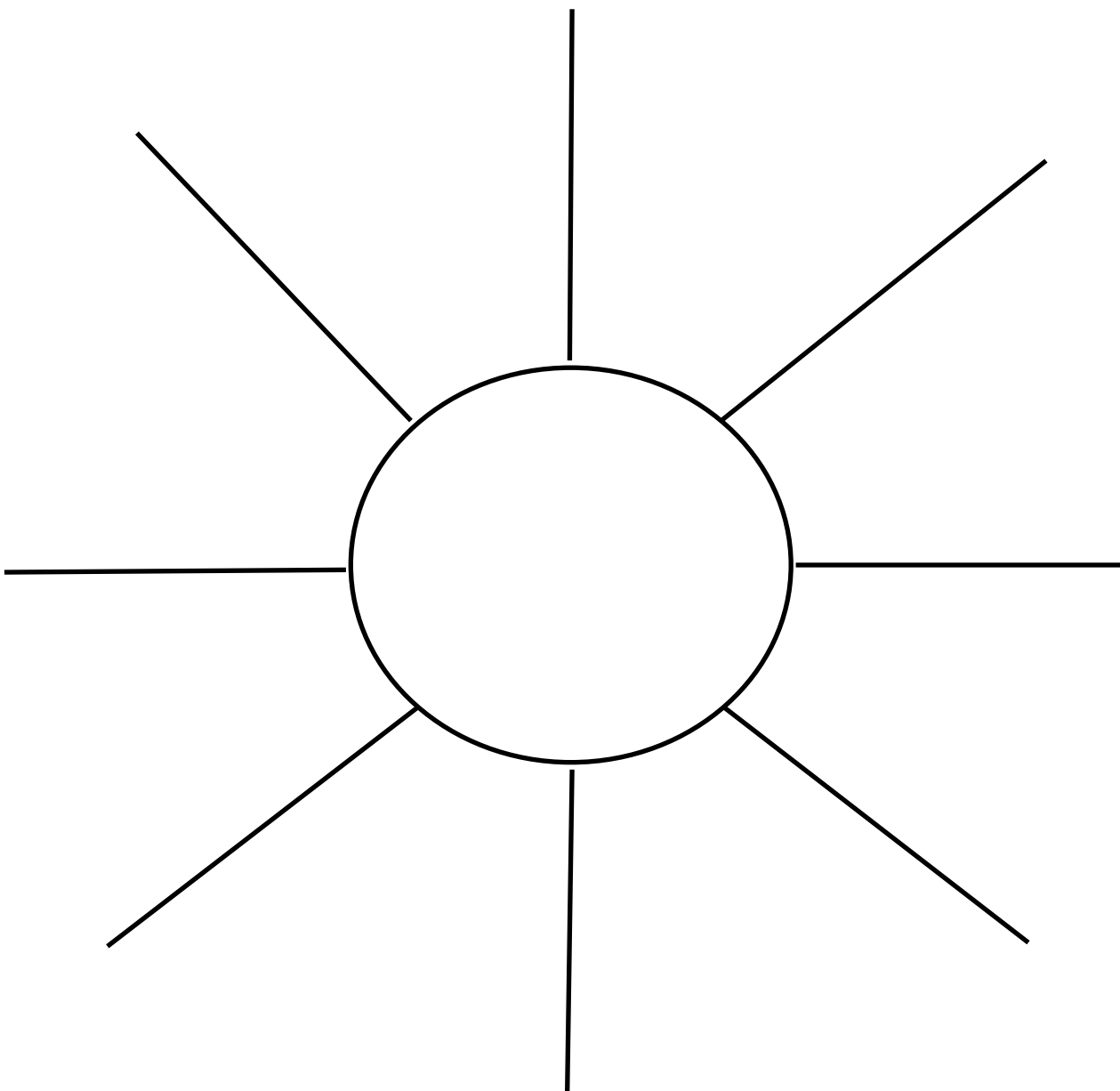
a. "Vēl nav," saka mamma.

b. _____

c. _____

27.-4. Inga

Kādas, tavuprāt, ir stāsta varones Ingas īpašības? Veido domu karti: aplī ieraksti vārdu 'Inga' un uz līnijām raksti Ingas īpašības!

27.-5. Es ļoti gaidīju...

Uzraksti trīs rindkopas par to, ko tu ļoti, ļoti gaidīji! Kas tas bija? Vai sagaidīji? Cik ilgi vajadzēja gaidīt? Kā tu juties, kamēr gaidīji? Kā tu juties, kad sagaidīji (vai nesagaidīji)?

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are two distinct sections where the lines start further to the right, creating indentations at the top and bottom of the page. These indentations are approximately one-third of the way from the left edge. The rest of the page is filled with continuous horizontal lines starting from the left margin.

27.-6. Atkārtojums: Nekārtnais darbības vārds 'būt'

1. Ieraksti tabulā trūkstošās vārdu formas!

TAGADNE	PAGĀTNE	NĀKOTNE
	VIENSKAITLIS	
<i>es esmu</i>	<i>es biju</i>	<i>es būšu</i>
tu	tu	tu
viņš, viņa	viņš, viņa	viņš, viņa
	DAUDZSKAITLIS	
mēs	mēs	mēs
jūs	jūs	jūs
viņi, viņas	viņi, viņas	viņi, viņas

2. Raksti teikumus ar darbības vārdu 'būt' vienskaitļa un daudzskaitļa pagātnes formā!

a. *Es biju uz veikalu.*

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

27.-7. Atkārtojums: Darbības vārdi

1. Pirmajā slejā uzraksti 10 lietvārdus! Otrajā slejā uzraksti lietvārdiem atbilstošus darbības vārdus dažādos laikos! Trešajā slejā uzraksti darbības vārda laiku!

Lietvārds	Darbības vārds	Darbības vārda laiks
<i>kaķis</i>	<i>sēdēja</i>	<i>pagātne</i>

2. Izvēlies no tabulas trīs lietvārdus un tiem atbilstošos darbības vārdus! Ar katru lietvārda un darbības vārda kombināciju uzraksti paplašinātu stāstījuma teikumu!

Tautasdziesmas par Jāņiem

Jānīt's sēda ozolā,
Vaska sveces rociņā;
Tās dedzina Jāņa nakti,
Lai redz ceļu Jāņa bērni.

Visi gaida Jāņa dienu,
Puiši gaida, meitas gaida;
Puišiem alu, puišiem sieru,
Meitām zāļu vainadziņu.

Pavasari ievas zieda
Pa visiem krūmiņiem;
Jāņu nakti gunis dega
Pa visām sētiņām.

28. Jāņus gaidot

Inese Cīrule

Čiepa izlaidās no ligzdas. Taisni augšup gaisā.

"Man šodien kaut kas ir jādara," viņa čiepstēja. "Kas?" Čiepa savicināja spārnus

un izlidoja glītu trijstūri.

"Lidojot es varu labāk atcerēties," viņa teica. "Izlidot trijstūrus ir grūti. Man sāp spārni." Čiepa izlidoja četrstūri. "Izlidot četrstūri ir vieglāk," Čiepa domāja. "Es tomēr joprojām neatceros, kas man ir jādara. Mēģināšu izlidot piecstūri." Čiepa izlidoja piecstūri un domīgi grozīja galvu.

"Pasaulē ir ļoti daudz figūru. Es nevaru visas izlidot. Un es nevaru un nevaru atcerēties, kas man šodien jādara." Čiepa bēdīgi laidās lejā. Viņa gaisā apmeta cilpu.

"Ahā!" Čiepa nodomāja. "Aplis man kaut

ko atgādina." Čiepa izlidoja vēl vienu apli un tad – vēl vienu.

"Atcerējos!" viņa sauca un izlidoja skaistāko apli, kādu prata.

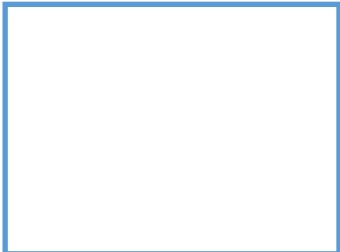
"Man šovakar jālido uz Jāņu svinēšanu! Man jāsteidzas! Uz redzēšanos pie lielā ugunsкура!"

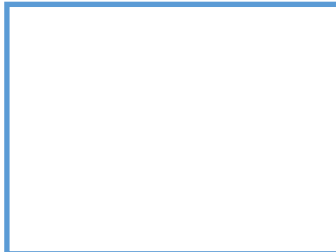

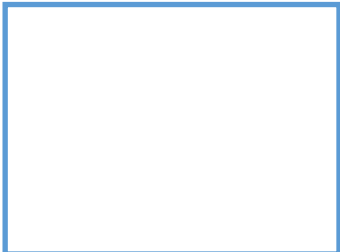
Jaunie vārdi				
čiepstēt, čiepst, čiepstēja, čiepstēs	figūra	(iz)laisties, izlaižas, izlaidās, izlaidīsies	savicināt, savicina, savicināja, savicinās	

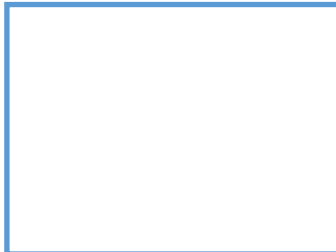
28.-1. Mācīsimies jaunus vārdus! Lietvārdi

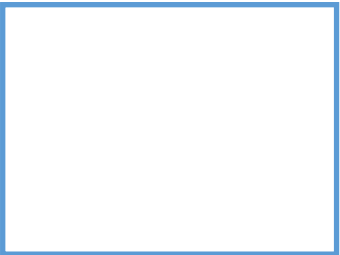
Stāstā ir vārds ,figūra'. Čiepa izlidoja piecas dažādas figūras. Uz līnijām uzraksti, kā tās sauc, un iezīmē tās lodziņos!

28.-2. Mācīsimies jaunus vārdus! Darbības vārdi

1. Izlasi lodziņā esošos vārdus! Savieno katru vārdu ar atbilstošo attēlu!

izlaisties

čiepstēt

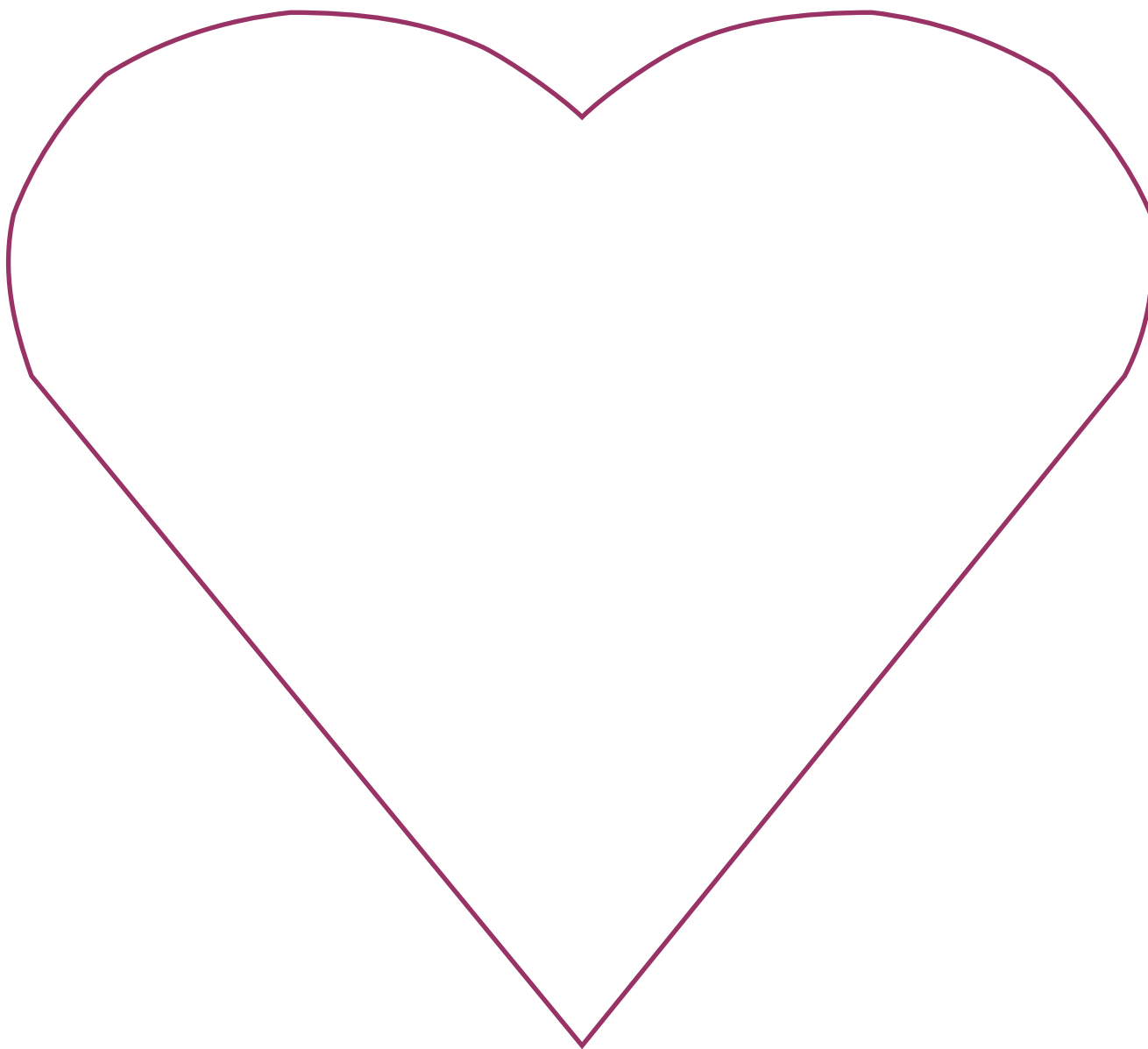
savicināt

2. Izlasi teikumus! Ieraksti teikumā atbilstošo vārdu pareizā formā!

- a. Jaunie putni _____, jo viņiem gribējās ēst.
- b. Parādi, kā _____ spārnus!
- c. Drīz mazie sarkankrūtiši _____ no ligzdas.
- d. Vai esi kādreiz dzirdējis, kā putni _____?
- e. Čiepa _____ no ligzdas.
- f. Mazais putniņš aiz bailēm _____ savus spārnus.

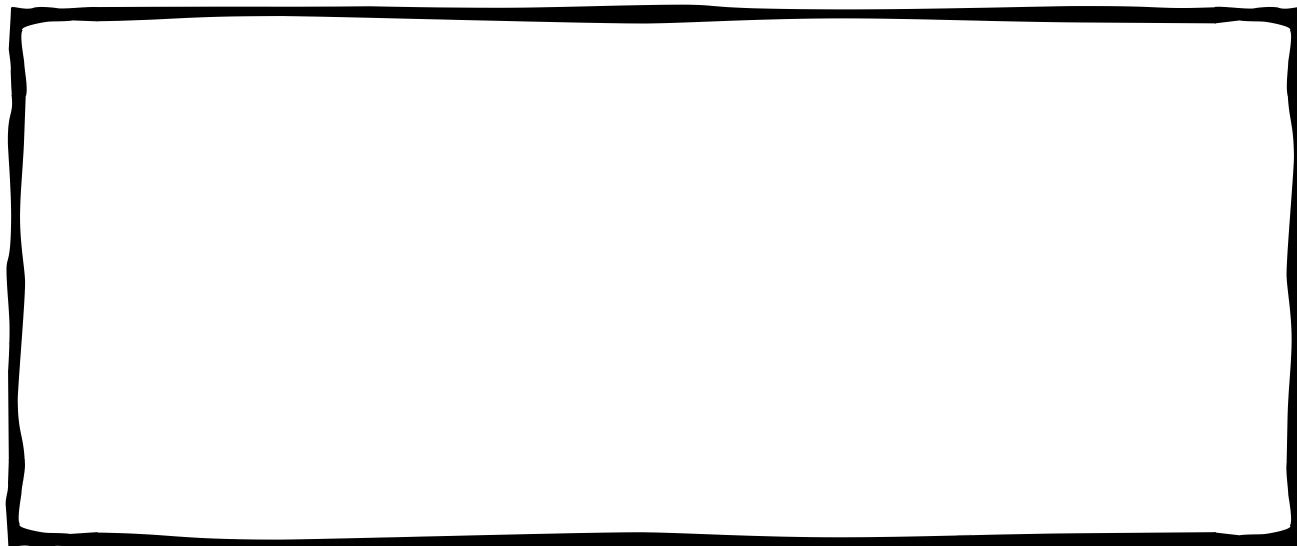
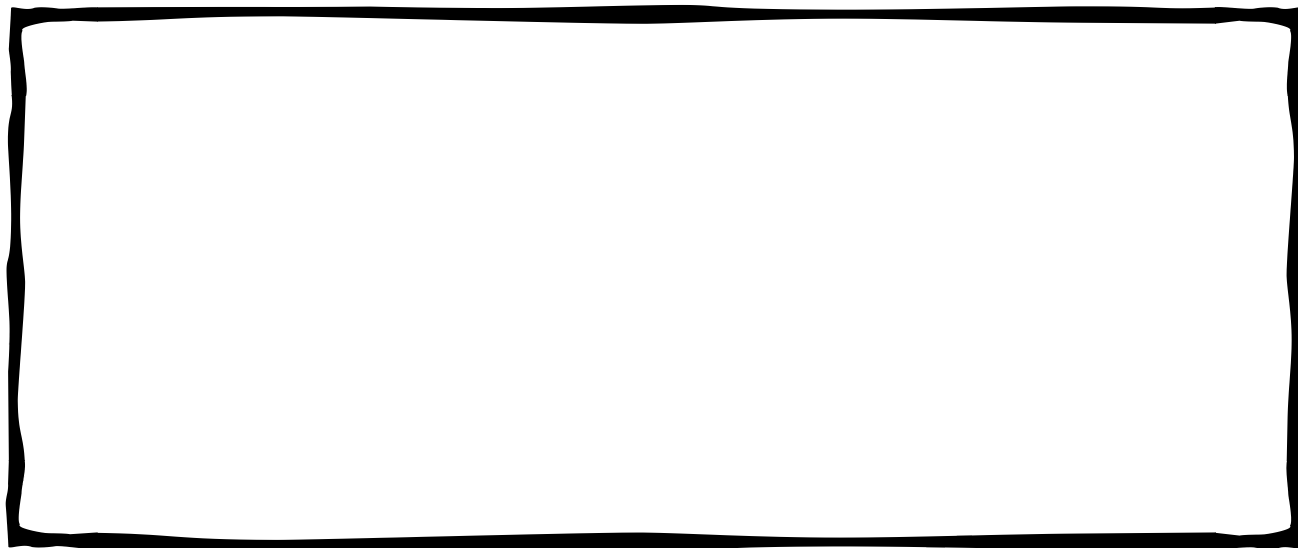
28.-3. Čiepa lido

Uzzīmē Čiepu Jāņu svinībās!

28.-4. Ilustrē!

Uzzīmē divas atšķirīgas ilustrācijas stāstam "Jāņus gaidot"! Pastāsti par saviem zīmējumiem klasesbiedriem!

28.-5. Putni

1. Izvēlies kādu putnu, kas tev ļoti patīk vai interesē! Sameklē informāciju par šo putnu grāmatās vai internetā! Pēc tam veic katrā lodziņā esošo uzdevumu!

Kur putns dzīvo?

Uzzīmē putna attēlu!

Kā putnu sauc?

Divi interesanti fakti par šo putnu.

1.

Cik liels ir putns?

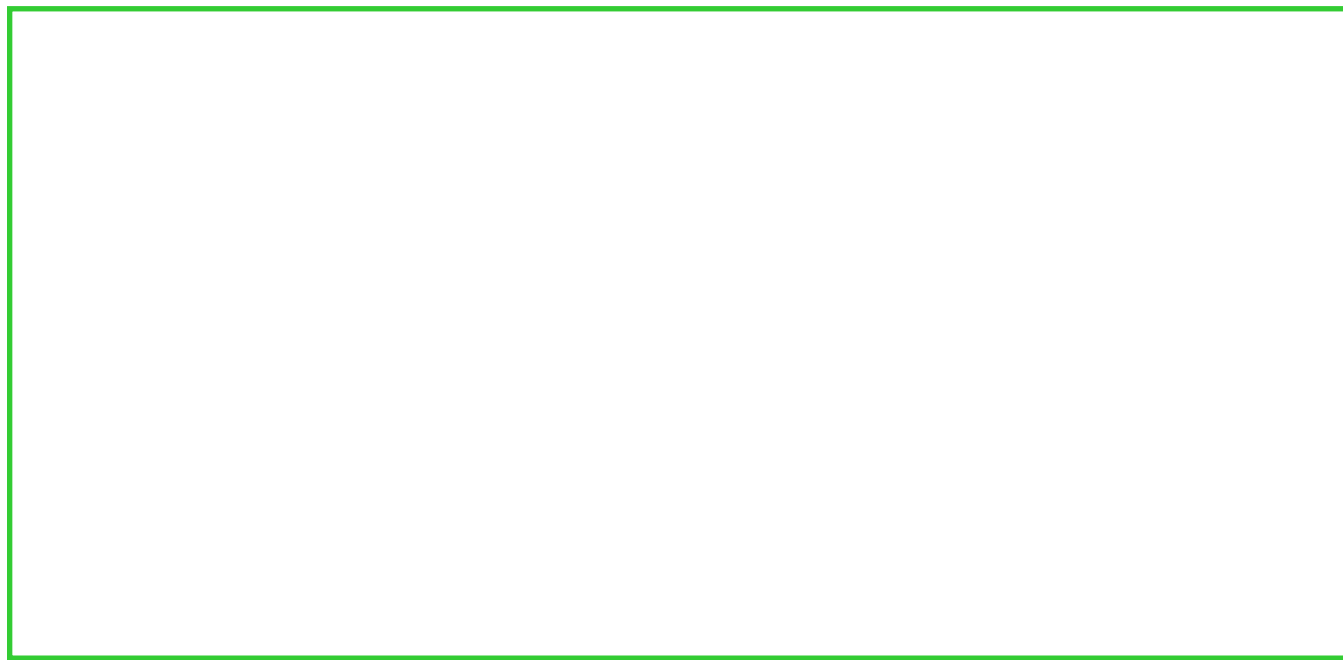
Cik putns sver?

2.

Ko putns ēd?

28.-6. Jāņus gaidot

Uzzīmē ilustrāciju, kā tu gaidi Jāņus! Ja nesvini Jāņus, uzzīmē, ko tu dari vasarā! Uzraksti rindkopu par savu zīmējumu!

28.-7. Atkārtojums: apstākļa vārdi

1. Uzraksti teikumus ar apstākļa vārdiem, kas paskaidro darbības vārdu!

a. Vēlāk brauksim uz lielo ezeru.

- b. _____
c. _____
d. _____
e. _____
f. _____

2. Uzraksti teikumus ar apstākļa vārdiem, kas paskaidro īpašības vārdu!

a. Dārzā aug pamatīgi smags ķirbis.

- b. _____
c. _____
d. _____
e. _____
f. _____

3. Uzraksti vismaz piecu vārdu teikumus ar šiem laika apstākļa vārdiem!

dažreiz vēlāk tagad nekad reiz vienmēr

- a. _____
b. _____
c. _____
d. _____
e. _____
f. _____

4. Uzraksti vismaz sešu vārdu teikumus ar šiem vietas apstākļa vārdiem!

tur tālu tuvu augšā kopā iekšā

- a. _____
b. _____
c. _____
d. _____
e. _____
f. _____

28.-8. Atkārtojums: prievārdi

1. Raksti teikumus ar dažādiem prievārdiem un lietvārdu 'krēsls'!

a. *Uz krēsla ir nomestas manas netīrās bikses.*

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

g. _____

2. Uzraksti divus teikumus ar prievārdu 'pa'!

a. _____

b. _____

3. Uzraksti divus teikumus ar prievārdu 'par'!

a. _____

b. _____

Zelta sietiņš

Rainis

Zelta sietiņš,
Sudraba stīgas,
Dimanta sēkliņas
Sijājamās.

Vasaras rītu
Laimiņa staigā,
Pār lauku sijā
Dimanta rasu.

Kurš cauri skatās
Sietiņa acīm,
Redz visu pasauli
Dimantos mirdzam.

Grāmatā esošo mīklu atminējumi

1. Grāmata
2. Grāmata
3. Ledus
4. Saule
5. Sēne
6. Gads
7. Diena un nakts
8. Nedēļa
9. Laiks
10. Bite
11. Bite un medus
12. Pele
13. Zirneklis
14. Zaķis
15. Ola
16. Ola
17. Pūpolkoks
18. Saule
19. Debesis un zvaignes, mēness, saule
20. Pērkons un zibens
21. Gadalaiki